

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет

ННІ економіки, управління і бізнесу ім. Г.Е. Вейнштейна
Кафедра національної та міжнародної економіки
Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка підприємства»



КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему «Міжнародна інвестиційна діяльність: обґрунтування
шляхів покращення фінансового стану у ТОВ «Трофімова -2019»**

ШИФР КРБ.ЕП.1.576-03.2.3.

Здобувача _____ Шейхова В.А.

Керівник _____ професор Замлинський В.А.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 12.06.2026 р., протокол № 17

Завідувач кафедри національної
та міжнародної економіки

_____ Тетяна КУЛАКОВСЬКА

Одеса – 2026 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ економіки, управління і бізнесу ім. Г.Е. Вейнштейна
Кафедра національної та міжнародної економіки
Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

д.е.н., проф. Кулаковська Т.А.

«02» березня 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА здобувачу Шейхову Владиславу Арслановичу

1. Тема роботи: «Міжнародна інвестиційна діяльність: обґрунтування шляхів покращення фінансового стану у ТОВ «Трофімова-2019»
Затверджена наказом ОНТУ від 22.10.2025 №576-03.
2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 12.06.2026 р.
3. Вихідні дані роботи: дані Державної служби статистики України, методичні вказівки кафедри національної та міжнародної економіки ОНТУ, підручники і посібники, монографії, аналітичні дані спеціалізованих Інтернет-видань, ЗМІ, фінансова звітність ТОВ «Трофімова-2019» за два роки
4. Перелік питань, які потрібно розробити: теоретичні основи міжнародної інвестиційної діяльності а аграрному секторі, аналіз організаційно-економічної характеристики, оцінка ефективності, обґрунтування резервів і напрямів підвищення фінансової стійкості ТОВ «Трофімова-2019».
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): таблиць – 42, рисунків – 15.

Дата видачі завдання 03.03.2026 р.

Керівник _____ Замлинський В. А.

Завдання прийняла до виконання _____ Шейхов В.А.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Робота з літературними джерелами та розробка теоретичного розділу роботи	13.12.25-28.03.26	виконано
2.	Аналіз зовнішнього середовища підприємства	29.03.26-05.04.26	виконано
3.	Техніко-економічна характеристика підприємства та економічний аналіз за напрямом кваліфікаційної роботи	06.04.26-14.05.26	виконано
4.	Розробка заходу по підвищенню ефективності роботи підприємства	15.05.26-05.06.26	виконано
5.	Оформлення кваліфікаційної роботи	06.06.26-09.06.26	виконано

Здобувач-дипломник _____ Шейхов В.А.

Керівник роботи _____ Замлинський В. А.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник __ Шейхов В.А. _____
підпис

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу бакалавра

Кваліфікаційна робота містить 104 сторінки, 42 таблиці, 15 рисунків, список літератури з 55 найменувань, 5 додатків.

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних засад міжнародної інвестиційної діяльності та обґрунтування напрямів покращення фінансового стану й підвищення фінансової стійкості ТОВ «Трофімова-2019» в сучасних умовах господарювання. Для досягнення поставленої мети вирішено такі завдання: узагальнено теоретичні підходи до оцінювання фінансового стану та фінансової стійкості підприємств; досліджено сутність і значення міжнародної інвестиційної діяльності в розвитку аграрного бізнесу; проаналізовано сучасні фактори формування фінансової стійкості підприємств аграрного сектору; здійснено організаційно-економічну характеристику ТОВ «Трофімова-2019»; проведено оцінку фінансового стану, ліквідності, платоспроможності, ділової активності та фінансової стійкості підприємства; виконано бенчмаркінговий аналіз із підприємствами аграрного сектору; обґрунтовано резерви підвищення фінансової стійкості та розроблено рекомендації щодо активізації міжнародної інвестиційної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси формування та забезпечення фінансової стійкості аграрного підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів міжнародної інвестиційної діяльності й управління фінансовим станом ТОВ «Трофімова-2019».

За результатами дослідження визначено основні резерви зміцнення фінансового стану підприємства, виконано сценарний аналіз запасу фінансової стійкості та обґрунтовано перспективні напрями залучення міжнародних інвестицій. Одержані результати можуть бути використані на підприємстві як заходи щодо вдосконалення його роботи.

Рік виконання роботи 2025-2026.

Рік захисту роботи 2026.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ	9
1.1. Теоретико-економічні засади міжнародної інвестиційної діяльності та її роль у розвитку агропромислових підприємств	9
1.2. Фінансовий стан агропромислового підприємства як об'єкт інвестиційного забезпечення та чинник конкурентоспроможності	23
1.3. Сучасні детермінанти фінансової стійкості та напрями покращення фінансового стану агропромислових підприємств в умовах воєнних і глобальних викликів	33
Висновки до розділу 1	41
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»	42
2.1. Сучасний стан агропромислової галузі України та діагностика функціонування ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»	42
2.2. Організаційно-економічна характеристика підприємства	48
2.3. Оцінка фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»	65
Висновки до розділу 2	70
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ РЕЗЕРВІВ І НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»	72
3.1. Бенчмаркінг як інструмент пошуку резервів зміцнення фінансового стану та підвищення ефективності діяльності	72
3.2. Діагностика фінансової стійкості та визначення резервів зміцнення фінансового потенціалу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»	82
3.3. Сценарний аналіз запасу фінансової стійкості та впливу міжнародної інвестиційної діяльності на розвиток ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»	90
Висновки до розділу 3	101
ВИСНОВКИ	103
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	105
ДОДАТКИ	112

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах глобалізації світового господарства, посилення впливу міжнародної конкуренції та трансформації фінансово-економічних відносин інвестиційна діяльність стає ключовим чинником забезпечення сталого розвитку підприємств. Особливої актуальності питання залучення інвестицій набуває для агропромислового сектору, який є стратегічно важливою складовою національної економіки України, формує значну частку валових валютних надходжень, забезпечує продовольчу безпеку держави та зміцнює її позиції на світовому агропродовольчому ринку.

Повномасштабна військова агресія суттєво ускладнила умови функціонування агропромислових підприємств. Руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, зростання вартості ресурсів, обмежений доступ до фінансового капіталу, скорочення внутрішнього попиту, міграція трудових ресурсів та підвищення інвестиційних ризиків негативно вплинули на фінансовий стан суб'єктів господарювання. Особливого значення набуває пошук ефективних механізмів покращення фінансового стану аграрних підприємств шляхом активізації міжнародної інвестиційної діяльності, залучення іноземного капіталу, грантових ресурсів міжнародних фінансових організацій та використання сучасних фінансових інструментів підтримки агробізнесу.

Міжнародна інвестиційна діяльність виступає важливим джерелом фінансового забезпечення модернізації виробництва, розвитку експортного потенціалу та підвищення конкурентоспроможності агропромислових підприємств. Залучення міжнародних інвестицій дозволяє підприємствам не лише зміцнювати фінансову стійкість, а й інтегруватися у глобальні виробничо-збутові ланцюги, впроваджувати сучасні стандарти управління та забезпечувати довгострокове економічне зростання.

Теоретичні та прикладні аспекти міжнародної інвестиційної діяльності, формування інвестиційної привабливості та забезпечення фінансової стійкості підприємств висвітлені у працях зарубіжних і вітчизняних науковців, серед яких вагомий внесок зробили М. Портер, Дж. Даннінг, Р. Вернон, П. Друкер, Й.

Шумпетер, Г. Марковіц, Р. Солоу, Ф. Модільяні, М. Міллер, О. Амоша, В. Геєць, Л. Федулова, П. Саблук, М. Кропивко, Ю. Лупенко та інші дослідники. Водночас сучасні умови воєнного часу, необхідність відновлення економіки України та залучення міжнародних інвестиційних ресурсів потребують подальшого поглиблення наукових досліджень щодо обґрунтування ефективних напрямів покращення фінансового стану агропромислових підприємств.

Актуальність зазначених проблем, їх практична значущість для забезпечення фінансової стабільності аграрних підприємств та необхідність розроблення дієвих механізмів використання міжнародних інвестиційних ресурсів зумовили вибір теми дослідження.

Об'єктом дослідження є процес формування та реалізації міжнародної інвестиційної діяльності агропромислових підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти покращення фінансового стану агропромислового підприємства шляхом використання інструментів міжнародної інвестиційної діяльності.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних засад і практичних рекомендацій щодо покращення фінансового стану агропромислового підприємства на основі активізації міжнародної інвестиційної діяльності.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання** дослідження:

- дослідити теоретико-економічні засади міжнародної інвестиційної діяльності та її роль у розвитку агропромислових підприємств;
- розкрити економічну сутність фінансового стану підприємства та його значення для забезпечення конкурентоспроможності;
- визначити сучасні детермінанти фінансової стійкості агропромислових підприємств в умовах воєнних та глобальних викликів;
- проаналізувати сучасний стан розвитку агропромислової галузі України;
- надати економічну характеристику ТОВ «Трофімова-2019»;
- здійснити оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства;
- проаналізувати особливості міжнародної інвестиційної діяльності підприємства та рівень його інвестиційної привабливості;

- обґрунтувати напрями покращення фінансового стану ТОВ «Трофімова-2019» на основі залучення міжнародних інвестиційних ресурсів;
- оцінити економічну ефективність запропонованих заходів.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативно-правові акти України, статистичні матеріали Державна служба статистики України, аналітичні звіти міжнародних фінансових організацій, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали міжнародних організацій, фінансова звітність та внутрішня документація ТОВ «Трофімова-2019».

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: монографічний, системний, порівняльний, економіко-статистичний, графічний, аналітичний, методи фінансового аналізу, узагальнення та прогнозування.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості та інвестиційної привабливості агропромислового підприємства шляхом активізації міжнародної інвестиційної діяльності, диверсифікації джерел фінансування, залучення іноземного капіталу та використання сучасних механізмів підтримки агробізнесу в умовах воєнного та післявоєнного відновлення економіки України.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ТА УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретико-економічні засади міжнародної інвестиційної діяльності та її роль у розвитку агропромислових підприємств

Міжнародні інвестиції є важливою частиною міжнародного руху капіталу та важливою частиною світогосподарських відносин. Її метою є перерозподіл фінансових, матеріальних, технологічних та інтелектуальних ресурсів між різними країнами, щоб збільшити прибуток, розширити ринки збуту, підвищити конкурентоспроможність і гарантувати довгостроковий економічний розвиток. У широкому сенсі міжнародна інвестиційна діяльність — це сукупність економічних відносин, пов'язаних із вкладенням капіталу за межі країни його походження для отримання економічного, соціального або стратегічного ефекту. Вона виступає важливим інструментом інтеграції національних економік у глобальний економічний простір, сприяє трансферу технологій, поширенню інновацій, розвитку міжнародної кооперації та формуванню глобальних ланцюгів створення вартості.

Для України, особливо в умовах війни, проблема залучення міжнародних інвестицій в агропромисловий комплекс набуває критичного значення. Воєнні дії спричинили суттєві втрати виробничого потенціалу, руйнування логістичних ланцюгів, зростання витрат і ризиків ведення господарської діяльності. В таких ситуаціях міжнародні інвестиції служать не лише джерелом грошей, але й засобом для відновлення виробництва, впровадження інновацій, підвищення ефективності управління та забезпечення стійкості сільського господарства. Акумулюючи приватний, державний і змішаний капітал, міжнародні інвестиції сприяють відновленню інфраструктури, розвитку переробки, підвищенню доданої вартості продукції та інтеграції українських аграрних підприємств у глобальні ланцюги створення вартості. Водночас вони сприяють розвитку ринків, пов'язаних із фінансами, логістикою та технологіями, що особливо

важливо для забезпечення продовольчої безпеки на національному та світовому рівнях.

З позицій підприємства міжнародна інвестиційна діяльність є однією з форм реалізації зовнішньоекономічної діяльності, яка дозволяє забезпечити доступ до нових ринків, ресурсів, сучасних технологій, кваліфікованої робочої сили та додаткових джерел фінансування. Економічне зростання, структурна модернізація економіки, розвиток інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності держави залежать від міжнародних інвестицій.

Стан надходжень іноземних інвестицій в економіку України, в тому числі і в її аграрний сектор за останні 20 років проілюстрований на рис. 1.1. Дані графіка на рис. 1.1. демонструють відсутність стабільності щодо надходжень іноземних інвестицій, що свідчить про чутливість фінансового ринку до можливих ризиків. Зокрема, пік суми залучених іноземних інвестицій в економіку України припадає на 2008 рік (10913 млн дол. США), але внаслідок світової фінансової кризи, що сталася наприкінці того ж року, обсяги інвестування в 2009 році впали майже вдвічі до 4816 млн дол. США. Період 2010-2013 років характеризується тенденцією до зростання обсягів іноземного інвестування, але з 2014 року внаслідок політичних подій, анексії Криму та початку військових дій на сході країни, почався відтік інвестицій і ця тенденція змінилася на протилежну. В 2015 році навіть спостерігався показник від'ємного значення обсягу інвестицій, коли відтік капіталу (репатріація прибутків, продаж активів тощо) перевищив його надходження. Така ж ситуація сталася і в 2020 році, коли світову економіку охопила рецесія внаслідок пандемії коронавірусної хвороби, але в 2021 році ситуація змінилася на краще, що забезпечило надходження інвестицій в обсязі 6687 млн дол. США. Початок повномасштабного вторгнення в 2022 році знову призвело до зниження обсягів іноземного інвестування. Не зважаючи на те, що обсяг іноземних інвестицій в економіку України має тенденцію до зниження, агропромисловий комплекс залишається фундаментом цієї економіки. У сучасному стані агропромислових підприємств України поєднуються висока адаптивність до умов війни та стратегічна підготовка до входження на ринок ЄС. Унікальна сукупність

потенціалів, які мають агропромислові компанії в Україні, дозволяє їм розвиватися в майбутньому. Ці потенціали включають аграрний сектор, який включає найбільшу площу сільськогосподарських угідь в Європі; експортний сектор, який є одним із найбільших експортерів зернових, соняшникової олії та інших продуктів сільського господарства у світі; і інноваційний сектор, який включає використання сучасних.

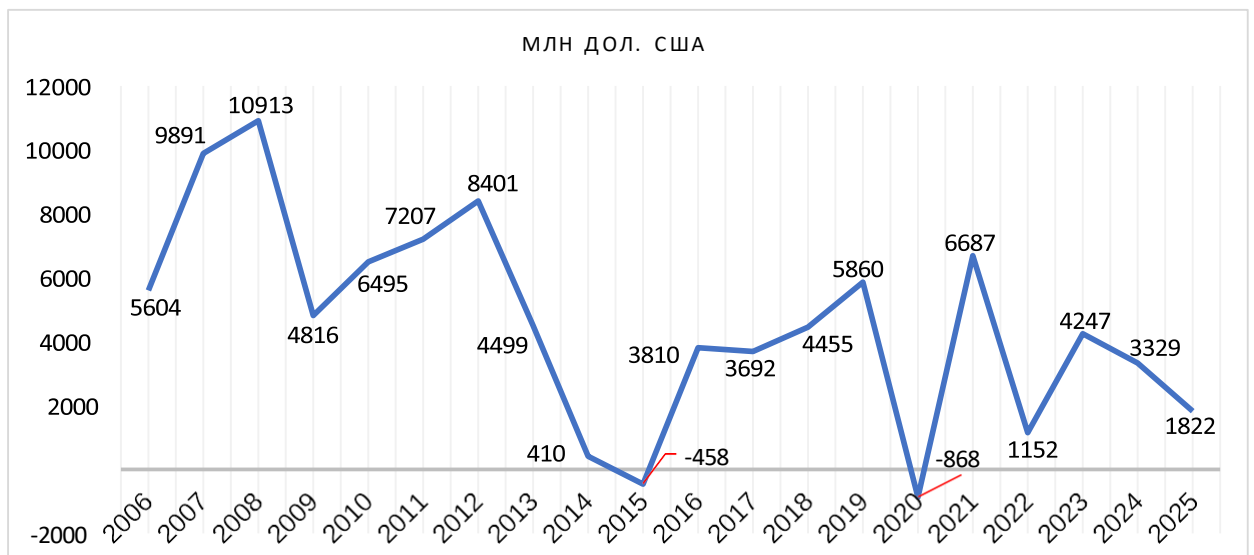


Рис. 1.1. Динаміка обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України

Джерело: сформовано автором на основі [1]

У сучасній економічній науці виділяють декілька основних форм міжнародної інвестиційної діяльності:

1. Прямі іноземні інвестиції (англ. - Foreign Direct Investment, скорочено - FDI). Прямі іноземні інвестиції передбачають вкладення капіталу інвестором в підприємство іншої країни з метою встановлення довгострокового контролю над його діяльністю. Згідно з методологією міжнародних організацій, інвестор повинен володіти не менше 10 % статутного капіталу підприємства.

Основними формами ПІІ є створення нових підприємств, наприклад - Greenfield Investments); придбання діючих компаній через злиття та поглинання - Mergers and Acquisitions; створення спільних підприємств; реінвестування отриманого прибутку.

Портфельні інвестиції — це інвестиції, при яких ви не маєте контролю над об'єктом інвестування, а просто купуєте іноземні цінні папери. Метою

таких вкладень є отримання доходу у вигляді дивідендів, відсотків або зміни курсу. До об'єктів портфельного інвестування належать акції, облігації, інвестиційні сертифікати, похідні фінансові інструменти. Міжнародне кредитування охоплює надання кредитів, позик та фінансової допомоги між суб'єктами різних країн. Особливе місце займають кредити міжнародних фінансових організацій, банків та експортно-кредитних агентств.

Спільне інвестування передбачає об'єднання капіталу кількох учасників із різних країн для реалізації інвестиційного проєкту. Така форма дозволяє розподілити ризики та ефективніше використовувати ресурси.

Міжнародні інвестиції можуть класифікуватися за різними ознаками.

За напрямом руху капіталу: вхідні (іноземні інвестиції в економіку країни) та вихідні (інвестування резидентів за кордон).

За формою власності капіталу: державні; приватні; змішані; інвестиції міжнародних організацій.

За об'єктом інвестування: реальні (виробничі активи, земля, обладнання, інфраструктура); фінансові (цінні папери, депозити, фінансові активи); інтелектуальні (патенти, ліцензії, ноу-хау, програмне забезпечення).

За строками вкладення: короткострокові; середньострокові; довгострокові.

За рівнем ризику: консервативні; помірні; високоризикові.

Міжнародні інвестиції є важливим джерелом фінансування модернізації виробництва, впровадження інновацій, розвитку переробки та логістичної інфраструктури для агропромислового комплексу. Вони сприяють підвищенню продуктивності праці, покращенню якості продукції, впровадженню міжнародних стандартів безпечності та сталого розвитку, а також розширенню експортних можливостей підприємств.

Міжнародні інвестиції є життєво важливими для відновлення України після війни, оскільки вони забезпечують залучення фінансових ресурсів для відновлення виробничого потенціалу, розвитку інноваційної економіки та посилення конкурентоспроможності українських аграрних підприємств на світових ринках. Таким чином, міжнародна інвестиційна діяльність відіграє

важливу роль у структурній модернізації аграрного сектору та формуванні його конкурентних переваг на довгостроковій перспективі.

Проблема формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств є предметом постійних досліджень науковців в Україні та за кордоном. У сучасному світі глобальних економічних трансформацій, підвищення рівня конкуренції на світових аграрних ринках, технологічних змін та зростання ролі продовольчої безпеки значна увага приділяється визначенню факторів, що впливають на інвестиційну активність у сільському господарстві.

Значний внесок у дослідження теоретичних аспектів інвестиційної привабливості аграрних підприємств зробили українські науковці З. М. Тітенко та В. Є. Ліснічук [2], які розглянули економічну сутність інвестицій та систематизували підходи до трактування категорії «інвестиційна привабливість аграрних підприємств». У їхніх роботах наголошується, що інвестиційна привабливість формується під впливом комплексу економічних, фінансових, організаційних та інституційних чинників, а також визначається здатністю підприємства ефективно використовувати інвестиційні ресурси для забезпечення фінансової стабільності та розвитку виробництва. Дослідники підкреслюють важливість інвестиційного забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств, що є ключовим чинником їхньої довгострокової конкурентоспроможності [2-23].

Проблематика формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств перебуває в центрі уваги зарубіжних науковців, які розглядають її як важливу передумову забезпечення сталого економічного зростання, модернізації виробництва та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору. Американський економіст Джон Даннінг[3], (John H. Dunning), автор еkleктичної теорії міжнародного виробництва (OLI-парадигми), зазначав, що інвестиційна привабливість підприємства визначається поєднанням конкурентних переваг власності (англ.- Ownership Advantages), переваг місця розташування (англ.- Location Advantages) та переваг інтерналізації (англ.- Internalization Advantages). Саме наявність ресурсних, технологічних та організаційних переваг формує здатність підприємства залучати інвестиційний

капітал та інтегруватися у глобальні ринки. Майкл Портер (Michael E. Porter) підкреслював, що інвестиційна привабливість підприємств безпосередньо залежить від рівня їх конкурентоспроможності, інноваційної активності та здатності створювати додану вартість. На його думку, довгострокові конкурентні переваги є ключовим фактором залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій.

Ерік Брайньолфссон (Erik Brynjolfsson) та Ендрю Макафі (англ.- Andrew McAfee) [4] доводять, що цифровізація та впровадження сучасних технологій істотно підвищують інвестиційну привабливість підприємств, оскільки забезпечують зростання продуктивності, ефективності використання ресурсів та прозорості управління. Джеффри Сакс [5] (англ.- Jeffrey Sachs) наголошує, що інвестиційна привабливість аграрного сектору значною мірою залежить від якості інституційного середовища, державної політики, рівня розвитку інфраструктури та здатності країни забезпечувати стабільні умови для ведення бізнесу. Майкл Тодаро вважає, що підвищення продуктивності праці, модернізація технологій і зміцнення продовольчої безпеки можна досягти за допомогою інвестицій в аграрний сектор [6].

Крістофер Барретт (англ.- Christopher B. Barrett) підкреслює, що для аграрних підприємств визначальними факторами інвестиційної привабливості виступають доступ до фінансових ресурсів, рівень управлінської ефективності, інтеграція у ланцюги створення вартості та здатність адаптуватися до ринкових змін [7]. Філіп Котлер (англ.- Philip Kotler) зазначає, що конкурентні позиції підприємства на міжнародних ринках, його репутація, відповідність стандартам якості та орієнтація на потреби споживачів є важливими передумовами формування позитивного інвестиційного іміджу та залучення капіталу [8].

Узагальнення досліджень зарубіжних учених дає підстави стверджувати, що ресурсний потенціал, фінансова стійкість, інновації та технологічний прогрес, ефективність управління, якість інституційного середовища та рівень міжнародної конкурентоспроможності визначають інвестиційну привабливість аграрних підприємств. Сучасні наукові дослідження свідчать про трансформацію підходів до оцінювання інвестиційної привабливості аграрних

підприємств. Якщо раніше ключова увага приділялася фінансовим показникам та ресурсному забезпеченню, то в останні роки все більшого значення набувають фактори цифрової трансформації, екологічної стійкості, адаптивності до ризиків та інтеграції у міжнародні ланцюги створення вартості.

Так, китайські дослідники Y. Zhao та Y. Chen [9] доводять, що інвестиційна активність у сільському господарстві дедалі більше залежить від рівня продовольчої безпеки, розвитку інфраструктури та здатності підприємств інтегруватися у глобальні агропродовольчі ринки. Науковці підкреслюють, що аграрні інвестиції формують довгострокові конкурентні переваги через модернізацію виробництва та підвищення ефективності використання ресурсів.

G. Wang, S. Li, Y. Yi та C. Shin [10] зазначають, що цифрові технології стають одним із визначальних чинників інвестиційної привабливості аграрного бізнесу. На їхню думку, прозорість бізнес-процесів, зниження ризиків і сталість міжнародних агропродовольчих ланцюгів постачання підвищуються за допомогою технологій Інтернету речей (IoT), блокчейну, аналітики великих даних та штучного інтелекту.

A. Ortiz-Bobea, R. Chambers, Y. He та D. Lobell [11] обґрунтовують необхідність масштабних інвестицій у науково-дослідні розробки та інновації як ключового фактора підтримання продуктивності аграрного сектору в умовах кліматичних змін. Дослідники доводять, що інвестиції в аграрні інновації забезпечують довгострокове зростання продуктивності та підвищують інвестиційну привабливість підприємств. У дослідженні китайських науковців щодо розвитку аграрних інвестиційних ланцюгів встановлено, що інтеграція технологічних інновацій, міжнародної кооперації та ефективного трансферу знань виступає ключовою передумовою залучення інвестицій та підвищення конкурентоспроможності аграрного бізнесу. Автори підкреслюють важливість формування інноваційних екосистем для стимулювання інвестиційної активності.

В. Гринчук [12] зазначає, що в умовах воєнних та постконфліктних трансформацій інвестиційна привабливість аграрних підприємств визначається не лише фінансовою стійкістю, а й рівнем інноваційного розвитку, якістю

управління, експортним потенціалом та здатністю підприємств адаптуватися до нових ринкових умов. Особливу увагу автор приділяє цифровізації виробництва, модернізації логістики та впровадженню стандартів сталого розвитку. Як зазначає А.І. Гулей, інвестиції, як економічна категорія, виконують низку важливих функцій, що визначає їхню роль у розвитку підприємництва. Інвестиції можуть виконувати такі завдання, як фінансування розширеного відтворення, прискорення науково-технічного прогресу, структурна перебудова суспільного виробництва та забезпечення збалансованого розвитку всіх галузей економіки [13, с.17]. Важливий внесок у розвиток методології оцінювання інвестиційної привабливості аграрних підприємств здійснила І. О. Мазуркевич, яка узагальнила наявні методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості підприємств агропромислового комплексу. У її дослідженні обґрунтовано систему фінансово-економічних показників, що дозволяють комплексно оцінити потенціал підприємства для залучення інвестицій, зокрема показники рентабельності, фінансової стійкості, ліквідності та ефективності використання ресурсів. Для успішного відновлення і подальшого розвитку аграрного сектора необхідно зосередитися на інвестиціях в інновації та сучасні технології, стратегічному плануванні відновлення та посиленні міжнародної співпраці, зокрема, в розмінуванні територій. На тлі війни та кліматичних проблем аграрна політика України поступово зміщується від збільшення обсягів до забезпечення безпеки, ефективності та інноваційності виробничих процесів.

Науковці наголошують, що в сучасних умовах важливим фактором підвищення інвестиційної привабливості є інноваційний розвиток аграрного сектору та впровадження сучасних технологій виробництва [18-39].

Rostyslav Lytvyn [14] доводить, що цифровізація аграрного сектору суттєво підвищує його інвестиційну привабливість для іноземних інвесторів. Науковець наголошує, що використання цифрових платформ, штучного інтелекту, електронної комерції та технологій smart farming забезпечує зростання продуктивності, прозорості управління та ефективності використання ресурсів, що позитивно впливає на рішення потенційних інвесторів.

Elias Aravantinos [23] у дослідженні цифрової конкурентоспроможності міжнародної торгівлі доводить, що поєднання цифрових технологій та інвестиційної активності створює синергетичний ефект для розвитку підприємств. Автор підкреслює, що інвестиції в цифрову інфраструктуру, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційні бізнес-моделі стають визначальними факторами конкурентоспроможності підприємств на світових ринках.

Отже, сучасні наукові підходи свідчать про розширення традиційного розуміння інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Поряд із фінансовою стабільністю та ресурсним потенціалом дедалі більшого значення набувають цифровізація, інноваційність, екологічна відповідальність, інтеграція у глобальні ланцюги створення вартості, стійкість до кризових явищ та здатність забезпечувати довгостроковий сталий розвиток. Низка авторів [12-18] розглядають питання міжнародної інвестиційної привабливості аграрного сектору та перспектив залучення іноземного капіталу, вони наголошують на важливості інтеграції аграрних підприємств України у світовий економічний простір та формування конкурентоспроможних умов для іноземних інвесторів. Ці автори зазначають, що інтеграційні процеси та гармонізація економічної політики з європейськими стандартами можуть суттєво підвищити інвестиційний потенціал аграрних підприємств [16-22]. З іншого боку, оскільки їх продукція забезпечує продовольством як населення України, так і світову продовольчу безпеку, агропромислові підприємства залишаються привабливими для інвестицій і мають тенденцію до активного розвитку. Поліпшенню інвестиційного клімату під час війни сприяє і системна підтримка розвитку агропромислових підприємств з боку уряду України через різноманітні державні програми та субсидії.

Інвестиційна привабливість аграрних підприємств визначається комплексом економічних, фінансових, організаційних, інституційних та інноваційних факторів. До цих факторів належать: фінансова стабільність підприємств, ефективність управління ресурсами, рівень технологічного розвитку, інвестиційний клімат країни, державна підтримка аграрного сектору,

а також стабільність ринкового середовища. Водночас сучасні глобальні економічні зміни, зокрема коливання світових цін на аграрну продукцію, трансформація логістичних ланцюгів, підвищення вимог до екологічності виробничих процесів та цифровізація, суттєво впливають на інвестиційний клімат в аграрному секторі. Традиційно для України аграрний сектор є одним із основних факторів, які впливають на економічний розвиток країни та формування валютних надходжень. Тому підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств набуває стратегічного значення, особливо в умовах структурних змін економіки, відновлення виробничого потенціалу та інтеграції у світові економічні процеси. Залучення інвестицій сприяє технічному переоснащенню підприємств, підвищенню продуктивності праці, впровадженню інновацій та формуванню стійких конкурентних позицій на міжнародних аграрних ринках. При прийнятті стратегічних рішень щодо інвестиційної діяльності агропромислових підприємств слід враховувати фактори, презентовані у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Фактори, що чинять вплив на стратегічні рішення підприємств АПК

Фактори	Параметри факторів	Результат впливу факторів
Воєнні ризики та рівень безпеки	наближеність частини аграрних регіонів до зони бойових дій; загрози знищення для виробничої та логістичної інфраструктури; обмежений доступ до земель у прифронтових і тимчасово окупованих територіях; обмежений доступ до земель деокупованих територій внаслідок їх мінування; ризики для персоналу та операційної безперервності бізнесу	впливає на: оцінку активів, розмір суми страхування, умови фінансування та структуру інвестиційних угод
Логістичні обмеження та вартість транспортування	застаріла логістична інфраструктура; перевантаженість західних сухопутних коридорів; обмежена пропускна спроможність залізничної інфраструктури; висока вартість перевалки та зберігання; нестабільність роботи морських маршрутів	логістика продовжує істотно впливати на маржинальність аграрного виробництва, стимулюючи інтерес до локальної переробки та інфраструктурних проєктів

Фінансування та доступ до капіталу	високі процентні ставки кредитування; жорсткі вимоги банків до застав і страхування; обмежений доступ малих і середніх агровиробників до кредитних ресурсів; залежність від державних програм і донорської підтримки	підсилює тенденцію до консолідації ринку та збільшує кількість активів, що виходять на продаж
Кадровий дефіцит та якість людського капіталу	мобілізація та міграція працездатного населення; старіння кадрів у сільській місцевості; низький рівень освіти та кваліфікації кадрів; обмежена пропозиція на ринку праці технічних і управлінських спеціалістів	стимулює інвестиції в автоматизацію, цифрові рішення та оптимізацію виробничих процесів, людський капітал (обумовлює залучення додаткових коштів на підвищення рівня освіти персоналу, необхідних навичок та його подальшого професійного розвитку)
Кліматичні зміни та виробничі ризики	зростання частоти посух і температурних аномалій; нерівномірність опадів; деградація ґрунтів у низці регіонів	підвищує актуальність інвестицій в іригацію, агротехнології, стійкі сорти та системи управління ризиками
Регуляторні та податкові виклики	часті зміни в податковому та митному регулюванні; недосконале законодавство щодо охорони прав інвесторів в аграрному секторі; недосконалість української судової системи; вимоги гармонізації стандартів із законодавством ЄС; складність земельних та дозвільних процедур; підвищені вимоги до прозорості структури власності та походження коштів.	зростання для інвесторів ролі юридичного супроводу та комплаєнсу (обумовлює залучення додаткових коштів)
Валютні та макроекономічні ризики	коливання валютного курсу; інфляційний тиск; загальна макроекономічна нестабільність	погіршення фінансових результатів агробізнесу

Джерело: сформовано автором

Згідно з моніторингом поточного стану інвестування вітчизняних агропромислових підприємств, прямі іноземні інвестиції в аграрний сектор України значно скоротилися через повномасштабну військову агресію, руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, посилення макроекономічної нестабільності та зростання інвестиційних ризиків. За таких умов основним джерелом фінансування розвитку агропромислових підприємств залишається самофінансування, однак його можливості є обмеженими через зростання виробничих витрат, зниження прибутковості та необхідність спрямування значної частини ресурсів на підтримання операційної діяльності. Тому залучення міжнародного інвестиційного капіталу набуває

особливого значення як важливий чинник відновлення, модернізації та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах війни та повоєнної трансформації економіки.

Узагальнення результатів сучасних наукових досліджень дозволило виокремити систему ключових факторів, які визначають особливості інвестиційної діяльності агропромислових підприємств та мають враховуватися при ухваленні стратегічних управлінських рішень. Найбільш вагомим фактором залишаються воєнні ризики та рівень безпеки ведення бізнесу, що включають загрозу руйнування виробничих потужностей, мінування сільськогосподарських земель, втрату активів, перебої в енергозабезпеченні та невизначеність щодо довгострокових перспектив господарювання. Високий рівень безпекових ризиків безпосередньо впливає на інвестиційні рішення міжнародних фінансових інституцій та приватних інвесторів. Важливим стримуючим чинником є логістичні обмеження та зростання транспортних витрат, зумовлені блокуванням традиційних експортних маршрутів, перевантаженням прикордонної інфраструктури, нестачею транспортних засобів та збільшенням вартості страхування вантажів. Ефективність логістики безпосередньо визначає конкурентоспроможність української агропродукції на світових ринках і рівень інвестиційної привабливості підприємств.

Суттєвий вплив має доступ до фінансових ресурсів та капіталу. Високі кредитні ставки, обмеженість довгострокового фінансування, посилення вимог до забезпечення кредитів та недостатній розвиток інструментів аграрного страхування ускладнюють реалізацію інвестиційних проєктів, особливо для малих і середніх виробників. Одним із ключових викликів залишається кадровий дефіцит та якість людського капіталу. Мобілізація, трудова міграція, демографічні втрати та скорочення кількості кваліфікованих фахівців призводять до нестачі професійних кадрів у сфері агровиробництва, інженерії, логістики та цифрового управління. Водночас саме людський капітал дедалі більше визначає інноваційний потенціал та інвестиційну привабливість підприємств.

Особливого значення набувають кліматичні зміни та виробничо-технологічні ризики. Підвищення частоти посух, температурних аномалій, деградація ґрунтів і нестача водних ресурсів потребують значних інвестицій у системи зрошення, кліматично адаптовані технології та інноваційні моделі ведення агробізнесу. Вагомими детермінантами інвестиційної активності виступають інституційно-регуляторні фактори, які охоплюють стабільність законодавства, ефективність судової системи, захист прав власності, прозорість земельних відносин, податкову політику та рівень державної підтримки аграрного сектору. Передбачуваність регуляторного середовища є важливою передумовою для довгострокового інвестування.

Водночас значний вплив мають валютні та макроекономічні ризики, пов'язані з інфляційними процесами, коливанням валютного курсу, зростанням вартості енергоресурсів та загальною нестабільністю фінансової системи. Такі ризики впливають на окупність інвестиційних проєктів та підвищують вартість залученого капіталу. У сучасних умовах дедалі більшого значення набувають також інноваційно-технологічні фактори, рівень цифровізації бізнес-процесів, відповідність міжнародним стандартам якості, безпечності та сталого розвитку (ESG-критеріям), а також інтегрованість підприємств у глобальні ланцюги створення вартості. Саме ці чинники формують довгострокові конкурентні переваги та визначають перспективи залучення стратегічних інвесторів.

Незважаючи на поточні труднощі, агропромисловий сектор України продовжує залишатися привабливим для інвестицій завдяки значному природно-ресурсному потенціалу, вигідному географічному розташуванню, високій продуктивності земельних ресурсів і стратегічній ролі у забезпеченні продовольчої безпеки країни та світу. У перспективі активізація міжнародної інвестиційної діяльності, модернізація виробництва, розвиток інновацій та післявоєнне відновлення інфраструктури можуть стати ключовими драйверами зміцнення фінансового стану агропромислових підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності на світовому ринку.

В умовах повномасштабної війни питання забезпечення фінансової стійкості аграрних підприємств набуває критичного значення для збереження

виробничого потенціалу, продовольчої безпеки держави та підтримання експортних можливостей агропромислового комплексу. Хоча аграрний сектор продовжує бути основним джерелом валютних надходжень до економіки України, воєнні дії, руйнування інфраструктури, логістичні обмеження, зростання витрат на виробництво, дефіцит трудових ресурсів і високий рівень ризиків значно погіршують фінансовий стан більшості аграрних підприємств.

За таких умов особливого значення набуває формування дієвих механізмів зміцнення фінансової спроможності суб'єктів агробізнесу, що передбачає підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу, оптимізацію структури витрат, диверсифікацію джерел фінансування, розвиток експортної діяльності та активне впровадження інноваційних технологій. Стійкий фінансовий стан підприємства виступає не лише індикатором його поточної платоспроможності та інвестиційної привабливості, а й визначальною передумовою відновлення виробництва, модернізації матеріально-технічної бази та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

У контексті післявоєнного відновлення економіки України покращення фінансового стану аграрних підприємств слід розглядати як стратегічний пріоритет, від реалізації якого залежатимуть темпи відновлення агропромислового виробництва, рівень інвестиційної активності, конкурентоспроможність вітчизняної продукції на світових ринках та загальна економічна стійкість держави. Таким чином, забезпечення фінансової стабільності аграрних підприємств є не лише умовою їх ефективного функціонування в умовах війни, а й важливим фактором формування передумов для сталого розвитку аграрного сектору в довгостроковій перспективі.

1.2. Фінансовий стан агропромислового підприємства як об'єкт інвестиційного забезпечення та чинник конкурентоспроможності

Фінансовий стан аграрного підприємства є одним із визначальних критеріїв його конкурентних позицій та спроможності забезпечувати безперервність відтворювальних процесів за умов нестабільного економічного середовища. Для суб'єктів господарювання, що функціонують у прифронтових регіонах, значення фінансової стійкості посилюється, оскільки саме вона виступає основою збереження виробничого потенціалу та подальшого розвитку.

Сучасні виклики зумовлюють необхідність переходу від традиційних підходів до управління фінансами до більш адаптивних моделей, орієнтованих на управління ризиками, використання цифрових інструментів та підвищення гнучкості управлінських рішень. У цьому контексті пріоритетними напрямками зміцнення фінансової стійкості є диверсифікація джерел фінансового забезпечення, впровадження інноваційних технологій, удосконалення механізмів управління ліквідністю, розвиток коопераційних та циркулярних моделей господарювання, а також підвищення прозорості фінансового менеджменту. Реалізація зазначених підходів створює передумови не лише для стабілізації фінансового становища підприємств, зокрема ТОВ «Трофімова-2019», а й для формування довгострокового потенціалу їхнього відновлення та сталого розвитку в умовах воєнної економіки.

Фінансовий стан аграрних підприємств слід розглядати як комплексну характеристику їхньої здатності підтримувати стабільність діяльності, забезпечувати відтворення ресурсів і формувати конкурентні переваги. Специфіка аграрного виробництва, на відміну від інших галузей економіки, проявляється у сезонному характері надходження доходів, значній залежності від природно-кліматичних умов, тривалості виробничих циклів та нестабільності цінової кон'юнктури. Це зумовлює потребу у застосуванні таких методів фінансового аналізу, які дозволяють не лише оцінювати поточний стан підприємства, а й прогнозувати його фінансову стійкість у перспективі [27].

У наукових дослідженнях [39–50] фінансовий стан трактується як узагальнена характеристика результатів функціонування підприємства, що відображає ефективність використання ресурсів, структуру капіталу, рівень прибутковості та ступінь фінансових ризиків. Для аграрних товаровиробників ці параметри мають особливе значення через високу чутливість галузі до зовнішніх факторів та тривалий період окупності інвестицій.

Рівень фінансового стану безпосередньо визначає конкурентоспроможність аграрного підприємства, оскільки від нього залежать можливості реалізації інвестиційних проєктів, оновлення матеріально-технічної бази, оптимізації витрат, розширення виробництва, підвищення продуктивності праці та забезпечення відповідності продукції встановленим стандартам якості. Крім того, фінансова стійкість сприяє підтриманню надійності логістичних ланцюгів і своєчасному виконанню договірних зобов'язань.

У системі фінансового менеджменту категорія «фінансовий стан підприємства» посідає провідне місце, оскільки характеризує можливості суб'єкта господарювання щодо ефективного функціонування та розвитку. В аграрній сфері зміст цієї категорії набуває додаткових особливостей, пов'язаних із наявністю біологічних активів, значною роллю земельних ресурсів та підвищеним впливом кліматичних, цінових, логістичних і воєнних ризиків. З огляду на це фінансовий стан агропідприємства доцільно визначати як сукупність характеристик, що відображають його здатність підтримувати безперервність виробничого процесу, своєчасно виконувати фінансові зобов'язання та формувати достатній обсяг грошових потоків для здійснення інвестиційної діяльності й створення стійких конкурентних переваг.

У сучасних умовах конкурентоспроможність аграрного підприємства розглядається як його спроможність утримувати або зміцнювати ринкові позиції за одночасного забезпечення високої економічної ефективності діяльності [29]. У цьому аспекті фінансовий стан виконує дві взаємопов'язані функції.

По-перше, ресурсну, оскільки визначає можливості залучення та використання фінансових ресурсів для модернізації виробництва, впровадження інновацій і формування конкурентних переваг.

По-друге, інформаційно-сигнальну, оскільки рівень фінансової стійкості впливає на довіру з боку інвесторів, кредиторів, постачальників та інших учасників ринку, визначаючи умови доступу до капіталу та перспективи розвитку партнерських відносин.

Таким чином, фінансовий стан агропідприємства є одним із ключових внутрішніх факторів його довгострокової конкурентоспроможності. Якість фінансового управління визначає не лише поточну платоспроможність, а й здатність підприємства трансформувати наявні ресурси у технологічні, організаційні та репутаційні переваги в умовах зростаючої невизначеності зовнішнього середовища.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення комплексного підходу до діагностики фінансового стану аграрних підприємств з урахуванням сучасних викликів та специфіки функціонування аграрного сектору України. Сутність фінансового стану проявляється у рівні забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, ефективності їх використання та здатності підтримувати стабільний розвиток. Вона відображає реальний фінансовий потенціал суб'єкта господарювання, його можливості генерувати грошові потоки, забезпечувати економічну безпеку та створювати умови для розширення діяльності. Формування фінансового стану відбувається під впливом як внутрішніх чинників, пов'язаних зі структурою капіталу та ефективністю використання ресурсів, так і зовнішніх факторів, серед яких важливе місце займають конкурентне середовище, державна політика та ринкова кон'юнктура.

До основних характеристик фінансового стану підприємства належать:

- ліквідність і платоспроможність, які відображають спроможність суб'єкта господарювання своєчасно виконувати поточні зобов'язання;

- фінансова стійкість, що характеризує раціональність структури капіталу та рівень залежності від зовнішніх джерел фінансування;
- ділова активність, яка визначає інтенсивність обороту капіталу та результативність використання наявних ресурсів;
- прибутковість і рентабельність, що відображають здатність підприємства отримувати позитивний фінансовий результат;
- грошові потоки, які характеризують реальний рух фінансових ресурсів та можливість забезпечення самофінансування.

Таким чином, фінансовий стан узагальнює результати всіх фінансових процесів підприємства та створює інформаційну основу для прийняття управлінських рішень і формування конкурентної стратегії розвитку.

За сучасних умов розвитку аграрного сектору рівень фінансового стану підприємства виступає одним із ключових факторів його конкурентоспроможності. Специфічні особливості сільськогосподарського виробництва, зокрема сезонний характер діяльності, залежність від природно-кліматичних чинників, висока капіталомісткість і значна потреба в оборотних коштах, зумовлюють особливе значення фінансової стійкості та платоспроможності для ефективного функціонування агропідприємств.

Отже, фінансовий стан агропідприємства формує підґрунтя для реалізації його ринкової стратегії, сприяє адаптації до змін зовнішнього середовища, розширенню виробничого потенціалу та забезпеченню сталого розвитку. Підвищення рівня фінансової стійкості та якості фінансового менеджменту сприяє зміцненню конкурентних позицій підприємства на аграрному ринку.

Фінансовий стан аграрних підприємств є важливою передумовою збереження та підвищення їхньої конкурентоспроможності в умовах динамічного ринкового середовища. Посилення конкуренції, коливання цін на сільськогосподарську продукцію, зростання ресурсоємності виробництва та необхідність технологічної модернізації зумовлюють зростання ролі фінансової стійкості. Рівень конкурентоспроможності виробника значною мірою залежить від його платоспроможності, ефективності використання фінансових ресурсів та можливостей реалізації інвестиційно-інноваційної політики.

Стабільний фінансовий стан забезпечує довгострокову безперервність виробничої діяльності, сприяє оновленню техніко-технологічної бази та підвищенню продуктивності праці. Враховуючи залежність аграрного виробництва від сезонних і природно-кліматичних факторів, особливого значення набувають збалансована структура капіталу та достатній обсяг оборотних коштів. Підприємства з належним фінансовим забезпеченням мають можливість:

- модернізувати машинно-тракторний парк, упроваджувати технології точного землеробства та автоматизовані системи управління виробництвом;
- гнучко обирати постачальників і технологічні рішення, що сприяє зниженню витрат та підвищенню якості продукції;
- формувати цінові переваги шляхом оптимізації витрат, що позитивно впливає на рівень конкурентоспроможності.

Оцінювання фінансового стану аграрних підприємств є більш складним процесом порівняно з іншими галузями економіки, що зумовлено сезонністю виробництва, значною питомою вагою біологічних активів, впливом погодних та цінових ризиків, а також необхідністю одночасного врахування показників поточної ліквідності й довгострокового інвестиційного потенціалу.

Підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства неможливе без проведення ґрунтовної фінансової діагностики. Саме вона є важливим елементом системи управління, оскільки забезпечує інформаційну базу для виявлення проблемних аспектів та обґрунтування напрямів покращення фінансового стану. Фінансова діагностика (від грец. *diagnostikos* — здатний розпізнавати) являє собою комплекс аналітичних заходів, спрямованих на збирання, систематизацію та обробку інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Для оцінювання фінансового стану підприємства застосовують сучасний аналітичний інструментарій, зокрема систему фінансових коефіцієнтів, аналіз показників рентабельності, оцінювання фінансових ризиків та дослідження інвестиційної привабливості. Комплексне використання цих методів дає змогу

всєбічно охарактеризувати фінансове становище суб'єкта господарювання та визначити пріоритетні напрями підвищення ефективності його діяльності.

Якісна оцінка фінансового стану підприємства передбачає такі етапи.

1. Аналіз рентабельності та фінансової стійкості підприємства.

Фінансова стійкість підприємства значною мірою визначається результативністю використання наявних ресурсів та здатністю генерувати прибуток. Для цього використовують систему показників рентабельності, що характеризують окремі напрями діяльності підприємства.

Рентабельність реалізації продукції за чистим прибутком відображає величину чистого прибутку, що припадає на одиницю реалізованої продукції. Показник визначається як співвідношення чистого прибутку до обсягу реалізації. Його значення характеризує частку виручки, яка залишається у розпорядженні підприємства після покриття всіх витрат. Зростання коефіцієнта свідчить про зміцнення фінансової стійкості. Підвищення рентабельності можливе завдяки оптимізації витрат, раціональному використанню фінансових ресурсів, застосуванню податкових стимулів та вдосконаленню маркетингової політики.

Рентабельність активів характеризує ефективність використання сукупних активів підприємства для формування прибутку. Вона розраховується як відношення чистого фінансового результату до середньорічної вартості активів. Для об'єктивної оцінки показник доцільно аналізувати в динаміці, порівнюючи результати за різні періоди. Рівень рентабельності активів відображає якість управління підприємством у цілому. Водночас необхідно враховувати можливі коливання вартості активів протягом року, що зумовлює доцільність використання даних на кінець звітного періоду. На величину показника впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники, тому резерви його підвищення можуть бути пов'язані з різними сферами діяльності підприємства.

Рентабельність власного капіталу відображає результативність використання коштів власників та інвесторів і показує обсяг прибутку, отриманого на одиницю власного капіталу. Високі значення цього показника свідчать про ефективне управління фінансовими ресурсами та сприяють

підвищенню інвестиційної привабливості підприємства. Низький рівень рентабельності, навпаки, може вказувати на недостатню прибутковість або збитковість діяльності. Під час аналізу необхідно враховувати рівень боргового навантаження, оскільки високі показники можуть бути досягнуті за рахунок значного залучення позикових коштів. Тому рентабельність власного капіталу доцільно оцінювати у взаємозв'язку з іншими фінансовими показниками та з урахуванням галузевої специфіки.

Рентабельність операційної діяльності характеризує здатність підприємства отримувати прибуток від основної діяльності. Показник визначається як співвідношення операційного прибутку до операційних витрат. Його значення дає змогу оцінити ефективність використання ресурсів та якість управління витратами. Висока рентабельність операційної діяльності свідчить про раціональну організацію виробничих процесів та конкурентоспроможність підприємства. Порівняння показників у динаміці дозволяє оцінити тенденції розвитку та результативність господарської діяльності.

Рентабельність продукції характеризує економічну ефективність виробництва та реалізації продукції. Показник визначається як відношення чистого прибутку до собівартості продукції та може розраховуватися як для окремих видів продукції, так і для підприємства загалом. Зростання цього коефіцієнта свідчить про підвищення прибутковості виробництва. Аналіз рентабельності продукції дає змогу оцінити фінансовий стан підприємства у певний період, визначити ефективність організації виробництва шляхом порівняння з показниками конкурентів, а також обґрунтувати управлінські рішення щодо ціноутворення, планування розвитку та залучення інвестицій.

2. Дослідження ефективності використання майна підприємства та забезпеченості власними оборотними коштами. Ефективне використання майнових ресурсів підприємства, зокрема власного оборотного капіталу, є одним із ключових чинників забезпечення стабільності та результативності господарської діяльності. Для оцінювання рівня ефективності застосовують систему взаємопов'язаних показників.

Оборотність оборотних коштів. Даний показник характеризує швидкість перетворення вкладених у діяльність ресурсів у грошові надходження та відображає кількість завершених циклів обігу за визначений проміжок часу. Високий рівень оборотності свідчить про раціональне використання ресурсів і дає змогу вивільняти частину фінансових коштів для інших потреб. Натомість уповільнення обороту призводить до зростання витрат і потребує вжиття заходів щодо оптимізації запасів, прискорення реалізації готової продукції та скорочення дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів. Показник визначає кількість оборотів, здійснених оборотним капіталом протягом певного періоду, та обчислюється як відношення обсягу реалізованої продукції до середньої величини оборотних активів. Його зростання свідчить про ефективніше використання ресурсів і здатність підприємства генерувати доходи. Низькі значення можуть бути наслідком надлишкових запасів, уповільненого погашення дебіторської заборгованості або недостатніх обсягів реалізації. Оцінювання цього коефіцієнта доцільно здійснювати як у динаміці, так і шляхом порівняння з аналогічними показниками підприємств-конкурентів. При цьому надмірне підвищення оборотності за рахунок скорочення запасів може негативно вплинути на безперервність виробничого процесу та рівень задоволення споживачів.

Тривалість одного обороту оборотних коштів. Показник відображає кількість днів, необхідних для повного проходження оборотними коштами всіх стадій кругообігу — від авансування ресурсів до надходження виручки від реалізації продукції. Його визначають шляхом ділення тривалості досліджуваного періоду на коефіцієнт оборотності. Скорочення тривалості обороту свідчить про підвищення ефективності управління оборотними активами, прискорення виробничого циклу та швидше повернення вкладених коштів. Збільшення показника, навпаки, може бути ознакою накопичення запасів, проблем зі збутом або недостатньо ефективної роботи з дебіторами.

Коефіцієнт закріплення оборотних коштів. Цей показник характеризує обсяг оборотного капіталу, необхідний для отримання однієї грошової одиниці

доходу від реалізації продукції. Він визначається як відношення середньорічної вартості оборотних коштів до обсягу реалізації та є оберненим до коефіцієнта оборотності. Високе значення коефіцієнта свідчить про значну потребу в оборотних ресурсах і може вказувати на їх недостатньо ефективне використання. Низькі значення, навпаки, характеризують раціональне використання оборотного капіталу. Зниження коефіцієнта може бути досягнуте шляхом удосконалення системи управління запасами, скорочення виробничого циклу та прискорення реалізації продукції.

Рентабельність оборотних коштів. Показник відображає величину прибутку, отриманого з кожної грошової одиниці оборотного капіталу, та характеризує результативність його використання. Чим вищим є значення показника, тим ефективніше підприємство використовує наявні ресурси для формування прибутку. Оскільки нормативне значення рентабельності відсутнє, аналіз проводиться переважно в динаміці та шляхом зіставлення з аналогічними підприємствами. Водночас необхідно враховувати можливі коливання обсягів активів упродовж року. Підвищення рентабельності досягається насамперед за рахунок зростання доходів та оптимізації витрат.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами. Даний показник характеризує рівень фінансової стійкості підприємства та його здатність фінансувати поточну діяльність за рахунок власних джерел. Його розраховують як співвідношення власного оборотного капіталу до величини оборотних активів. Отриманий результат відображає частку власних ресурсів у структурі оборотних активів. Нормативним вважається значення не нижче 0,1. Високий рівень показника свідчить про достатню фінансову незалежність підприємства, тоді як низькі значення вказують на значну залежність від зовнішніх джерел фінансування та підвищення ризику втрати платоспроможності. Поліпшення ситуації можливе шляхом оптимізації структури активів, залучення додаткового власного капіталу, перегляду дивідендної політики та спрямування частини чистого прибутку на реінвестування.

Фінансова стійкість аграрного підприємства виступає ключовим чинником його здатності адаптуватися до впливу зовнішніх ризиків, зокрема цінових коливань на ресурси виробництва (добрива, паливо, корми), змін валютних курсів, а також несприятливих природно-кліматичних умов. Достатній рівень ліквідності та сформовані фінансові резерви дозволяють підприємству компенсувати втрати, спричинені неврожаєм чи іншими непередбачуваними обставинами, що є особливо актуальним для аграрного сектору.

Стабільність фінансового стану забезпечує низку важливих переваг, серед яких варто визначити підвищення кредитної спроможності. Сильні фінансові показники сприяють отриманню позикового капіталу на більш вигідних умовах, зокрема зі зниженими відсотковими ставками, що позитивно впливає на собівартість продукції та посилює ринкові позиції підприємства.

Розширення збутових можливостей. Фінансово стійкі підприємства мають вищий потенціал виходу на нові ринки, здатні конкурувати з великими аграрними структурами та гарантувати безперервність постачання продукції.

Зміцнення партнерських відносин. Високий рівень платоспроможності та фінансової дисципліни підвищує довіру з боку постачальників, переробних підприємств і торговельних партнерів, що сприяє формуванню стабільної ділової репутації.

Розвиток аграрного сектору значною мірою визначається обсягом інвестицій та спроможністю підприємств до впровадження інноваційних технологій. Використання систем крапельного зрошення, високопродуктивних сортів, біотехнологічних рішень і цифрових систем управління виробництвом потребує значних фінансових ресурсів, які доступні переважно підприємствам із достатнім рівнем фінансової стабільності.

Фінансово спроможні агропідприємства отримують можливість:
здійснювати довгострокове інвестиційне планування, що сприяє підвищенню ефективності виробництва та скороченню операційних витрат;
реалізовувати маркетингові стратегії, спрямовані на формування бренду, підвищення якості продукції та її ринкову диференціацію;

впроваджувати сучасні механізми страхування ризиків, які є особливо важливими в умовах аграрного виробництва (страхування врожаю, інвестиційних ризиків тощо).

Конкурентоспроможність аграрної продукції формується під впливом її собівартості, якісних характеристик, відповідності стандартам, стабільності постачання та рівня технологічного забезпечення виробництва. Саме фінансова стабільність створює передумови для:

оптимізації витратної структури та зниження витрат завдяки ефективнішому використанню ресурсів;

впровадження систем контролю якості та сертифікаційних процедур;

інвестування в логістичну та інфраструктурну складову з метою підвищення швидкості та ефективності збуту. Фінансовий стан аграрного підприємства слід розглядати не лише як результат його господарської діяльності, а й як базову основу формування конкурентних переваг. Чим більш стабільною та ефективною є фінансова система підприємства, тим вищими є його можливості протидіяти ринковим викликам, забезпечувати інноваційний розвиток і підвищувати конкурентоспроможність продукції.

1.3. Сучасні детермінанти фінансової стійкості та напрями покращення фінансового стану агропромислових підприємств в умовах воєнних і глобальних викликів

Фінансова стійкість підприємств агропромислового комплексу відображає їхню спроможність у будь-який момент часу, навіть за умов дії зовнішніх шоків і кризових явищ, своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання; підтримувати позитивний або щонайменше нульовий рівень вільного грошового потоку; забезпечувати безперервність виробничо-технологічного циклу, а також зберігати доступ до зовнішніх джерел фінансування на прийнятних умовах. Сучасне розуміння фінансової стійкості економічних систем базується на здатності до формування, акумулювання та ефективного використання економічного потенціалу. Умови становлення ринкової економіки вимагають підвищення результативності функціонування всіх

секторів господарювання, що, своєю чергою, передбачає активізацію внутрішніх резервів розвитку підприємств. Це особливо актуально в умовах високої мінливості середовища, посилення ризиків, глобальних потрясінь, релокацій бізнесу, зростання вартості ресурсів, часткової втрати доступу до активів у зонах бойових дій, а також інфляційного тиску та ризиків банкрутств. У науковій літературі фінансова стійкість трактується як здатність суб'єкта господарювання підтримувати платоспроможність, виконувати фінансові зобов'язання та зберігати конкурентні позиції в умовах впливу внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів. Для підприємств агропромислового комплексу це поняття доповнюється компонентами ризик-менеджменту, забезпеченням продовольчої безпеки та здатністю до адаптації операційної діяльності в умовах порушення логістичних і виробничих ланцюгів.

У більш розширеному трактуванні фінансова стійкість охоплює підтримання належного рівня платоспроможності, оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу, стабільне генерування грошових потоків, а також здатність протидіяти зовнішнім шокам без втрати операційної безперервності. У теоретичних підходах зазвичай виокремлюють короткострокову (ліквідність), середньострокову (боргова спроможність) та довгострокову (капітальна стійкість і конкурентоспроможність) складові фінансової стійкості. Для аграрного сектору додатково критичними є такі особливості, як сезонність виробництва, залежність від природно-кліматичних умов, висока капіталомісткість, а також значна роль експортних операцій.



Рис. 1.2. Фактори впливу на фінансовий стан

Джерело: складено автором

Фактори, що впливають на фінансовий стан підприємств, традиційно класифікуються на зовнішні та внутрішні [43].

До зовнішніх факторів належать:

макроекономічні (рівень інфляції, облікова ставка НБУ, валютний курс);

галузеві (світова кон'юнктура на зернові та олійні культури, вартість логістики);

форс-мажорні (воєнні дії, блокування експортних маршрутів, мінування сільськогосподарських земель).

Внутрішні фактори включають:

ефективність операційної діяльності;

структуру капіталу;

рівень диверсифікації виробництва;

якість системи фінансового менеджменту.

Галузеві особливості агропромислового комплексу суттєво впливають на параметри фінансової стійкості, оскільки визначають структуру витрат, потребу в оборотному капіталі, характер грошових потоків і рівень операційних ризиків. Ефективність операційної діяльності є базовим внутрішнім чинником формування фінансової стійкості. Вона охоплює повний виробничий цикл підприємства — від закупівлі ресурсів до реалізації готової продукції. Високий рівень операційної ефективності забезпечує стабільний грошовий потік, формує фінансовий резерв, знижує залежність від позикового капіталу та підвищує загальну кредитоспроможність. Підприємства, що системно оптимізують витрати, скорочують тривалість операційного циклу та підвищують продуктивність активів, демонструють вищу стійкість навіть у періоди макроекономічної турбулентності.

Структура капіталу, яка відображає співвідношення власних і позикових джерел фінансування, є одним із ключових внутрішніх управлінських параметрів фінансової стійкості. Саме менеджмент визначає рівень боргового навантаження та вартість залучених ресурсів. Більш консервативна структура капіталу, як правило, забезпечує вищу стійкість підприємства в кризових умовах, що підтверджується досвідом економічних спадів 2014–2015, 2020 та 2022–2025 років.

Диверсифікація видів діяльності та сільськогосподарських культур є стратегічно важливим внутрішнім фактором, оскільки вона повністю залежить від управлінських рішень. В умовах сучасної економічної нестабільності рівень диверсифікації виступає одним із ключових елементів фінансової стійкості поряд з операційною ефективністю та структурою капіталу. Підприємства, які заздалегідь сформували диверсифіковану виробничу модель, демонструють вищу здатність до адаптації, нижчий рівень боргового навантаження та більш стабільні фінансові результати навіть в умовах воєнної економіки.

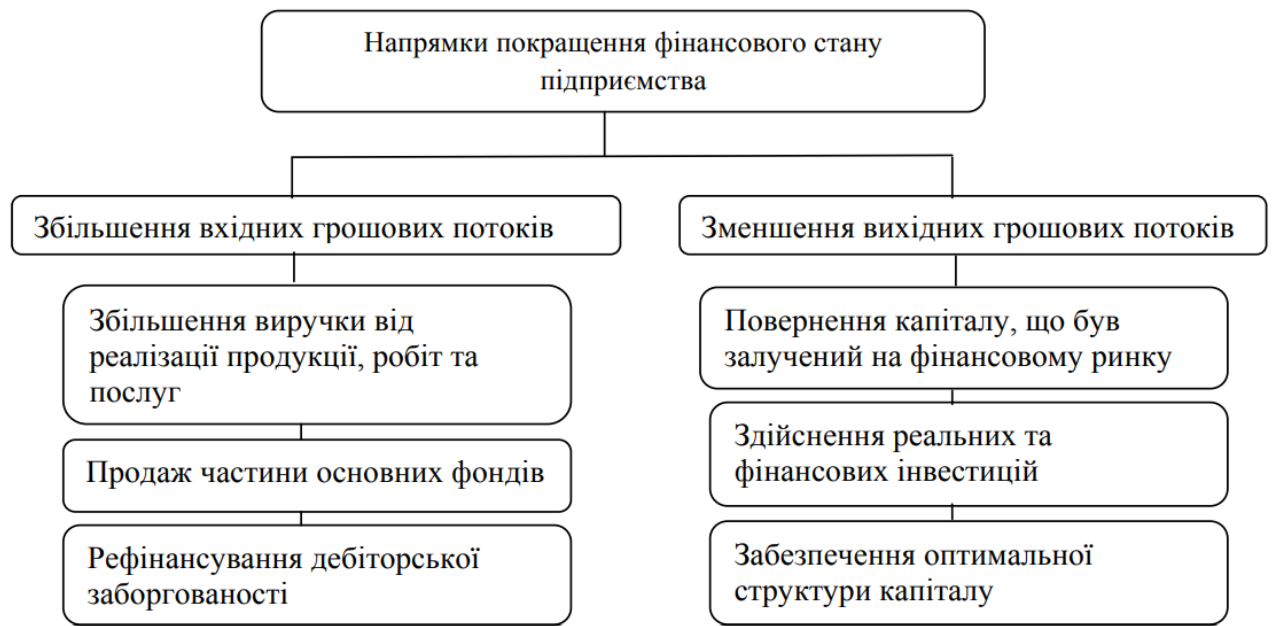


Рис. 1.3. Напрями покращення фінансового стану підприємства

Джерело: складено автором

В українських реаліях останніх років значущість якості фінансового менеджменту часто перевищує вплив інших внутрішніх факторів. Навіть висока продуктивність земельного банку, значні врожаї чи низька собівартість не здатні компенсувати помилки у фінансовому плануванні та управлінні ризиками, особливо в умовах шоків 2022–2025 років. Таким чином, фінансовий менеджмент слід розглядати як системоутворюючий елемент внутрішньої стійкості підприємства, що визначає його здатність підтримувати ліквідність, інвестиційну активність та ефективний розподіл ресурсів. Для агропромислового сектору України у 2022–2025 роках роль якісного фінансового управління суттєво зросла через підвищену нестабільність бізнес-середовища, трансформацію ринкової кон'юнктури та подорожчання ключових ресурсів.

. Фінансова стійкість агропідприємств після повномасштабного вторгнення опинилася під одночасним впливом військових ризиків, логістичних обмежень, коливань світових цін, змін державної політики та механізмів міжнародної підтримки. Блокування морських портів і регулярні

атаки на інфраструктуру суттєво знизили ефективність традиційних експортних маршрутів, що зумовило необхідність їх диверсифікації через залізничні та автомобільні коридори до сусідніх країн. Це призвело до зростання транспортних витрат і збільшення термінів постачання, що безпосередньо відобразилося на грошових потоках аграрних підприємств.

Додатковим фактором тиску стало забруднення територій мінами та вибухонебезпечними залишками війни, що призводить до втрати доступних сільськогосподарських земель і зростання витрат на розмінування, страхування та відновлення виробництва. За оцінками аналітиків 2024–2025 років, економічні втрати, пов'язані з мінною небезпекою, щорічно сягають мільярдів доларів, істотно ускладнюючи відновлення агровиробництва в постраждалих регіонах.

Починаючи з 2022 року, Україна зіткнулася з масштабною міграцією населення: країну залишили близько 6,9 млн осіб (приблизно 17 % довоєнного населення). Кількість працівників у реальному секторі економіки скоротилася орієнтовно на 2 млн осіб (приблизно 20 %), з яких близько 750 тис. були мобілізовані до Збройних сил України [57]. Це призвело до зниження інвестиційної привабливості активів і ускладнення доступу до фінансових ресурсів. Порушення логістичних ланцюгів, енергетичні проблеми та глобальний дефіцит добрив спричинили суттєве зростання витрат у 2022–2024 роках. Це, у свою чергу, знизило рентабельність виробництва в короткостроковому періоді та збільшило потребу в оборотному капіталі. Міжнародні фінансові інституції (Світовий банк, МВФ, IFAD) та державні програми частково компенсували дефіцит фінансування, однак умови доступу до ресурсів, їх строковість і цільове спрямування суттєво впливали на фінансову гнучкість підприємств.

Зокрема, кредитні та грантові механізми переважно підтримували середні та великі підприємства, тоді як малі фермерські господарства мали обмежений доступ до таких інструментів. Коливання валютного курсу, інфляційні процеси та загальна макрофінансова нестабільність додатково впливали на інвестиційні рішення та вартість імпортованих ресурсів. Подібні ризики для корпоративного

сектору та банківського кредитування відображені у звітах НБУ з фінансової стабільності за 2023–2025 роки.

Мобілізаційні процеси, внутрішня та зовнішня міграція населення, а також скорочення робочої сили особливо в прифронтових регіонах підвищили витрати на оплату праці та стимулювали необхідність автоматизації й механізації виробничих процесів. Це, своєю чергою, збільшило капіталомісткість відновлення виробництва та потребу в додаткових інвестиціях.

Як зазначають Шевченко А. А. та ін. [50], економічний розвиток сільського господарства визначається сукупністю змінних детермінант, інтенсивність впливу яких залежить від конкретних умов.

У 2022–2025 роках фінансова стійкість аграрних підприємств України формувалася переважно під впливом зовнішніх шоків воєнного характеру, які домінували над традиційними ринковими та технологічними факторами. Ключовими проблемами стали фізичні втрати активів, порушення експортної логістики та стрімке зростання витрат. Водночас стабілізуючу роль відігравали державна підтримка, адаптація виробничих структур і часткове відновлення логістичних маршрутів. Фінансова стійкість аграрного сектору виступає базовою передумовою безперервності виробництва, нарощування його потенціалу та збереження конкурентоспроможності в умовах високої турбулентності. В умовах воєнного стану її значення суттєво посилюється, оскільки аграрний сектор є одним із ключових елементів продовольчої безпеки держави та загальної економічної стабільності. Тому оцінка та управління фінансовою стійкістю підприємств АПК мають ґрунтуватися на системному врахуванні комплексу внутрішніх і зовнішніх детермінант.

Подальше існування та відновлення України потребує зміни підходів до економічної політики: від переважно короткострокової бюджетної підтримки до створення умов для залучення приватних інвестицій, зростання продуктивності та цифровізації бізнес-процесів. Без належного інституційного середовища — доступного кредитування, страхування воєнних і операційних

ризиків, кадрового забезпечення та відкритих ринків збуту — потенціал відновлення АПК залишатиметься обмеженим.

Метою оцінювання фінансового стану аграрного підприємства є створення інформаційної основи для своєчасного прийняття управлінських рішень, спрямованих на попередження фінансових кризових явищ, посилення ліквідності, а також підвищення рівня фінансової стійкості та платоспроможності. У стратегічній перспективі дієва система фінансового менеджменту сприяє відновленню виробничого й майнового потенціалу, зростанню рентабельності та прибутковості, формуванню стабільних ринкових позицій навіть за умов високої конкуренції. Вона також забезпечує зміцнення ділової репутації підприємства серед інвесторів, кредиторів, партнерів і персоналу, підвищує його стійкість до зовнішніх шоків та створює передумови для реалізації інноваційних проєктів. Отже, аналіз фінансової стійкості виступає не лише інструментом оцінки поточного стану діяльності, а й важливим індикатором стратегічного розвитку, інвестиційної привабливості та здатності підприємства до економічної саморегуляції в умовах невизначеності.

У сучасних економічних умовах на діяльність аграрних підприємств впливають такі ключові фактори:

воєнно-логістичні ризики, що проявляються у руйнуванні інфраструктури та обмеженнях експортних операцій;

висока волатильність цін на світових аграрних ринках;

трансформації податкової та бюджетної політики;

дефіцит трудових ресурсів, зумовлений міграційними процесами та мобілізаційними заходами;

зростання вартості енергетичних і матеріально-технічних ресурсів;

необхідність впровадження цифрових технологій у виробничі процеси;

посилення орієнтації на ESG-підходи та циркулярні моделі господарювання.

Особливого значення набуває трансформація державної економічної політики, спрямованої на інвестиційно-експортну модель розвитку та системну

підтримку аграрного сектору. Для підприємств агропромислового комплексу фінансова стійкість є фундаментом довгострокової життєздатності, адаптивності до ризиків, а також забезпечення продовольчої безпеки, конкурентоспроможності та структурного оновлення економіки.

Висновки до розділу 1

У першому розділі дослідження розкрито теоретико-методологічні основи міжнародної інвестиційної діяльності та оцінювання фінансового стану підприємств аграрного сектору, а також обґрунтовано роль фінансової стійкості як ключового елемента їх конкурентоспроможності. Узагальнення наукових підходів дозволило сформулювати такі основні положення.

Фінансовий стан аграрного підприємства розглядається як інтегральна характеристика, що відображає рівень забезпеченості фінансовими ресурсами, здатність своєчасно виконувати зобов'язання, підтримувати безперервність виробничих процесів і адаптуватися до впливу зовнішніх шоків. В умовах воєнної економіки він набуває ознак стратегічного ресурсу, який визначає життєздатність підприємств аграрного сектору та формує основу їх довгострокової конкурентоспроможності.

Специфіка аграрного виробництва — сезонність, висока капіталомісткість і залежність від природно-кліматичних умов — зумовлює необхідність поглибленого аналізу ліквідності, платоспроможності, ділової активності та фінансової стійкості. Доведено, що існуючі методичні підходи до оцінювання фінансового стану агробізнесу потребують адаптації до галузевих ризиків, ринкової нестабільності та умов воєнного часу. Попри актуальність класичних методів (коефіцієнтного, трендового, порівняльного та факторного аналізу), їх доцільно доповнювати сучасними інструментами прогнозування, скоринговими моделями, ризик-орієнтованими підходами, аналізом грошових потоків та інтегральними показниками стійкості.

Важливою тенденцією є активна цифровізація аналітичних процесів, що забезпечує підвищення точності управлінських рішень і скорочення часу

обробки фінансової інформації. Встановлено, що система факторів, які визначають фінансову стійкість аграрних підприємств, зазнала суттєвих змін під впливом воєнних дій, порушення логістичних ланцюгів, обмеженого доступу до ресурсів, валютних коливань і загального зростання невизначеності.

Зовнішні детермінанти, зокрема інфляційний тиск, інфраструктурні обмеження, зміни державної підтримки, ризики безпеки, логістичні бар'єри та експортні обмеження, формують нову архітектуру фінансових ризиків. Водночас внутрішні чинники — ефективність управління, стратегічне планування, диверсифікація виробництва і збуту, структура капіталу та продуктивність використання оборотних активів — виступають ключовими інструментами забезпечення стабільності.

У результаті пріоритетними напрямками управління стають антикризові підходи, гнучке бюджетування, формування фінансових резервів, контроль дебіторської заборгованості та системний моніторинг фінансових показників.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Сучасний стан агропромислової галузі України та діагностика функціонування ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Агропромисловий комплекс залишається одним із ключових секторів національної економіки, який забезпечує продовольчу безпеку держави, формує значну частку валютних надходжень та виступає важливим об'єктом внутрішнього й міжнародного інвестування. В умовах воєнних викликів та післявоєнної трансформації економіки аграрний сектор демонструє високий рівень адаптивності та залишається одним із головних драйверів економічного зростання країни. Незважаючи на втрати виробничого потенціалу, спричинені повномасштабною війною, аграрний сектор продовжує забезпечувати понад

половину валютних надходжень від експорту товарів. За підсумками 2025 року вартість експорту аграрної продукції становила близько 22,5 млрд дол. США, а її частка у загальному експорті товарів України досягла 56,1 %, що підтверджує стратегічну роль агропромислового комплексу у забезпеченні макроекономічної стабільності держави.

Функціонування аграрного сектору впродовж 2022–2025 років відбувалося під впливом значних ризиків, пов'язаних із руйнуванням виробничої та логістичної інфраструктури, мінуванням сільськогосподарських угідь, дефіцитом трудових ресурсів, зростанням вартості енергоресурсів та обмеженим доступом до фінансового капіталу. Водночас аграрні підприємства активно адаптувалися до нових умов шляхом диверсифікації логістичних маршрутів, розвитку дунайського та чорноморського транспортних коридорів, впровадження цифрових технологій та залучення міжнародної фінансової підтримки.

Важливим фактором розвитку агропромислової галузі залишається інвестиційна активність. В умовах воєнної невизначеності обсяги прямих іноземних інвестицій залишаються нижчими за довоєнний рівень, однак міжнародні фінансові організації, зокрема Світовий банк, ЄБРР, IFC, FAO та інституції Європейського Союзу, продовжують реалізовувати програми підтримки аграрного сектору, спрямовані на модернізацію виробництва, розвиток агропереробки, енергоефективності та експортної інфраструктури.

За результатами 2025 року валовий збір зернових і зернобобових культур в Україні становив понад 61 млн т, що на 8,2 % більше порівняно з 2024 роком. Найбільшу частку у структурі виробництва традиційно займали кукурудза (30,9 млн т) та пшениця (23,3 млн т). Водночас виробництво соняшнику скоротилося до 10,2 млн т, що обумовлено як кліматичними факторами, так і зміною структури посівних площ.

Попри складні умови господарювання Україна продовжує залишатися одним із провідних світових експортерів зернових, олійних культур та соняшникової олії. У 2025 році аграрний сектор забезпечував близько 57 % загального експорту країни, а основними ринками збуту залишалися країни

Європейського Союзу, Азії та Африки. Сукупно на ці регіони припадало понад 90 % експорту української агропродовольчої продукції.

Позитивною тенденцією останніх років стало поступове збільшення експорту продукції з вищою доданою вартістю. Якщо раніше основу експорту становила переважно сировинна продукція, то у 2025 році частка переробленої агропродовольчої продукції досягла майже 20 % аграрного експорту. Це свідчить про поступовий перехід аграрного сектору до більш ефективної моделі участі у глобальних ланцюгах створення вартості.

Серед ключових перспектив розвитку агропромислової галузі України особливого значення набувають залучення міжнародних інвестицій, розвиток глибокої переробки сільськогосподарської продукції, цифровізація виробничих процесів, впровадження інноваційних технологій, адаптація до кліматичних змін та інтеграція до європейського економічного простору. У сучасних умовах саме інвестиції виступають основою модернізації матеріально-технічної бази аграрних підприємств, підвищення їх фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Отже, агропромисловий комплекс України, незважаючи на воєнні виклики, зберігає високий виробничий, експортний та інвестиційний потенціал. Подальше нарощування міжнародної інвестиційної активності, відновлення логістичної інфраструктури, розвиток переробної промисловості та підвищення фінансової стійкості аграрних підприємств є ключовими передумовами забезпечення сталого розвитку галузі та покращення фінансового стану вітчизняних агропромислових підприємств.

Аналіз цін на сільськогосподарську продукцію України за період з 2020 по 2026 роки має тенденцію до зростання, особливо через глобальні виклики та внутрішні економічні проблеми. Питання забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору є невід’ємним елементом сталого розвитку країни. Важливість конкурентоспроможності аграрного сектору зростає в умовах загострення проблем продовольчої безпеки, зміни клімату, соціально-політичних катаклізмів, а також зміни в поведінці споживачів, які

вимагають невідкладних заходів щодо формування стійких екосистем та зміцнення конкурентоспроможності на засадах стійкого розвитку.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ТРОФІМОВА-2019» (далі ТОВ «ТРОФІМОВА-2019») є сучасним аграрним підприємством, що здійснює господарську діяльність на території Одеської області та спеціалізується на виробництві зернових і олійних культур. У сучасних умовах функціонування ефективність діяльності підприємства значною мірою визначається впливом зовнішнього середовища, рівнем забезпеченості ресурсами, якістю управління та здатністю адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури.

Особливості функціонування аграрного бізнесу в Україні у 2023–2025 рр. визначалися комплексом чинників, серед яких найбільший вплив мали:

- наслідки воєнного стану;
- нестабільність світових аграрних ринків;
- логістичні обмеження експорту;
- коливання валютного курсу;
- зростання вартості матеріально-технічних ресурсів;
- кліматичні ризики та дефіцит вологості;
- посилення вимог щодо екологічності та сталого розвитку виробництва.

Для Одеської області характерними є сприятливі ґрунтово-кліматичні умови для вирощування зернових та олійних культур. Разом із тим регіон належить до зони ризикованого землеробства через недостатнє зволоження та періодичні посухи.

Таблиця 2.1

Характеристика умов функціонування ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Фактори	Характеристика впливу на діяльність підприємства
Природно-кліматичні умови	Родючі чорноземи, сприятливі умови для вирощування зернових та олійних культур
Водозабезпечення	Ризик нестачі вологості та посух у літній період
Ринкове середовище	Висока конкуренція на внутрішньому та зовнішньому ринках
Логістика	Залежність від експортних маршрутів та транспортної інфраструктури
Фінансове середовище	Висока вартість кредитних ресурсів та обмежений доступ до інвестицій

Технологічний розвиток	Необхідність цифровізації та впровадження технологій точного землеробства
Соціальні фактори	Дефіцит кваліфікованих кадрів у сільській місцевості
Екологічні вимоги	Посилення стандартів сталого виробництва та екологізації агробізнесу

Джерело: складено автором.

Таблиця 2.2

PEST-аналіз зовнішнього середовища ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Політичні фактори	Економічні фактори
Воєнний стан в Україні	Інфляційні процеси
Зміни податкового законодавства	Зростання цін на добрива, ЗЗР та паливо
Державні програми підтримки аграріїв	Волатильність цін на зернові культури
Євроінтеграційні процеси	Обмеженість кредитних ресурсів
Грантові програми міжнародних організацій	Валютні ризики
Соціальні фактори	Технологічні фактори
Скорочення трудових ресурсів	Цифровізація агровиробництва
Міграція населення	Технології точного землеробства
Підвищення вимог до якості продукції	Автоматизація виробничих процесів
Зростання попиту на екологічну продукцію	Супутниковий моніторинг та GPS-навігація
Соціальна відповідальність бізнесу	Використання штучного інтелекту в агровиробництві

Джерело: складено автором.

Проведений PEST-аналіз свідчить, що найбільший вплив на діяльність підприємства здійснюють економічні та технологічні фактори. З одного боку, підприємство функціонує в умовах високої вартості ресурсів та нестабільності аграрних ринків, а з іншого - отримує можливості для підвищення ефективності через цифровізацію виробничих процесів.

Таблиця 2.3

Оцінка макросередовища ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Фактори	Можливості	Загрози
Ринок агропродукції	Зростання попиту на продовольство	Цінова нестабільність
Євроінтеграція	Розширення доступу до ринків ЄС	Посилення конкуренції
Інвестиційне середовище	Грантові програми та міжнародна підтримка	Дефіцит кредитних ресурсів
Технології	Впровадження цифрових рішень	Висока вартість інновацій

Кліматичні умови	Використання адаптивних технологій	Посухи та погодні ризики
Логістика	Розвиток альтернативних маршрутів експорту	Зростання транспортних витрат

Таблиця 2.4

Оцінка мікросередовища ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Фактори	Сильні сторони	Слабкі сторони
Земельні ресурси	Наявність стабільного земельного банку	Залежність від природно-кліматичних умов
Фінансовий стан	Зростання власного капіталу майже вдвічі за 2023-2025 рр.	Обмежені інвестиції в необоротні активи
Виробництво	Спеціалізація на високоліквідних культурах	Висока залежність від цін на ресурси
Управління	Гнучкість управлінських рішень	Недостатня цифровізація окремих процесів
Матеріально-технічна база	Наявність виробничих ресурсів для ведення діяльності	Потреба в модернізації технічного парку
Збут	Сформовані канали реалізації продукції	Висока залежність від кон'юнктури ринку

Таблиця 2.5

SWOT-аналіз ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Зростання активів на 36,9%	Незначне оновлення основних засобів
Зростання власного капіталу на 99%	Висока залежність від погодних умов
Висока фінансова стійкість	Недостатній рівень цифровізації
Позитивна динаміка прибутковості	Обмежені можливості диверсифікації виробництва
Сформована виробнича база	Залежність від коливань аграрних ринків
Можливості (O)	Загрози (T)
Впровадження технологій точного землеробства	Кліматичні ризики
Розвиток нішевих культур	Зростання цін на ресурси
Участь у грантових програмах	Логістичні обмеження
Вихід на ринки ЄС	Посилення конкуренції
Цифровізація виробництва	Валютні ризики

Результати діагностики свідчать, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» функціонує в умовах високої ринкової невизначеності, однак має достатній рівень фінансової стійкості та ресурсного забезпечення для подальшого розвитку. За 2023-2025 рр. активи підприємства зросли на 36,9%, а власний капітал - на 99 %, що свідчить про зміцнення фінансової незалежності та

покращення структури капіталу. Позитивною тенденцією є скорочення поточних зобов'язань на 27,5%, що сприяє підвищенню платоспроможності підприємства.

Разом із тим SWOT-аналіз виявив низку проблемних аспектів, серед яких найбільш вагомими є недостатні темпи оновлення матеріально-технічної бази, залежність від погодних умов та високі виробничі ризики. Тому стратегічними напрямками підвищення ефективності діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» мають стати цифровізація управління, впровадження технологій точного землеробства, диверсифікація структури виробництва та розвиток продукції з вищою доданою вартістю. Це дозволить підвищити ефективність використання ресурсного потенціалу, зміцнити конкурентні позиції підприємства та забезпечити його сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

2.2 Організаційно-економічна характеристика підприємства

ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» є сільськогосподарським підприємством, основним видом діяльності якого є вирощування зернових та олійних культур. Господарство функціонує в умовах високої конкуренції аграрного ринку та здійснює виробничу діяльність на основі сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Ефективність функціонування підприємства значною мірою залежить від рівня забезпеченості земельними, матеріально-технічними, трудовими та фінансовими ресурсами, а також від результативності їх використання. Першочерговим етапом дослідження є аналіз динаміки майна підприємства та джерел його формування.

Таблиця 2.6

Динаміка та структура активів і джерел їх формування

ТОВ «Трофімова-2019»

Показники	2023 р		2024 р		2025 р		2025 р. до 2023 р.	
	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	тис.грн. (+,-)	Темп росту, %

Необоротні активи	8284	21,1	8952	17,8	8249	15,4	-35	99,6
Оборотні активи	30892	78,9	41387	82,2	45367	84,6	14475	146,9
Власний капітал	19931	50,9	33720	67,0	39666	74,0	19735	199,0
Поточні зобов'язання	19245	49,1	16619	33,0	13950	26,0	-5295	72,5
Валюта балансу	39176	100,0	50339	100,0	53616	100,0	14440	136,9

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Дослідження динаміки активів ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» свідчить про позитивні тенденції розвитку підприємства упродовж 2023–2025 рр. Загальна вартість майна зросла на 36,9%. Це свідчить про нарощування ресурсного потенціалу та розширення масштабів господарської діяльності.

Основним джерелом приросту активів стали оборотні активи, вартість яких збільшилася на 14475 тис. грн або на 46,9%. Їх частка у структурі майна зросла з 78,9% у 2023 році до 84,6% у 2025 році. Така тенденція є характерною для аграрних підприємств і свідчить про збільшення обсягів виробничих запасів, готової продукції, дебіторської заборгованості та грошових коштів, необхідних для забезпечення поточної діяльності.

Водночас вартість необоротних активів залишалася практично незмінною та коливалася в межах 8,2-8,3 млн грн. Їх частка у структурі майна скоротилася з 21,1% до 15,4%, що свідчить про випереджаючі темпи зростання оборотного капіталу порівняно з основними засобами. З одного боку, це позитивно впливає на ліквідність підприємства, проте з іншого може свідчити про недостатні інвестиції в оновлення матеріально-технічної бази.

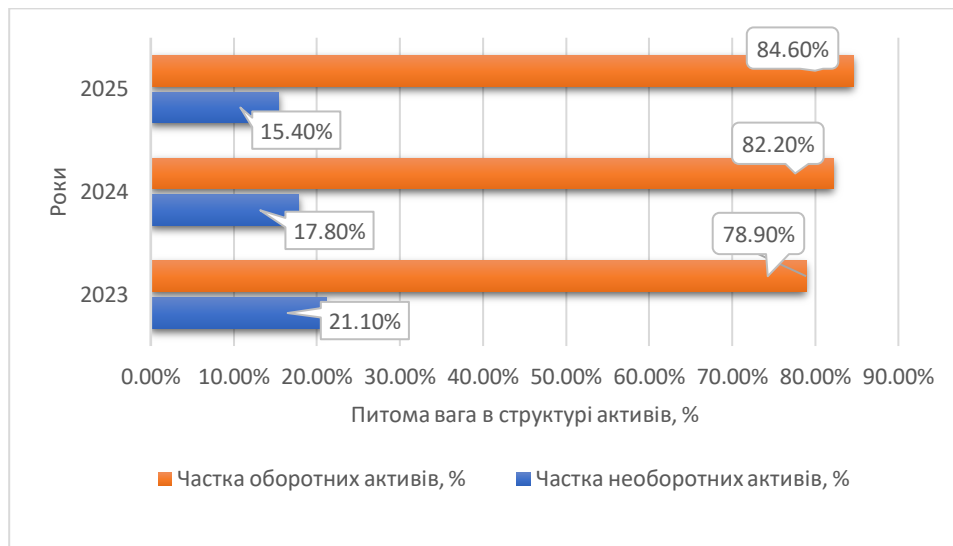


Рис. 2.1 Динаміка структури активів ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Особливо позитивною є динаміка власного капіталу підприємства. За досліджуваний період його величина зросла майже вдвічі - на 19735 тис. грн. Частка власного капіталу в структурі джерел фінансування збільшилася з 50,9% до 74,0%, що свідчить про значне зміцнення фінансової стійкості та незалежності підприємства від зовнішніх кредиторів.

Одночасно спостерігається скорочення поточних зобов'язань на 5295 тис. грн або на 27,5%. Їх частка у структурі пасивів зменшилася з 49,1% до 26,0%, що є індикатором підвищення платоспроможності підприємства та зниження ризику фінансової залежності.

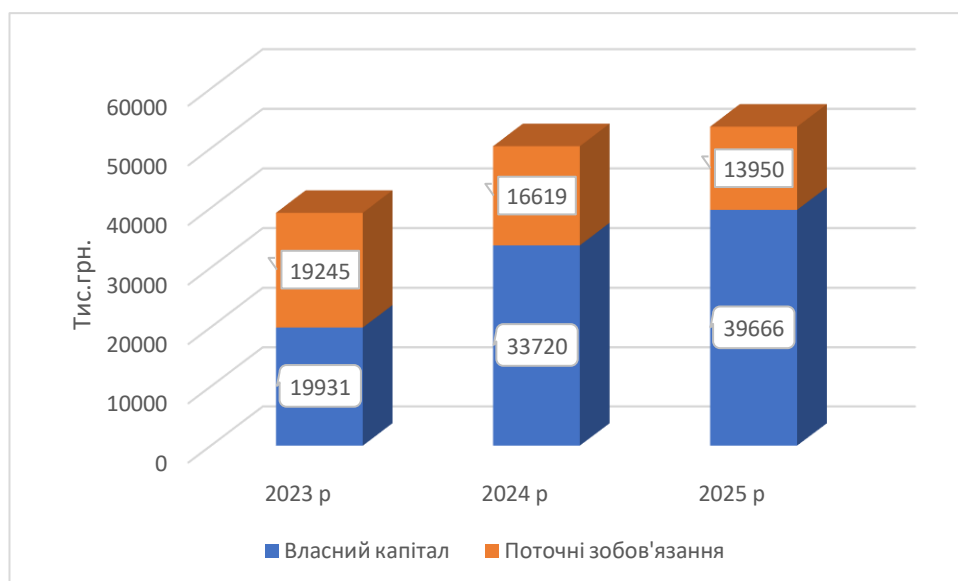


Рис. 2.2 Динаміка структури джерел фінансування ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Для більш повної оцінки ефективності формування капіталу доцільно визначити коефіцієнт автономії, який за аналізований період зріс з 0,51 до 0,74. Отже, у 2025 році 74% активів підприємства фінансувалися за рахунок власних коштів, що значно перевищує нормативне значення (0,5) та характеризує високий рівень фінансової стійкості.

Таким чином, у 2023–2025 рр. ТОВ «Трофімова-2019» характеризувалося зростанням активів, зміцненням власного капіталу та скороченням боргового навантаження, що свідчить про покращення фінансового стану та підвищення рівня платоспроможності підприємства.

Таким чином, структура балансу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» є достатньо збалансованою та демонструє позитивні тенденції розвитку. Зростання активів супроводжується випереджаючим збільшенням власного капіталу та скороченням зобов'язань, що створює сприятливі умови для подальшого розвитку підприємства, підвищення його інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності на аграрному ринку. Особливу увагу в перспективі доцільно приділити модернізації основних засобів, що дозволить підвищити продуктивність виробництва та ефективність використання ресурсного потенціалу. Важливою характеристикою ефективності діяльності є динаміка фінансових результатів підприємства.

Таблиця 2.7

Оцінка стану та концентрації виробничого потенціалу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Темп росту, %
Основні засоби, тис. грн	8276	8947	8247	99,7
Необоротні активи, тис. грн	8284	8952	8249	99,6
Оборотні активи, тис. грн	30892	41387	45367	146,9
Загальні активи, тис. грн	39176	50339	53616	136,9
Власний капітал, тис. грн	19931	33720	39666	199,0
Поточні зобов'язання, тис. грн	19245	16619	13950	72,5
Запаси, тис. грн	5361	11115	11026	205,7
у т.ч. виробничі запаси, тис. грн	100	259	406	406,0
Незавершене виробництво, тис. грн	4581	10811	4364	95,3
Готова продукція, тис. грн	680	45	6256	920,0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн	14575	9118	3294	22,6

Власний оборотний капітал, тис. грн	11647	24768	31417	269,7
Частка необоротних активів у майні, %	21,1	17,8	15,4	73,0
Частка оборотних активів у майні, %	78,9	82,2	84,6	107,2
Питома вага запасів в оборотних активах, %	17,4	26,9	24,3	140,1
Частка виробничих запасів у запасах, %	1,9	2,3	3,7	196,8
Питома вага незавершеного виробництва в запасах, %	85,5	97,3	39,6	46,3
Частка готової продукції в запасах, %	12,7	0,4	56,7	446,5

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Підприємство нарощує ресурсний потенціал переважно за рахунок оборотних активів та власного капіталу. Спостерігається зростання запасів, власного оборотного капіталу та фінансової незалежності. Водночас у 2025 р. відбулося суттєве збільшення залишків готової продукції, що може свідчити про уповільнення реалізації продукції або формування запасів під майбутні контракти.

Проведений аналіз свідчить, що у 2023–2025 рр. розвиток виробничого потенціалу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» відбувався переважно за рахунок нарощування мобільної частини активів та зміцнення власної фінансової бази. Загальна вартість активів збільшилася на 36,9%, тоді як власний капітал зріс майже вдвічі (на 99,0%), що забезпечило істотне покращення фінансової незалежності підприємства.

Особливо важливою тенденцією стало збільшення власного оборотного капіталу на 169,8%. Саме цей фактор сприяв підвищенню коефіцієнта маневровості власного капіталу з 0,584 до 0,792. Фактично майже 80% власного капіталу підприємства у 2025 році було зосереджено в оборотних активах, що значно підвищує фінансову гнучкість та здатність оперативно фінансувати виробничий цикл.

Суттєво змінилася структура запасів. Якщо у 2024 році понад 97% запасів становило незавершене виробництво, то у 2025 році його частка скоротилася до 39,6%, а частка готової продукції зросла до 56,7%. Така трансформація свідчить про завершення виробничого циклу та накопичення продукції на складах. Одночасне зниження чистого доходу від реалізації у 2025 році дозволяє припустити уповільнення збуту продукції та зростання складських залишків.

Водночас відбулося різке збільшення виробничих запасів з 100 до 406 тис. грн, що може свідчити про формування додаткового запасу матеріальних ресурсів для забезпечення майбутнього виробничого циклу в умовах воєнних ризиків та нестабільності логістичних ланцюгів.

Позитивною тенденцією є скорочення поточних зобов'язань на 27,5% при одночасному зростанні власного капіталу. Це зумовило підвищення коефіцієнта автономії до 74,0% та зниження фінансової залежності до 1,35. Таким чином підприємство практично повністю фінансує виробничий потенціал за рахунок власних джерел.

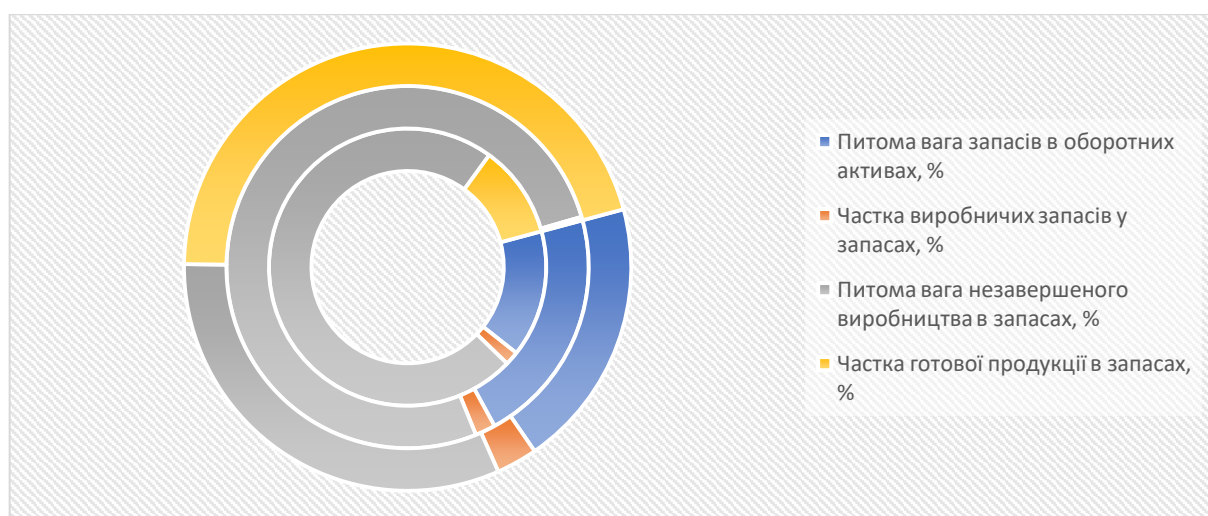


Рис.2.3 Динаміки структури оборотних активів ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Таблиця 2.8

Динаміка показників тану та відтворення основних засобів ТОВ «ТРОФІМОВА -2019»

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Зміни (+,-)
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	10735	12106	12106	1371
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	8276	8947	8247	-29
Накопичений знос, тис. грн	2459	3159	3859	1400
Коефіцієнт зносу, %	22,9	26,1	31,9	9
Коефіцієнт придатності, %	77,1	73,9	68,1	-9
Коефіцієнт амортизаційного навантаження	0,297	0,353	0,468	0,171

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Разом із тим аналіз технічного стану основних засобів демонструє поступове старіння виробничої бази. За 2023–2025 рр. коефіцієнт зносу зріс з

22,9% до 31,9%, тоді як коефіцієнт придатності знизився з 77,1% до 68,1%. Первісна вартість основних засобів у 2025 році не змінилася порівняно з 2024 роком, що свідчить про відсутність суттєвих інвестицій у технічне переоснащення. У перспективі це може стати стримуючим фактором підвищення продуктивності та конкурентоспроможності підприємства.

У цілому результати аналізу свідчать про високий рівень забезпеченості виробничого потенціалу фінансовими ресурсами, зростання капіталоозброєності праці та зміцнення фінансової стійкості. Проте подальше ефективне використання наявного потенціалу потребуватиме активізації інвестиційної діяльності, оновлення основних засобів та прискорення реалізації готової продукції, частка якої істотно зросла у структурі оборотних активів підприємства.

Таблиця 2.9

Оцінка рівня забезпеченості та інтенсивності використання виробничих ресурсів ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2025 р. до 2023 р., %
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	24	14	12	50,0
Площа сільськогосподарських угідь, га	1200	1149	1140	95,0
Коефіцієнт маневровості власного капіталу	0,584	0,734	0,792	135,6
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,377	0,598	0,693	183,8
Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами	2,17	2,23	2,85	131,3
Коефіцієнт автономії	0,509	0,670	0,740	145,4
Фондоозброєність праці, тис. грн/особу	344,8	639,1	687,3	199,3
Капіталоозброєність праці, тис. грн/особу	1632,3	3595,6	4468,0	273,7
Власний капітал в розрахунку на 1 працівника, тис. грн	830,5	2408,6	3305,5	398,0
Робочий капітал в розрахунку на 1 працівника, тис. грн	485,3	1769,1	2618,1	539,4
Запаси на 1 працівника, тис. грн	223,4	793,9	918,8	411,3
Матеріалоозброєність, тис. грн	4,2	18,5	33,8	811,4
Фондозабезпеченість, тис. грн	6,90	7,79	7,23	104,8
Капіталоозабезпеченість, тис. грн	32,65	43,81	47,03	144,1
Власний капітал на 1 га, тис. грн	16,61	29,35	34,79	209,5
Робочий капітал на 1 га, тис. грн	9,71	21,56	27,56	283,8

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Скорочення чисельності персоналу на 50% суттєво підвищило рівень ресурсозабезпеченості праці товариства. Фондоозброєність зросла майже удвічі, капіталоозброєність - в 2,7 раза, а робочий капітал на одного працівника - більш ніж у 5 разів. Одночасно спостерігається зростання фінансової мобільності капіталу та автономії підприємства. Це свідчить про перехід до більш капіталомісткої та фінансово стійкої моделі господарювання, здатної забезпечувати виробництво навіть за умов скорочення трудових ресурсів. Для аграрного підприємства така тенденція є ознакою інтенсифікації виробництва та підвищення стійкості виробничого потенціалу.

Таблиця 2.10

Показники ділової активності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Темп зростання 2025/2023, %
Коефіцієнт оборотності необоротних активів, разів	2,70	3,64	2,58	95,6
Період обороту необоротних активів, дні	135,1	100,3	141,6	104,8
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, разів	0,73	0,79	0,47	64,4
у т.ч. дебіторської заборгованості за товари, разів	1,54	3,58	6,47	420,1
Період обороту оборотних активів, дні	503,3	463,4	777,7	154,5
у т.ч. дебіторської заборгованості за товари, дні	237,6	102,0	56,4	23,7
Коефіцієнт оборотності активів (капіталу), разів	0,57	0,65	0,40	70,0
Період обороту активів (капіталу), дні	638,2	563,3	919,0	144,0
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, разів	1,12	0,97	0,54	48,2
Період обороту власного капіталу, дні	324,7	378,0	679,7	209,3
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу, разів	1,16	1,96	1,53	131,9
Період обороту позикового капіталу, дні	313,6	186,0	239,3	76,3

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Аналіз показників ділової активності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» свідчить про неоднозначні тенденції в ефективності використання ресурсного

потенціалу підприємства. У 2024 році спостерігалось суттєве прискорення оборотності практично всіх видів активів, що було зумовлено зростанням обсягів реалізації продукції до 32,63 млн грн та збільшенням прибутковості діяльності.

Коефіцієнт оборотності необоротних активів зріс з 2,70 до 3,64 оборотів, що свідчило про підвищення ефективності використання основних засобів. Проте у 2025 році показник знизився до 2,58 оборотів через скорочення виручки при майже незмінній вартості основних засобів.

Оборотність оборотних активів у 2025 році знизилася до 0,47 оборотів проти 0,73 у 2023 році. Це стало наслідком випереджаючого зростання оборотних активів (+46,9%) порівняно з обсягами реалізації (-4,9%). Відповідно період обороту оборотних активів збільшився до 778 днів, що свідчить про уповільнення кругообігу коштів.

Водночас оборотність дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги демонструє позитивну динаміку. Коефіцієнт її оборотності зріс з 1,54 до 6,47 оборотів, а період інкасації скоротився з 238 до 56 днів. Це свідчить про істотне покращення платіжної дисципліни контрагентів та ефективності управління дебіторською заборгованістю.

Коефіцієнт оборотності сукупних активів знизився з 0,57 до 0,40 оборотів, що обумовлено зростанням вартості майна підприємства на фоні скорочення доходів від реалізації. У результаті тривалість одного обороту активів зросла майже до 919 днів.

Особливо помітним є зниження оборотності власного капіталу - з 1,12 до 0,54 оборотів. Причиною стало майже двократне зростання власного капіталу внаслідок накопичення нерозподіленого прибутку при одночасному скороченні обсягів реалізації. Це призвело до збільшення періоду обороту власного капіталу більш ніж удвічі.

Натомість позиковий капітал використовується ефективніше. Незважаючи на скорочення поточних зобов'язань на 27,5%, коефіцієнт його оборотності у 2025 році становив 1,53 обороти, що на 31,9% перевищує рівень

2023 року. Це свідчить про зменшення залежності підприємства від залучених ресурсів та більш ефективне їх використання.

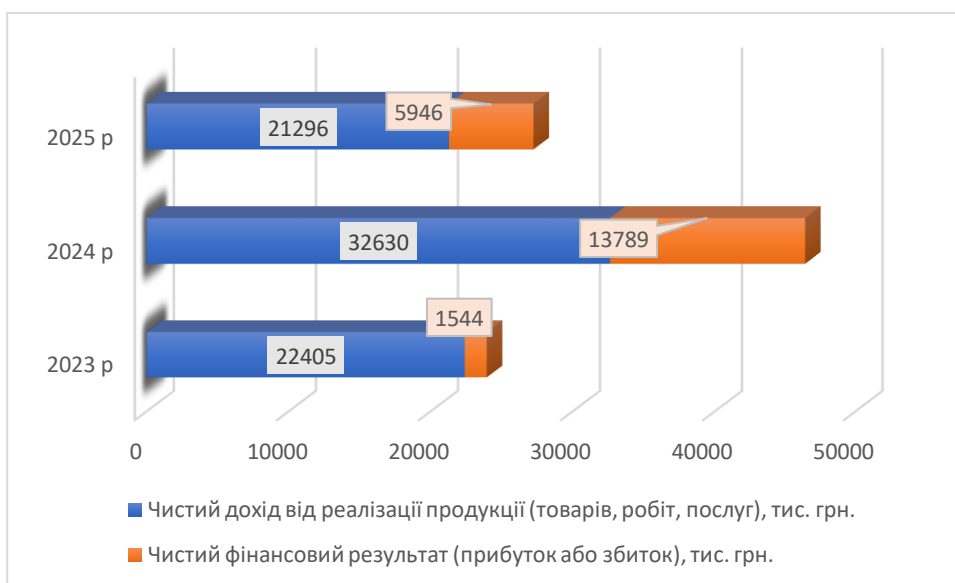
Отже, для ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» характерне покращення управління дебіторською заборгованістю та підвищення ефективності використання позикового капіталу. Водночас накопичення значних обсягів оборотних активів і готової продукції на фоні зниження виручки спричинило уповільнення оборотності активів та власного капіталу, що є одним із головних резервів підвищення ефективності діяльності підприємства у перспективі.

Таблиця 2.11

**Динаміка фінансових результатів діяльності
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» (тис.грн.)**

Показники	2023 р	2024 р	Темп росту, %	2025 р	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	22405	32630	145,6	21296	65,3
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток або збиток), тис. грн.	1536	13787	897,6	5946	43,1
Чистий фінансовий результат (прибуток або збиток), тис. грн.	1544	13789	893,1	5946	43,1

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств



**Рис. 2.4 Динаміка фінансових результатів діяльності
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»**

Аналіз динаміки рентабельності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	2023 рік	2024 рік	Δ, %	2025 рік	Δ, %
Рентабельність виробництва продукції, %	7,6	76,4	68,85	44,7	-31,73
Рентабельність продажу продукції, %	6,9	42,3	35,37	27,9	-14,34
Рентабельність необоротних активів, %	18,6	154,0	135,39	72,1	-81,95
Рентабельність оборотних активів, %	5,0	33,3	28,32	13,1	-20,21
Рентабельність власного капіталу, %	7,8	40,9	33,14	15,0	-25,90
Рентабельність позикового капіталу, %	8,0	83,0	74,95	42,6	-40,35
Рентабельність капіталу підприємства, %	3,9	27,4	23,45	11,1	-16,30

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Аналіз показників рентабельності свідчить про значні коливання ефективності діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» протягом 2023–2025 рр. Найуспішнішим для підприємства став 2024 рік, коли практично всі показники прибутковості досягли максимальних значень. Основною причиною стало зростання чистого прибутку до 13,8 млн грн на фоні збільшення доходу від реалізації до 32,6 млн грн та суттєвого скорочення собівартості продукції.

Рентабельність виробництва зросла з 7,58% у 2023 році до 76,43% у 2024 році, що свідчить про суттєве підвищення ефективності виробничих витрат. У 2025 році показник знизився до 44,70%, проте залишився значно вищим за рівень 2023 року. Причиною стало скорочення обсягів реалізації продукції на 34,7% порівняно з попереднім роком.

Рентабельність продажу зросла до 42,26% у 2024 році, що означає отримання понад 42 грн чистого прибутку з кожних 100 грн виручки. У 2025 році показник знизився до 27,92%, однак залишився на високому рівні, що характеризує достатню конкурентоспроможність продукції та ефективність збутової діяльності. Найбільшою динамікою відзначалася рентабельність необоротних активів, яка зросла з 18,64% до 154,03%. Це пояснюється тим, що підприємство отримувало високі прибутки за практично незмінного обсягу основних засобів. У 2025 році показник знизився до 72,08%, що свідчить про погіршення ефективності використання виробничої бази внаслідок скорочення прибутку.

Рентабельність оборотних активів підвищилася з 5,00% до 33,32% у 2024 році, а у 2025 році зменшилася до 13,11%. Причиною стало одночасне зростання оборотних активів та накопичення значних обсягів готової продукції, що призвело до уповільнення оборотності ресурсів.

Рівень рентабельності власного капіталу зріс з 7,75% до 40,89%, що свідчить про високу ефективність використання власних фінансових ресурсів. Однак у 2025 році відбулося його зниження до 14,99% через випереджаюче зростання власного капіталу порівняно з темпами приросту прибутку.

Рентабельність позикового капіталу досягла 82,97% у 2024 році, що свідчить про високу результативність використання залучених ресурсів. Незважаючи на зниження до 42,62% у 2025 році, показник залишається достатньо високим і характеризує ефективну структуру фінансування підприємства.

Рентабельність сукупного капіталу (ROA) зросла з 3,94% до 27,39% у 2024 році та знизилася до 11,09% у 2025 році. Така динаміка безпосередньо відображає зміни у прибутковості підприємства та ефективності використання всіх наявних ресурсів.

Загалом результати аналізу свідчать, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» у 2024 році досягло найвищої ефективності використання виробничого та фінансового потенціалу. У 2025 році спостерігалось певне погіршення показників рентабельності, обумовлене скороченням обсягів реалізації та накопиченням готової продукції, однак рівень прибутковості залишився значно вищим за показники 2023 року, що свідчить про збереження достатнього запасу економічної стійкості підприємства.

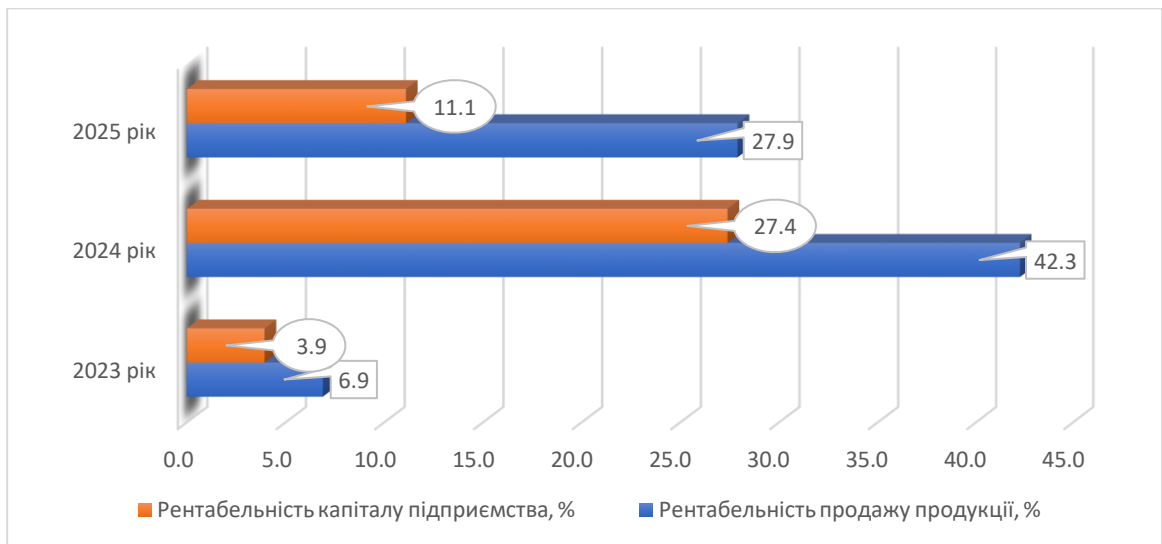


Рис.2.5 Динаміка рентабельності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Таблиця 2.13

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	Нормативне значення	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Коефіцієнт автономії	> 0,50	0,509	0,670	0,740
Коефіцієнт фінансового левериджу	< 1,00	0,966	0,493	0,352
Коефіцієнт забезпеченості власними джерелами	> 0,10	0,377	0,598	0,693

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Аналіз показників фінансової стійкості свідчить про суттєве зміцнення фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» протягом 2023–2025 рр. Найбільш показовим є зростання коефіцієнта автономії з 0,509 до 0,740, що перевищує нормативний рівень 0,5 та свідчить про високий ступінь фінансової незалежності підприємства. Якщо у 2023 році лише 50,9% активів фінансувалися за рахунок власного капіталу, то у 2025 році цей показник досяг 74,0%, що значно перевищує середній рівень для аграрних підприємств.

Позитивною тенденцією є послідовне зниження коефіцієнта фінансового левериджу з 0,966 до 0,352. Це означає, що на 1 грн власного капіталу у 2025 році припадало лише 35,2 коп. позикових коштів проти 96,6 коп. у 2023 році. Така динаміка обумовлена одночасним зростанням власного капіталу майже вдвічі та скороченням поточних зобов'язань на 27,5%. Відповідно підприємство суттєво знизило фінансові ризики та залежність від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт забезпеченості власними джерелами протягом усього періоду перевищував нормативне значення та зріс з 0,377 до 0,693. Це свідчить про високий рівень забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами. Якщо у 2023 році власними ресурсами фінансувалося 37,7% оборотних активів, то у 2025 році - вже 69,3%. Причинно-наслідковий аналіз показує, що покращення всіх показників фінансової стійкості стало наслідком накопичення нерозподіленого прибутку (з 7,0 млн грн до 26,8 млн грн), зростання власного капіталу та поступового скорочення кредиторської заборгованості. Водночас висока частка власних джерел фінансування формує значний запас фінансової безпеки, підвищує інвестиційну привабливість підприємства та забезпечує його здатність протистояти ризикам нестабільного зовнішнього середовища.

Таким чином, за результатами 2025 року ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» характеризується стійким фінансовим станом, високим рівнем автономії та мінімальною залежністю від залученого капіталу, що є важливою конкурентною перевагою в умовах функціонування аграрного бізнесу. Отримані результати свідчать про зростання ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства, що проявляється у підвищенні прибутковості активів, зміцненні фінансової стійкості та скороченні залежності від залучених коштів.

Проведений аналіз організаційно-економічного та фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» дозволив встановити, що підприємство характеризується позитивною динамікою розвитку та достатнім рівнем фінансової стійкості. Протягом 2023-2025 рр. вартість активів зросла на 36,9%, власний капітал — майже у 2 рази, а чистий прибуток збільшився на 169,9%.

Підприємство має високий рівень фінансової незалежності, достатню ліквідність та платоспроможність. Показники рентабельності демонструють суттєве покращення ефективності діяльності, зокрема рентабельність продажу зросла з 15,31 % до 42,26 %, а рентабельність активів - з 13,04 % до 25,72 %.

Водночас проведена діагностика дозволила виявити низку стратегічних резервів підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019».

По-перше, значне зростання оборотних активів (на 46,9% за 2023-2025 рр.) свідчить про накопичення виробничих запасів та відволікання значної частини фінансових ресурсів у поточну діяльність. У зв'язку з цим підприємству доцільно впровадити систему оперативного планування матеріальних ресурсів і контролю запасів, що дозволить зменшити обсяги непродуктивного капіталу та підвищити ліквідність активів.

По-друге, незмінність вартості необоротних активів протягом досліджуваного періоду свідчить про обмежені темпи технічного переоснащення виробництва. За сучасних умов господарювання пріоритетним напрямом розвитку має стати не стільки розширення технічного парку, скільки підвищення ефективності використання наявної техніки шляхом впровадження GPS-моніторингу, автоматизованого контролю польових операцій та елементів точного землеробства.

По-третє, враховуючи природно-кліматичні особливості Одеської області та посилення ризиків дефіциту вологи, перспективним напрямом є впровадження ресурсозберігаючих технологій обробітку ґрунту, використання посухостійких сортів і гібридів, а також систем моніторингу агробіологічного стану посівів для оперативного коригування технологічних операцій.

По-четверте, структура виробництва підприємства залишається орієнтованою переважно на реалізацію сировинної продукції, що підвищує залежність фінансових результатів від кон'юнктури зернового ринку. Тому одним із найбільш перспективних напрямів підвищення ефективності використання земельного та виробничого потенціалу є диверсифікація діяльності за рахунок вирощування нішевих культур із високою доданою вартістю (амарант, спельта, кунжут, коноплі, нут, сочевиця, гірчиця), попит на які стабільно зростає на внутрішньому та європейському ринках.

По-п'яте, суттєвий резерв зростання прибутковості пов'язаний із переходом від реалізації сировини до виробництва продукції первинної переробки. Навіть часткова переробка власно вирощеної продукції дозволяє отримати додатковий дохід без істотного збільшення земельного банку та виробничих витрат. Особливо перспективним для підприємства є виробництво

цільнозернового борошна, що відповідає сучасним тенденціям розвитку ринку здорового харчування.

По-шосте, високі темпи зростання власного капіталу та покращення фінансової стійкості підприємства створюють передумови для реалізації інвестиційних проєктів без суттєвого залучення зовнішніх кредитних ресурсів. Це дозволяє спрямовувати частину сформованого прибутку на модернізацію виробництва, цифровізацію управлінських процесів та розвиток нових напрямів діяльності.

Таким чином, подальше підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» доцільно пов'язувати не зі збільшенням обсягів ресурсів, а з їх більш раціональним використанням, цифровізацією виробничих процесів, розвитком високомаржинальних нішевих напрямів виробництва та формуванням продукції з більшою доданою вартістю. Реалізація зазначених заходів забезпечить зростання прибутковості господарської діяльності, зміцнення конкурентних позицій підприємства та підвищення його стійкості до зовнішніх економічних і кліматичних викликів.

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» за 2023-2025 рр. (Додаток А) свідчить про суттєві зміни в ефективності використання виробничих ресурсів та результативності господарської діяльності підприємства. Протягом досліджуваного періоду обсяг реалізації продукції характеризувався нестабільною динамікою. У 2024 році чистий дохід зріс до 32,63 млн грн, що на 45,6 % перевищило рівень 2023 року. Однак у 2025 році обсяг реалізації скоротився до 21,30 млн грн, що було пов'язано зі зниженням обсягів збуту та несприятливою кон'юктурою аграрного ринку. Загалом за 2023–2025 рр. дохід підприємства зменшився на 4,9 %. Виробнича потужність підприємства у 2023–2024 роках використовувалась інтенсивно. Коефіцієнт використання виробничої потужності перевищував одиницю (1,07 та 1,09 відповідно), що свідчить про ефективне використання земельних ресурсів та досягнення урожайності, вищої за нормативну. У 2025 році цей показник знизився до 0,89, що відображає певне недовантаження виробничого потенціалу.

Середньорічна вартість основних засобів залишалася відносно стабільною на рівні 8,6 млн грн, а фондовіддача змінювалася відповідно до динаміки реалізації продукції. Найвищого значення вона досягла у 2024 році – 3,79 грн продукції на 1 грн основних засобів, що свідчить про підвищення ефективності їх використання. У 2025 році фондовіддача знизилася до 2,48 грн/грн. Важливою позитивною тенденцією стало підвищення продуктивності праці. Незважаючи на скорочення середньооблікової чисельності працівників з 24 осіб у 2023 році до 12 осіб у 2025 році, продуктивність праці зросла майже вдвічі – з 933,5 до 1774,7 тис. грн на одного працівника. Це свідчить про оптимізацію кадрового складу та підвищення рівня механізації виробничих процесів.

Собівартість реалізованої продукції протягом досліджуваного періоду скоротилася з 20,37 млн грн до 13,30 млн грн, або на 34,7 %. Одночасно витрати на 1 грн реалізованої продукції зменшилися з 0,91 грн до 0,85 грн, що свідчить про покращення контролю за витратами та підвищення економічної ефективності виробництва. Особливо позитивною є динаміка фінансових результатів. Чистий прибуток підприємства збільшився з 1,54 млн грн у 2023 році до 5,95 млн грн у 2025 році, тобто майже у 3,9 раза. Відповідно рентабельність продажів зросла з 6,89 % до 27,92 %, а рентабельність продукції – з 7,58 % до 44,70 %. Це свідчить про суттєве зміцнення фінансової стійкості підприємства та підвищення ефективності господарської діяльності.

Отже, результати аналізу дають підстави стверджувати, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» у 2023–2025 роках забезпечило зростання ефективності використання трудових, матеріальних та фінансових ресурсів. Незважаючи на скорочення обсягів реалізації у 2025 році, підприємство суттєво покращило показники прибутковості та рентабельності, що свідчить про підвищення конкурентоспроможності та адаптацію до сучасних умов функціонування аграрного бізнесу.

2.3 Оцінка фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Фінансова стійкість підприємства є одним із ключових факторів забезпечення його конкурентоспроможності та довгострокового розвитку. В умовах воєнного стану в Україні, нестабільності аграрних ринків, порушення логістичних ланцюгів та посилення глобальної конкуренції особливої актуальності набуває своєчасна оцінка фінансового стану підприємства та пошук резервів його зміцнення. Для визначення рівня фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» проведемо комплексний аналіз ліквідності, платоспроможності, прибутковості, ділової активності та інтегральної фінансової оцінки.

Таблиця 2.14

Комплексна оцінка фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	2022 р	2023 р	2024 р	2025 р	Δ (+,-) 2025 р. до 2022 р.
Поточна ліквідність, %	319,4	160,5	249,0	325,2	5,8
Абсолютна ліквідність, %	0,1	0,0	0,2	0,0	-0,1
Коефіцієнт «кислотний тест», %	220,6	132,7	182,2	246,2	25,6
Коефіцієнт швидкої ліквідності, %	205,3	118,6	171,2	236,1	30,8
Проміжний коефіцієнт покриття, %	205,3	118,6	171,2	236,1	30,8
Коефіцієнт автономії, %	75,1	50,9	67,0	74,0	-1,1
Чистий борг / EBITDA, разів	1,9	8,6	1,1	2,1	0,2
Покриття необоротних активів власним капіталом, %	366,4	240,6	376,7	480,9	114,5
ROA, %	11,6	3,9	27,4	11,1	-0,5
Рентабельність власного капіталу, %	18,4	4,7	69,2	17,6	-0,8
RCA, %	14,7	5,0	33,3	13,1	-1,6
Чиста маржа, %	15,3	6,9	42,3	27,9	12,6
Валова рентабельність собівартості, %	14,9	10,0	80,9	60,1	45,2
Рентабельність операційних витрат, %	175,4	100,8	419,1	183,0	7,6
Чиста рентабельність витрат, %	16,2	6,9	64,1	33,6	17,4
Оборотність загальних активів, разів	0,7	0,5	0,7	0,4	-0,3
Оборотність робочого капіталу, разів	1,6	1,3	1,8	0,8	-0,8
Оборотність дебіторської заборгованості, разів	1,6	1,0	1,3	0,7	-0,9

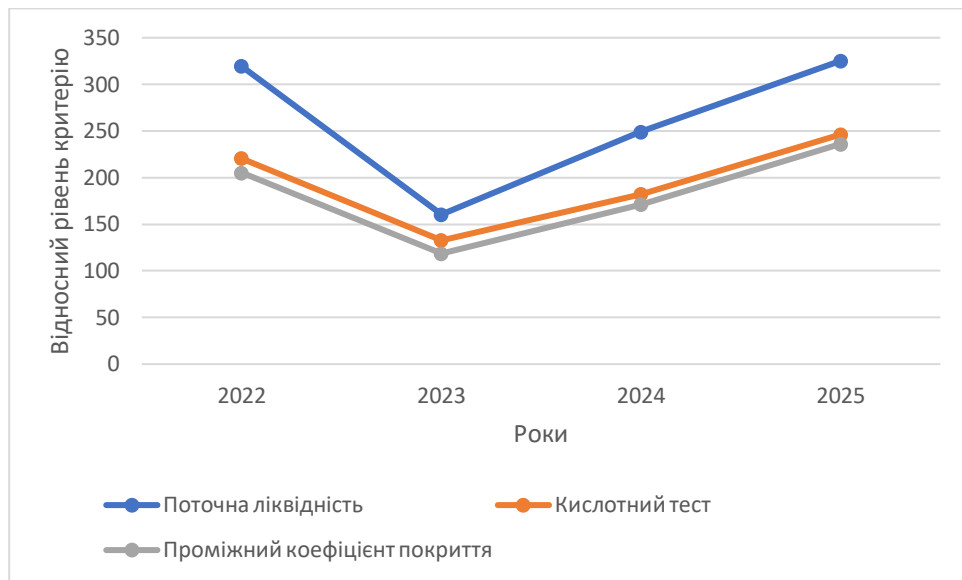


Рис. 2.6. Динаміка показників ліквідності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Підприємство має високий рівень поточної та швидкої ліквідності, що свідчить про достатній запас оборотних активів для погашення короткострокових зобов'язань. Разом із тим критично низькі значення абсолютної ліквідності та частки грошових коштів в активах свідчать про дефіцит вільних грошових ресурсів та високу залежність від оборотності дебіторської заборгованості.



**Рис. 2.7. Динаміка показників фінансової стійкості
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»**

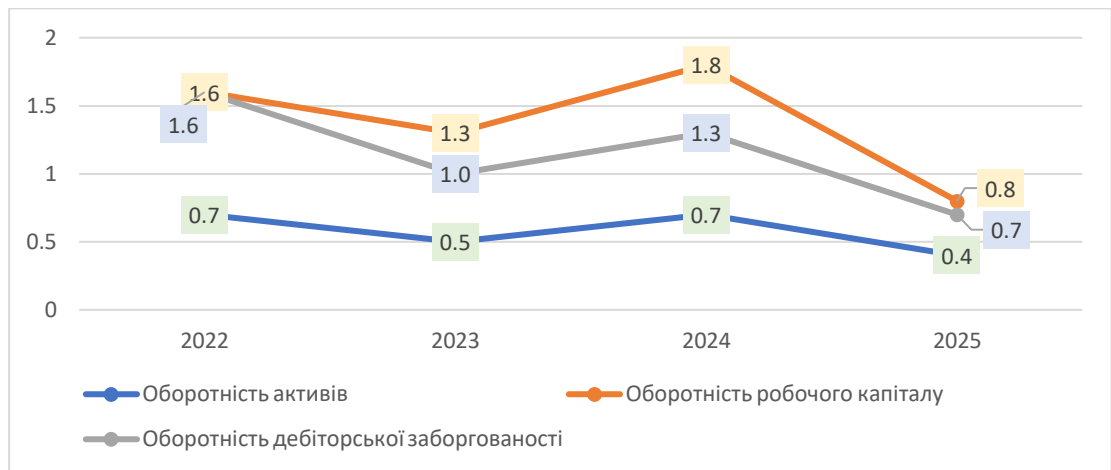


Рис. 2.8. Динаміка показників ділової активності
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Структура капіталу є достатньо стабільною, а рівень автономії протягом усього періоду перевищував нормативне значення. Позитивною тенденцією є суттєве перевищення власного капіталу над необоротними активами. Основним ризиком залишається нестабільність боргового навантаження, що особливо проявилось у 2023 році. Підприємство залишається прибутковим навіть в умовах воєнного стану, проте фінансові результати характеризуються значною мінливістю. Найгіршим був 2023 рік, коли відбулося різке падіння більшості показників рентабельності. У 2024–2025 рр. спостерігається відновлення прибутковості, однак її рівень залишається нестабільним через високу залежність від цінової кон'юнктури зернового ринку. У 2025 році спостерігається уповільнення обороту капіталу та дебіторської заборгованості, що негативно впливає на формування грошових потоків та рівень ліквідності підприємства. Саме цей напрям є одним із ключових резервів зміцнення фінансового стану.

Загальний індекс FinScore розраховується за формулою:

$$FinScore\ Index = \sum_{i=1}^n F_i \times w_i$$

F_i – бал, отриманий компанією за фактором, що виражений індикатором i .

Обмеження: $1 \leq F_i \leq 4$.

W_i – вага фактору F_i - Обмеження: $0 < w_i < 1$; $\sum_{i=1}^n w_i = 1$.

n – кількість складових індексу. $n = 10$.

Таблиця 2.14

Інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Рік	Індекс за методикою FinScore	Клас	Рівень фінансової стійкості
2022	2,7	B	Достатній
2023	2,3	C	Задовільний
2024	2,9	B	Добрий
2025	2,0	C	Задовільний

Джерело: розраховано автором

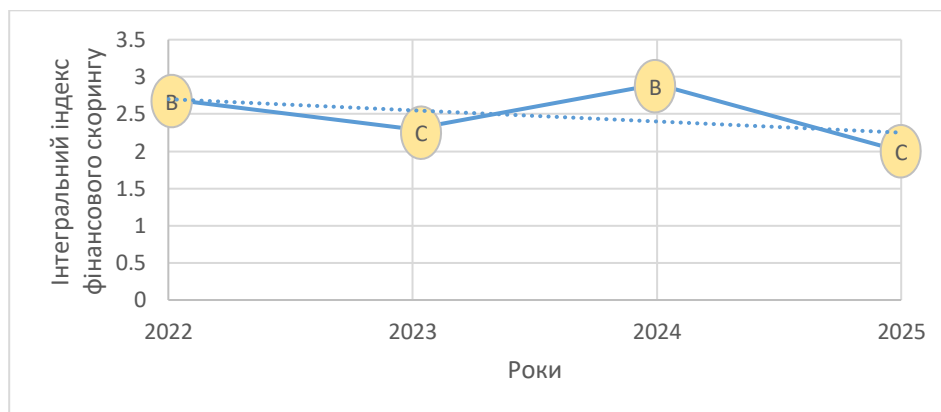


Рис. 2.9. Динаміка індексів фінансового скорингу ТОВ «Трофімова-2019»

Таблиця 2.15

Порівняльна оцінка стратегічних альтернатив покращення фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Альтернатива	Вплив на прибутковість	Вплив на ліквідність	Вплив на фінансову стійкість	Загальна оцінка
Скорочення витрат	Середній	Низький	Середній	3
Оптимізація дебіторської заборгованості	Середній	Високий	Високий	4
Розширення земельного банку	Високий	Низький	Середній	3
Створення власного зернозберігального комплексу	Високий	Середній	Високий	4
Виробництво борошна з власного зерна	Дуже високий	Високий	Дуже високий	5
Виробництво комбікормів	Високий	Середній	Високий	4

Результати оцінювання свідчать, що найбільш перспективним напрямом є створення власного переробного виробництва зерна. Підприємство зберігає

здатність забезпечувати безперервність господарської діяльності та виконувати поточні фінансові зобов'язання, проте окремі показники свідчать про наявність резервів для зміцнення фінансової стійкості та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Установлено, що фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від ефективності управління оборотним капіталом, структури джерел фінансування та рівня прибутковості операційної діяльності. Виявлені тенденції до зниження окремих показників ліквідності, уповільнення оборотності активів або скорочення чистого доходу можуть негативно впливати на можливості залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів та реалізацію перспективних інвестиційних проєктів. Дослідження показало, що підприємство має достатній потенціал для підвищення фінансової стійкості за рахунок оптимізації структури активів і капіталу, прискорення оборотності оборотних коштів, удосконалення системи управління дебіторською заборгованістю та підвищення рентабельності господарської діяльності. Важливим резервом зміцнення фінансового стану є активізація інвестиційної діяльності, спрямованої на модернізацію виробництва, впровадження інноваційних технологій та розширення ринків збуту. В умовах посилення глобальної конкуренції та інтеграції України у світовий економічний простір особливого значення набуває розвиток міжнародної інвестиційної діяльності підприємства. Підвищення фінансової стійкості створює передумови для зростання інвестиційної привабливості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019», розширення співпраці з іноземними партнерами, залучення міжнародного капіталу та участі у програмах підтримки бізнесу й інвестиційних проєктах.

Отже, результати проведеної оцінки підтверджують необхідність реалізації комплексу заходів щодо зміцнення фінансової стійкості підприємства, підвищення ефективності використання фінансових ресурсів та формування сприятливих умов для активізації міжнародної інвестиційної діяльності. Отримані висновки стали основою для обґрунтування практичних напрямів покращення фінансового стану ТОВ «ТРОФІМОВА-2019».

Висновки до розділу 2

У ході проведеного дослідження організаційно-економічних умов функціонування та результатів діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» було здійснено комплексну оцінку ефективності його господарювання, фінансового стану, а також окреслено потенційні напрями подальшого розвитку в умовах високої мінливості зовнішнього середовища. За результатами діагностики встановлено, що підприємство спеціалізується на вирощуванні зернових та олійних культур і функціонує під впливом значних ринкових викликів, пов'язаних із воєнними ризиками, логістичними ускладненнями, коливаннями цінової кон'юнктури та зростанням виробничих витрат. Попри це, ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» зберігає достатній виробничий потенціал, земельний фонд і матеріально-технічну базу, що створює передумови для подальшого здійснення господарської діяльності.

Аналіз організаційно-економічних показників показав, що у 2025 році чистий дохід підприємства від реалізації продукції становив 21,3 млн грн, що на 34,7 % менше порівняно з попереднім роком. Таке зниження зумовлене скороченням обсягів реалізації сільськогосподарської продукції та несприятливими ринковими умовами. Водночас підприємству вдалося зберегти прибутковість діяльності, отримавши чистий прибуток у розмірі 5,95 млн грн, що свідчить про відносну стійкість та адаптивність управлінських рішень до змін зовнішнього середовища.

Оцінювання ефективності використання ресурсного потенціалу виявило погіршення показників ділової активності у 2025 році. Зокрема, зафіксовано уповільнення оборотності оборотних активів, а також зниження коефіцієнтів оборотності сукупних активів і власного капіталу. Це свідчить про певне скорочення масштабів господарської діяльності та актуалізує необхідність пошуку резервів підвищення ефективності використання ресурсів.

Фінансовий аналіз засвідчив високий рівень фінансової автономії підприємства. Значення коефіцієнта автономії перевищує нормативний рівень і становить понад 0,90, що вказує на домінування власного капіталу в структурі

фінансування. Коефіцієнт фінансового левериджу залишається низьким, а забезпеченість власними оборотними коштами істотно перевищує нормативні значення. Це свідчить про значний запас фінансової стійкості та мінімальну залежність від зовнішніх джерел фінансування. Додатково встановлено високий рівень ліквідності та платоспроможності підприємства. Обсяг поточних активів суттєво перевищує короткострокові зобов'язання, що забезпечує своєчасне виконання фінансових зобов'язань і підтримання безперервності виробничого процесу.

Аналіз техніко-економічних показників ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» за 2023–2025 рр. свідчить про неоднозначну динаміку господарської діяльності підприємства. У 2024 році чистий дохід зріс до 32,63 млн грн, однак у 2025 році скоротився до 21,30 млн грн під впливом несприятливої ринкової кон'юнктури та зниження обсягів реалізації. Водночас коефіцієнт використання виробничої потужності залишався на достатньому рівні, хоча у 2025 році спостерігалось певне недовантаження виробничого потенціалу.

Ефективність використання ресурсів загалом покращилася. Незважаючи на скорочення чисельності працівників удвічі, продуктивність праці зросла майже вдвічі, що свідчить про підвищення рівня організації виробництва та механізації праці. Позитивною тенденцією стало також зниження собівартості продукції та витрат на 1 грн реалізації, що забезпечило зростання економічної ефективності діяльності.

Найбільш вагомі позитивні зміни відбулися у сфері фінансових результатів. Чистий прибуток підприємства у 2025 році порівняно з 2023 роком зріс майже у 4 рази, а показники рентабельності продажів і продукції суттєво покращилися. Отже, незважаючи на скорочення обсягів реалізації, ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» змогло підвищити ефективність використання ресурсів, зміцнити прибутковість та забезпечити достатній рівень фінансової стійкості й конкурентоспроможності.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ РЕЗЕРВІВ І НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

3.1. Бенчмаркінг як інструмент пошуку резервів зміцнення фінансового стану та підвищення ефективності діяльності

Одним із сучасних інструментів управління змінами та підвищення фінансової стійкості підприємства є бенчмаркінг. Його сутність полягає у систематичному вивченні та порівнянні результатів діяльності, бізнес-процесів і управлінських практик підприємства з найкращими зразками функціонування успішних компаній галузі. Такий підхід дає можливість виявити внутрішні резерви розвитку, визначити напрями вдосконалення фінансового менеджменту, логістичних процесів, маркетингової діяльності та системи управління персоналом.

Еволюція бенчмаркінгу відображає розширення його функціональних можливостей. На початковому етапі він використовувався як інструмент ретроспективного аналізу продукції та виробничих рішень (І покоління). Надалі акцент було перенесено на оцінювання конкурентоспроможності підприємств та їх продукції (ІІ покоління). Третє покоління характеризується дослідженням ефективності окремих бізнес-процесів. Четверте покоління представлено стратегічним бенчмаркінгом, що передбачає аналіз успішних стратегій розвитку підприємств-лідерів з метою формування власних конкурентних переваг. Найвищим етапом розвитку є глобальний бенчмаркінг, який враховує міжнародний досвід господарювання та особливості різних економічних середовищ.

У практиці управління виділяють декілька основних видів бенчмаркінгу. Внутрішній бенчмаркінг передбачає порівняння результатів роботи структурних підрозділів підприємства. Конкурентний бенчмаркінг базується на зіставленні показників діяльності з прямими конкурентами. Витратний бенчмаркінг спрямований на аналіз структури та рівня витрат. Функціональний і процесний бенчмаркінг дозволяють оцінити ефективність окремих функцій та

бізнес-процесів порівняно з кращими практиками галузі. Стратегічний бенчмаркінг використовується для визначення перспективних напрямів розвитку підприємства, а глобальний - для впровадження міжнародного досвіду управління.

Основною метою застосування бенчмаркінгу є підвищення конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства шляхом виявлення недоліків у діяльності та пошуку ефективних управлінських рішень. Його використання дозволяє визначити слабкі місця у фінансово-господарській діяльності, обґрунтувати напрями оптимізації витрат, підвищення прибутковості, удосконалення бізнес-процесів і формування довгострокових конкурентних переваг.

Таким чином, бенчмаркінг виступає важливим аналітичним інструментом підвищення фінансової стійкості підприємства, оскільки забезпечує можливість оцінки власних результатів порівняно з підприємствами-лідерами та сприяє впровадженню найефективніших управлінських практик. У межах даного дослідження особлива увага приділяється зерновому напрямку діяльності підприємства, оскільки саме він формує значну частину доходів та має визначальний вплив на рівень фінансової стабільності господарства. Тому подальший аналіз буде зосереджений на порівнянні показників ефективності зерновиробництва з провідними підприємствами аграрного сектору та виявленні можливостей зміцнення фінансового потенціалу підприємства.

Для порівняльного аналізу доцільно використати ТОВ «АГРОВІТОКС» як підприємство-еталон, оскільки воно працює в аналогічних природно-кліматичних умовах Одеської області, спеціалізується на виробництві зернових культур і за результатами 2025 року демонструє значно вищі показники ефективності, ніж ТОВ «ТРОФІМОВА-2019».

Бенчмаркінг фінансово-економічної діяльності
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» та ТОВ «АГРОВІТОКС» (2025 р.)

Показники	ТОВ «Трофімова- 2019»	ТОВ «АГРОВІТОКС»	Терито- ріальний індекс	$\Delta=A-B$
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	21296	132689,1	0,16	-111393,1
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	13302	94442,7	0,14	-81140,7
Валовий прибуток, тис. грн	7994	38246,4	0,21	-30 252,4
Чистий прибуток, тис. грн	5946	28701,5	0,21	-22755,5
Активи на кінець року, тис. грн	50339	185214,8	0,27	-134875,8
Власний капітал, тис. грн	33720	178741,2	0,19	-145021,2
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	11	27	0,41	-16
Капіталовіддача, грн	2,17	0,72	3,01	+1,45
Продуктивність праці, тис. грн/особу	1936	4914	0,39	-2 978
Рентабельність продажу, %	27,92	21,63	1,29	+6,29
Рентабельність активів, %	11,81	15,50	0,76	-3,69
Рентабельність власного капіталу, %	17,63	16,06	1,10	+1,57
Коефіцієнт автономії	0,67	0,97	0,69	-0,30
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,49	0,04	12,25	+0,45
Поточна ліквідність	2,49	39,23	0,06	-36,74

Джерело: розраховано на основі даних статистичної звітності підприємств

Перед проведенням оцінки резервів підвищення фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» доцільно здійснити аналіз його конкурентних позицій на регіональному аграрному ринку. Одним із найбільш ефективних інструментів такого аналізу є бенчмаркінг, який дозволяє порівняти ключові показники діяльності підприємства (ефективність використання ресурсів, прибутковість діяльності та продуктивність праці) з результатами успішного конкурента та визначити напрями подальшого вдосконалення. Для забезпечення порівнянності результатів розраховано територіальний індекс, який відображає співвідношення показників досліджуваного підприємства до показників підприємства-еталона.

Результати бенчмаркінгового аналізу дозволяють ідентифікувати сильні та слабкі сторони діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019», а також здійснити

оцінювання рівня його конкурентоспроможності й окреслити ключові напрями підвищення ефективності функціонування підприємства. Особливу значущість такі результати мають у процесі формування заходів зі зміцнення фінансової стійкості, оскільки вони дають змогу визначити сфери з наявним потенціалом покращення фінансових показників і посилення ринкових позицій підприємства.

Оцінювання рівня конкурентоспроможності аграрного підприємства за допомогою методу бенчмаркінгу здійснюється за такими параметрами: частка підприємства на ринку; капіталовіддача; рентабельність реалізації продукції; продуктивність праці; питома вага собівартості продукції у виручці від її реалізації; а також ціновий сегмент, у якому функціонує підприємство під час реалізації сільськогосподарської продукції. Оскільки кожен із зазначених показників характеризується різним ступенем впливу на інтегральний рівень конкурентоспроможності підприємства (КП), у розрахунковій моделі передбачено використання системи вагових коефіцієнтів для кожного з них.

Для визначення цінового сегмента, в межах якого здійснює діяльність аграрне підприємство з реалізації сільськогосподарської продукції, використовується така формула:

$$ЦС = \frac{\sum_{i=1}^m D(B) P\Pi_i \cdot \frac{\chi_i^{\epsilon}}{\chi_i^{\kappa}}}{\sum_{i=1}^m D(B) P\Pi_i}$$

де $D(B)P\Pi_i$ - дохід (виручка) від реалізації i -го виду продукції;

$\chi_i^{\kappa} (\chi_i^{\epsilon})$ - частка підприємства на ринку i -го виду продукції, розрахована за кількістю (вартістю) реалізованої продукції;

m - кількість видів продукції, яку виробляє підприємство.

Інтегральний показник конкурентоспроможності розраховано як середнє арифметичне стандартизованих індексів за основними фінансово-економічними параметрами діяльності підприємства за формулою:

$$КП = 0,1 * \chi_P + 0,15 * \Phi + 0,2 * P_{real} + 0,2 * ПП + 0,2 * \chi_{св} + 0,15 * ЦС$$

Тому доцільним є проведення бенчмаркінгової оцінки конкурентоспроможності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019», результати якої наведено в таблиці.

Таблиця 3.2.

**Оцінка конкурентоспроможності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»
методом бенчмаркінгу**

Показники	ТОВ «Трофімова- 2019»	ТОВ «АГРОВІТОКС»	Територіальний індекс
Ринкова частка (за доходом реалізації)	0,138	0,862	0,16
Капіталовіддача	2,17	0,72	3,01
Рентабельність продажу, %	27,92	21,63	1,29
Продуктивність праці, тис. грн/особу	1 936	4 914	0,39
Частка собівартості у доході	0,625	0,712	0,88
Ціновий сегмент (умовний індекс)	1,00	1,00	1,00
Інтегральний показник конкурентоспроможності	1,22	1,64	0,74

Результати бенчмаркінгу свідчать, що у 2025 році ТОВ «АГРОВІТОКС» займає більш стійкі конкурентні позиції порівняно з ТОВ «ТРОФІМОВА-2019». Обсяг чистого доходу від реалізації продукції підприємства становив 132,7 млн грн, що перевищує аналогічний показник ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» у 6,2 раза. Водночас чистий прибуток ТОВ «АГРОВІТОКС» досяг 28,7 млн грн, що майже у 4,8 раза більше, ніж у ТОВ «ТРОФІМОВА-2019».

Разом із тим ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» демонструє вищу ефективність використання активів. Капіталовіддача становить 2,17 грн доходу на 1 грн активів проти 0,72 грн у ТОВ «АГРОВІТОКС». Це свідчить про більш інтенсивне використання наявного виробничого потенціалу та вищу швидкість обороту капіталу.

За показником рентабельності продажу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» також має певну перевагу. Рентабельність реалізації продукції становить 27,92%, тоді як у ТОВ «АГРОВІТОКС» – 21,63%. Отже, кожна гривня реалізованої продукції приносить підприємству більший прибуток.

Водночас ТОВ «АГРОВІТОКС» значно переважає за продуктивністю праці. На одного працівника припадає майже 4,9 млн грн доходу, тоді як у ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» цей показник становить близько 1,9 млн грн. Це свідчить про вищий рівень механізації виробництва, ефективніше використання трудових ресурсів та більший масштаб господарської діяльності. Особливої уваги заслуговує структура капіталу підприємств. Коефіцієнт автономії ТОВ «АГРОВІТОКС» становить 0,97, що свідчить про майже повну незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Для ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» цей показник дорівнює 0,67, що також перевищує нормативне значення (0,5), однак свідчить про вищу залежність від залучених коштів.

Інтегральний показник конкурентоспроможності підтверджує перевагу ТОВ «АГРОВІТОКС» (1,64 проти 1,22). Основними конкурентними перевагами підприємства є масштаб діяльності, висока продуктивність праці, значний обсяг власного капіталу та фінансова незалежність. Натомість конкурентними перевагами ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» залишаються вища рентабельність реалізації продукції та більш ефективне використання активів.

Таким чином, бенчмаркінг показує, що ТОВ «АГРОВІТОКС» може розглядатися як підприємство-еталон щодо фінансової стійкості та масштабів виробництва, тоді як ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» демонструє кращі показники ефективності використання ресурсів. Для підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» доцільно орієнтуватися на досвід ТОВ «АГРОВІТОКС» щодо нарощування виробничих масштабів, підвищення продуктивності праці та зміцнення власної капітальної бази.

Таблиця 3.3

Вихідні дані для побудови радарної діаграми бенчмаркінгу фінансового стану аграрних підприємств у 2025 році

Показник	ТОВ «ТРОФІМОВА- 2019»	ТОВ «АГРОВІТОКС»	Середньо- галузовий рівень
Коефіцієнт автономії	0,74	0,68	0,55
Маневровість капіталу	0,79	0,72	0,50
Поточна ліквідність	3,25	2,84	1,95
Забезпеченість власними коштами	0,69	0,61	0,40
Рентабельність активів (ROA), %	11,09	9,40	6,80
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	14,99	12,70	10,20
Оборотність активів, разів	0,40	0,36	0,32

Для радарної діаграми показники необхідно привести до єдиної шкали. Найзручніше використовувати відносний індекс, де середньогалузовий рівень = 1,00. Тоді значення підприємств показують, у скільки разів вони перевищують або поступаються середньому рівню.

Таблиця 3.4

**Нормовані дані для радарного профілю конкурентоспроможності
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»**

Показник	ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»	ТОВ «АГРОВІТОКС»
Коефіцієнт автономії	1,35	1,24
Маневровість капіталу	1,58	1,44
Поточна ліквідність	1,67	1,46
Забезпеченість власними коштами	1,73	1,53
Рентабельність активів (ROA)	1,63	1,38
Рентабельність власного капіталу (ROE)	1,47	1,25
Оборотність активів	1,25	1,13



Рис. 3.1 Радарний профіль фінансової конкурентоспроможності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» (у порівнянні з ТОВ «АГРОВІТОКС» та середньогалузевим рівнем у 2025 році

За результатами бенчмаркінгового аналізу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» перевищує середньогалузеві значення за всіма досліджуваними показниками. Найбільші конкурентні переваги підприємства сформовані за показниками забезпеченості оборотних активів власними коштами (1,73 відносних одиниці), поточної ліквідності (1,67) та рентабельності активів (1,63). Порівняно з ТОВ «АГРОВІТОКС» підприємство також демонструє вищий рівень фінансової автономії, прибутковості та фінансової маневреності, що свідчить про більш стійку структуру капіталу та ефективніше використання ресурсного потенціалу. Така конфігурація радарного профілю характеризує ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» як підприємство з конкурентоспроможністю в умовах нестабільного зовнішнього середовища та високим запасом фінансової стійкості.

З урахуванням виявлених тенденцій у динаміці індексів інфляції та цін на аграрну продукцію, а також специфічних особливостей функціонування сільськогосподарського ринку, логічним є перехід до розгляду основних чинників, що формують ціни в Україні. Саме вони визначають інтенсивність і характер цінових коливань в аграрному секторі та, відповідно, впливають на економічні умови діяльності вітчизняних виробників (рис. 3.1).



Рис. 3.2 Фактори впливу на ціноутворення в Україні

В умовах воєнного стану система ціноутворення на сільськогосподарську продукцію в Україні функціонує під впливом комплексу зовнішніх і внутрішніх детермінант, які суттєво посилюють ринкову волатильність та рівень невизначеності для виробників. Ключовим зовнішнім фактором виступає світова цінова кон'юнктура, оскільки зміни у виробничих обсягах провідних країн-експортерів, а також коливання попиту з боку основних імпортерів безпосередньо відображаються на формуванні експортних цін української агропродукції. Додатково дестабілізуючий ефект створюють воєнно-політичні ризики, геополітична напруженість і торговельні обмеження, які транслують зовнішні шоки на внутрішній ринок і підвищують його чутливість до глобальних змін.

Серед внутрішніх детермінант вагоме місце посідає прогнозований обсяг валового збору, що формується під впливом скорочення посівних площ, втрат урожаю внаслідок бойових дій та обмеженого доступу до виробничих ресурсів. Погіршення прогнозних оцінок урожайності, як правило, формує очікування дефіциту пропозиції, що стимулює підвищення цін, тоді як оптимістичніші

оцінки здатні стримувати цінове зростання навіть за умов ускладненої реалізації продукції.

Окремим фактором впливу виступає ефективність експортної логістичної інфраструктури. Порушення транспортних коридорів, обмеження роботи портів і недостатня пропускна здатність альтернативних маршрутів експорту призводять до зниження внутрішніх закупівельних цін. За таких умов виробники змушені реалізовувати продукцію за менш вигідними цінами, що поглиблює розрив між внутрішнім і світовим рівнями вартості.

Додаткову нестабільність на ринку формує низький рівень перехідних запасів аграрної продукції, що підвищує чутливість цін до змін у пропозиції. Обмежені можливості зберігання ускладнюють згладжування сезонних коливань і сприяють виникненню різких цінових стрибків у періоди підвищеного попиту. Важливу роль також відіграють державні регуляторні рішення, зокрема «ріпаково-соеві правки» та запровадження експортного мита. Хоча такі заходи спрямовані на фінансове забезпечення та стабілізацію внутрішнього ринку, вони одночасно можуть знижувати конкурентоспроможність української продукції на зовнішніх ринках і впливати на рівень доходів виробників.

Не менш значущими є міжнародні торговельні бар'єри, включно з тарифними та квотними обмеженнями, які звужують можливості доступу української продукції до окремих ринків збуту. Підвищення мит або запровадження квот у країнах-партнерах посилює конкуренцію на альтернативних напрямках експорту та створює додатковий тиск на цінову кон'юнктуру.

Таким чином, у воєнних умовах формування цін в аграрному секторі України відбувається внаслідок складної взаємодії глобальних ринкових процесів, внутрішніх виробничих очікувань, логістичних обмежень і державного регулювання, що зумовлює підвищену волатильність та зростання економічних ризиків для сільськогосподарських виробників. Узагальнення результатів аналізу динаміки індексів цін на аграрну продукцію та інфляції підтверджує їхню довгострокову взаємозалежність і синхронність змін. У

сучасних умовах ключовими чинниками цінових процесів залишаються світова кон'юнктура, прогнозні обсяги виробництва, стан експортної логістики, рівень перехідних запасів, а також тарифні й нетарифні обмеження на зовнішніх ринках.

3.2. Діагностика фінансової стійкості та визначення резервів зміцнення фінансового потенціалу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

В умовах воєнної нестабільності та змін аграрних ринків фінансова стійкість підприємства визначається не лише його прибутковістю, але й здатністю підтримувати безперервність виробничого циклу, своєчасно виконувати зобов'язання та забезпечувати самофінансування розвитку. Для аграрних підприємств особливого значення набуває збалансованість між ліквідністю, фінансовою незалежністю та ефективністю використання ресурсного потенціалу. Для ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» доцільно провести діагностику фінансової стійкості в умовах зростання власного капіталу та уповільнення оборотності активів, що краще відповідає фактичним результатам підприємства за 2023–2025 рр.

Проведене дослідження показало, що протягом 2023–2025 рр. ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» суттєво зміцнило фінансову базу функціонування. Загальна вартість активів підприємства збільшилася з 39,2 млн грн до 53,6 млн грн, або на 36,9 %, тоді як власний капітал зріс майже вдвічі — з 19,9 млн грн до 39,7 млн грн. Одночасно поточні зобов'язання скоротилися на 27,5%, що свідчить про зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Для комплексної оцінки фінансової стійкості підприємства доцільно використовувати три взаємопов'язані блоки показників:

- фінансова незалежність і структура капіталу;
- ліквідність та забезпеченість оборотного капіталу;
- ефективність використання активів і фінансових ресурсів.

Результати розрахунків наведено у таблиці 3.5.

Ключові індикатори фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Абсолютний приріст (+,-)
Коефіцієнт автономії	0,509	0,670	0,740	0,231
Коефіцієнт фінансового левириджу	0,966	0,493	0,352	-0,614
Коефіцієнт маневровості власного капіталу	0,584	0,734	0,792	0,208
Забезпеченість оборотних активів власними коштами	0,377	0,598	0,693	0,316
Рентабельність власного капіталу, %	7,8	40,9	15,0	7,2
Оборотність активів, разів	0,57	0,65	0,40	-0,17
Період обороту активів, днів	638	563	919	281

Аналіз свідчить про істотні позитивні зрушення у структурі джерел фінансування підприємства. Зокрема, коефіцієнт автономії зріс до 0,74, що означає формування майже трьох чвертей сукупних активів за рахунок власного капіталу. Такий показник перевищує нормативні орієнтири та характеризує високий рівень фінансової стійкості й захищеності підприємства від зовнішніх ризиків.

Позитивною є також динаміка коефіцієнта маневровості власного капіталу, який підвищився до 0,792. Це свідчить про те, що приблизно 80% власних фінансових ресурсів перебувають у мобільній формі та можуть бути оперативно спрямовані на фінансування поточної діяльності. Водночас власний оборотний капітал за досліджуваний період зріс із 11,6 млн грн до 31,4 млн грн, що підсилює фінансову гнучкість підприємства та його конкурентні позиції в умовах обмеженого доступу до позикового капіталу.

Разом із тим результати аналізу вказують на наявність окремих проблем у використанні фінансового потенціалу. Попри зростання обсягу активів, спостерігається погіршення їх оборотності: коефіцієнт оборотності активів знизився з 0,57 до 0,40 оборотів, а тривалість одного обороту збільшилася до 919 днів. Основним фактором такої динаміки стало накопичення запасів і готової продукції на тлі зменшення виручки від реалізації у 2025 році.

Особливо показовою є зміна структури запасів. Якщо у 2024 році понад 97% запасів припадало на незавершене виробництво, то у 2025 році частка готової продукції перевищила 56%. Це свідчить про формування значних товарних залишків і певне уповільнення процесів збуту.

Таким чином, фінансовий стан ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» характеризується одночасним поєднанням двох тенденцій: зміцненням фінансової незалежності та уповільненням оборотності ресурсів. Саме тому головні резерви підвищення фінансової стійкості підприємства пов'язані не зі збільшенням обсягів залученого капіталу, а з підвищенням ефективності використання вже сформованого ресурсного потенціалу.

На основі проведеної діагностики визначено такі пріоритетні напрями зміцнення фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»:

1. Прискорення оборотності запасів шляхом удосконалення системи планування виробництва та реалізації продукції.
2. Скорочення залишків готової продукції через розвиток довгострокових контрактів із переробними підприємствами та трейдерами.
3. Диверсифікація структури виробництва за рахунок нішевих культур з високою доданою вартістю.
4. Впровадження цифрових технологій контролю витрат і використання ресурсів на основі елементів точного землеробства.
5. Оскільки коефіцієнт зносу основних засобів зріс до 31,9%, частина накопиченого прибутку буде спрямована на модернізацію матеріально-технічної бази підприємства.
6. Розвиток первинної переробки сільськогосподарської продукції для збільшення маржинальності реалізації та зменшення залежності від коливань цін на сировинних ринках.

Отже, результати проведеної діагностики свідчать, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» має високий рівень фінансової незалежності та достатній запас стійкості до зовнішніх ризиків. Водночас подальше зростання ефективності діяльності підприємства пов'язане насамперед із прискоренням оборотності капіталу, підвищенням продуктивності активів та модернізацією

виробничої бази. Саме ці напрями формують ключові резерви зміцнення фінансового потенціалу підприємства в середньостроковій перспективі.

Таблиця 3.6

Динаміка показників-критеріїв фінансового стану
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Група	Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Δ (+,-)
Показники ліквідності	Миттєва ліквідність (Л1)	0,76	1,83	2,45	1,69
	Швидка ліквідність (Л2)	1,32	1,82	2,41	1,09
	Поточна ліквідність (Л3)	1,61	2,49	3,25	1,64
Показники капіталізації	Маневровість капіталу (К1)	0,584	0,734	0,792	0,208
	Фінансова автономія (К2)	0,509	0,670	0,740	0,231
	Фінансова міцність (К3)	0,509	0,670	0,740	0,231
Показники прибутковості	Маржа валового прибутку (П1)	0,091	0,447	0,375	0,284
	Рентабельність операційної діяльності (П2)	0,069	0,423	0,279	0,210
	Рентабельність активів (П3)	0,039	0,274	0,111	0,072

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Показники показують, що фінансове становище компанії покращиться протягом 2023–2025 років. Найбільш позитивна динаміка спостерігається у сфері ліквідності та капіталізації. Поточна ліквідність зросла з 1,61 до 3,25, що свідчить про істотне збільшення платоспроможності та запасу фінансової безпеки. Одночасно коефіцієнт автономії підвищився до 0,74, що характеризує підприємство як фінансово незалежне від зовнішніх кредиторів.

Показники прибутковості мають хвилеподібний характер. Найвищі результати були досягнуті у 2024 році, коли рентабельність операційної діяльності перевищила 42 %. У 2025 році через скорочення обсягів реалізації та накопичення готової продукції прибутковість дещо знизилася, однак залишилася суттєво вищою за рівень 2023 року.

Таблиця 3.7

Вагові коефіцієнти оцінювання фінансового стану підприємств аграрного сектору

Група показників	Ум.позначення	Вага
Ліквідність	Л	0,45
Капіталізація	К	0,30
Прибутковість	П	0,25
Разом	х	1,00

Для підприємств сільського господарства найбільша вага надається показникам ліквідності, оскільки саме вони визначають здатність суб'єкта господарювання забезпечувати безперервність виробничого циклу в умовах сезонності виробництва та нестабільності ринкового середовища.

Таблиця 3.8

**Бальна та інтегральна оцінка фінансового стану
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»**

Показники	Норматив	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Група критеріїв ліквідності				
Л1	>0,20	5	5	5
Л2	>1,00	5	5	5
Л3	>1,30	5	5	5
Загальний бал групи Л	$L=0,2L1+0,3L2+0,5L3$	5,0	5,0	5,0
Група критеріїв капіталізації				
К1	>0,40	5	5	5
К2	>0,50	5	5	5
К3	>0,60	3	5	5
Загальний бал групи К	$K=0,2K1+0,3K2+0,5K3$	4,0	5,0	5,0
Група критеріїв прибутковості				
П1	>0,20	2	5	5
П2	>0,15	1	5	5
П3	>0,05	2	5	5
Загальний бал групи П	$P=0,2P1+0,3P2+0,5P3$	1,7	5,0	5,0
Інтегральний показник	$IP=0,45L+0,30K+0,25P$	4,08	5,00	5,00
Клас фінансового стану		В (добрий)	А (дуже добрий)	А (дуже добрий)

Проведена рейтингова оцінка свідчить, що протягом досліджуваного періоду фінансовий стан ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» характеризувався високим рівнем стійкості. Уже у 2023 році підприємство належало до класу «В» (добрий фінансовий стан) із інтегральним показником 4,08 бала. Незважаючи на

відносно помірний рівень прибутковості, високі показники ліквідності та достатня фінансова незалежність забезпечували належний рівень платоспроможності.

У 2024 році інтегральний показник досяг максимального значення - 5,0 бала, що відповідає класу «А» (дуже добрий фінансовий стан). Такі результати можна було досягти завдяки значному збільшенню прибутковості, збільшенню власного капіталу та зменшенню залежності від позикових джерел фінансування.

Незважаючи на зниження чистого доходу від реалізації на 34,7% порівняно з попереднім роком, компанія зберегла клас «А» у 2025 році. Наслідки скорочення обсягів реалізації були компенсовані високим рівнем автономії (74%), значним обсягом власного оборотного капіталу та високою поточною ліквідністю понад 3,0.

Таким чином, результати інтегральної оцінки підтверджують, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» належить до групи фінансово стійких аграрних підприємств із високою здатністю до самофінансування та достатнім запасом економічної безпеки. Основними резервами подальшого підвищення ефективності залишаються прискорення оборотності активів, скорочення залишків готової продукції та модернізація виробничо-технічної бази.

Для оцінки та планування запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» за даними балансу необхідно визначити використати дані таблиці 3.9

Таблиця 3.9

**Вихідні дані для розрахунку динаміки запасу фінансової стійкості
ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»**

Показники	2023 р	2024 р	2025 р
Власний капітал	19 931	33 720	39 666
Необоротні активи	8 284	8 952	8 249
Власні оборотні кошти (ВОК)	11 647	24 768	31 417
Запаси	5 361	11 115	11 026
Довгострокові зобов'язання	0	0	0
Короткострокові кредити	0	0	0

Розрахунок агрегатів фінансової стійкості за традиційною методикою:

$$\Phi 1 = \text{ВОК} - 3, \Phi 2 = \Phi 1 + \text{ДЗ}.$$

Оскільки довгострокові зобов'язання відсутні: $\Phi 2 = \Phi 1$, $\Phi 3 = \Phi 2 + \text{КК}$.

Оскільки короткострокові кредити відсутні: $\Phi 3 = \Phi 2 = \Phi 1$

Таблиця 3.10

Оцінка та планування запасу фінансової стійкості

ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Запас фінансової стійкості за агрегатами	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Середньо-річний темп зростання, %	Прогноз на 2026 р.
$\Phi 1 = \text{ВОК} - 3$, тис. грн.	6286	13653	20391	180,1	36725
$\Phi 1$, % до запасів	117,3	122,8	184,9	-	333,1
$\Phi 2 = \Phi 1 + \text{ДЗ}$, тис. грн	6286	13653	20391	180,1	36725
$\Phi 2$, % до запасів	117,3	122,8	184,9	-	333,1
$\Phi 3 = \Phi 2 + \text{КК}$, тис. грн	6286	13653	20391	180,1	36725
$\Phi 3$, % до запасів	117,3	122,8	184,9	-	333,1

Визначення типу фінансової стійкості, оскільки протягом усього періоду: $\Phi 1 > 0$; $\Phi 2 > 0$; $\Phi 3 > 0$, підприємство має абсолютну фінансову стійкість, тобто запаси повністю забезпечуються власними оборотними коштами без залучення довгострокових та короткострокових кредитів.

Аналіз запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» свідчить про суттєве зміцнення фінансового стану підприємства протягом 2023–2025 рр. Власний оборотний капітал зріс з 11 647 тис. грн у 2023 р. до 31 417 тис. грн у 2025 р., що зумовлено значним збільшенням нерозподіленого прибутку та власного капіталу. Одночасно темпи приросту запасів були нижчими, ніж темпи зростання власних джерел фінансування.

У результаті агрегат $\Phi 1$ (ВОК - 3) збільшився з 6 286 тис. грн до 20 391 тис. грн, тобто більш ніж утричі. Відносний рівень запасу фінансової стійкості зріс зі 117,3% до 184,9%, що свідчить про значне перевищення власних оборотних ресурсів над потребою у фінансуванні запасів.

Оскільки підприємство не використовує довгострокові кредити та банківські позики, агрегати Ф2 і Ф3 дорівнюють значенню Ф1. Така ситуація характеризує високу фінансову незалежність та мінімальний рівень кредитного ризику.

Прогнозні розрахунки на 2026 р. показують можливе збільшення запасу фінансової стійкості до 36,7 млн грн, що підтверджує збереження абсолютної фінансової стійкості та достатнього запасу платоспроможності підприємства навіть за умов несприятливих змін зовнішнього середовища.

Результати оцінки економічної ефективності запропонованих заходів (додаток Б) свідчать про доцільність їх впровадження в діяльність ТОВ «ТРОФІМОВА-2019». Загальний обсяг інвестицій становить 2,0 млн грн, з яких 1,6 млн грн (80%) спрямовується на оновлення та модернізацію основних засобів, а 0,4 млн грн (20%) – на поповнення оборотних коштів.

Реалізація заходів забезпечить збільшення обсягу виробництва продукції на 3,2 млн грн, що становить близько 15,0% від фактичного обсягу реалізації підприємства у 2025 році. Водночас очікується зниження собівартості продукції на 750 тис. грн, насамперед за рахунок скорочення матеріальних витрат на 500 тис. грн та інших операційних витрат на 400 тис. грн. Незначне збільшення амортизаційних відрахувань на 150 тис. грн пов'язане з введенням в експлуатацію нового обладнання та технічних засобів.

Найбільший економічний ефект забезпечує впровадження технологій точного землеробства, що дозволяє оптимізувати використання насіння, добрив, засобів захисту рослин і паливно-мастильних матеріалів, підвищити урожайність сільськогосподарських культур та зменшити виробничі витрати. Модернізація зерноскладського господарства сприятиме скороченню втрат продукції під час зберігання, підвищенню її якості та покращенню умов реалізації. У результаті реалізації комплексу заходів чистий прибуток підприємства може зрости на 3,95 млн грн, що майже на 66,4% перевищує фактичний показник 2025 року (5,946 млн грн). При цьому середній строк окупності інвестицій становить лише близько 6 місяців, що свідчить про високу економічну ефективність запропонованих управлінських рішень.

Таким чином, впровадження технологій точного землеробства та модернізація зерноскладського господарства забезпечать підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу ТОВ «ТРОФІМОВА-2019», зміцнення його фінансової стійкості та конкурентоспроможності в умовах сучасних викликів розвитку аграрного сектору України.

Згідно даних таблиці (ДОДАТОК В) заходи, розроблені на базі фактичних результатів 2025 року, саме 2025 рік доцільно взяти як базовий, а графу «проект» сформувані з урахуванням отриманого ефекту:

- збільшення обсягу виробництва на 3 200 тис. грн;
- зростання чистого прибутку на 3 950 тис. грн;
- зменшення собівартості на 750 тис. грн;
- збільшення основних засобів на 1 600 тис. грн;
- збільшення оборотних коштів на 400 тис. грн;
- скорочення чисельності персоналу на 1 особу.

Запропоновані заходи забезпечують відчутне покращення результатів діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019». За проектними розрахунками обсяг реалізації зросте на 15%, а чистий прибуток - на 66,4%. Одночасно відбудеться скорочення собівартості продукції на 750 тис. грн, що позитивно вплине на рівень рентабельності. Рентабельність продажів зросте з 27,92% до 40,40%, а рентабельність продукції - з 44,70% до 78,84%. Крім того, підвищиться продуктивність праці на 25,5%, зменшиться матеріалоємність виробництва та покращиться оборотність оборотних коштів. Це свідчить про високу економічну ефективність впровадження технологій точного землеробства та модернізації зерноскладського господарства на підприємстві.

3.3. Сценарний аналіз запасу фінансової стійкості та впливу міжнародної інвестиційної діяльності на розвиток ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства та визначення перспектив його зміцнення за рахунок активізації міжнародної інвестиційної діяльності особливо важлива в умовах високої волатильності аграрних ринків, зростання виробничих витрат і обмеженого доступу до фінансових ресурсів. Сценарний аналіз дозволяє оцінити можливі зміни фінансових результатів підприємства залежно від умов залучення інвестиційних ресурсів та ефективності їх використання.

За результатами проведеного фінансового аналізу встановлено, що у 2025 році ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» отримало чистий прибуток у розмірі 5 946 тис. грн, коефіцієнт автономії перевищував нормативне значення та становив понад 0,90, що свідчить про високий рівень фінансової незалежності. Водночас спостерігалось скорочення чистого доходу від реалізації продукції на 34,7 % порівняно з попереднім роком, що формує потенційні ризики зниження фінансової стійкості у довгостроковій перспективі.

Для оцінки майбутніх можливостей розвитку підприємства розроблено три сценарії: песимістичний, базовий та оптимістичний (табл. 3.11).

Таблиця 3.11

Сценарний аналіз запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показник	Факт 2025 р.	Песимістичний сценарій	Базовий сценарій	Оптимістичний сценарій
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	21 296	20 200	23 500	27 000
Чистий прибуток, тис. грн	5 946	4 800	6 900	8 500
Рентабельність продажу, %	27,9	23,8	29,4	31,5
Коефіцієнт автономії	0,93	0,91	0,94	0,95
Рентабельність власного капіталу, %	25,9	21,0	28,5	33,0
Запас фінансової стійкості, %	27,9	22,0	30,0	35,0

Джерело: розраховано автором.

Песимістичний сценарій передбачає подальше скорочення обсягів реалізації продукції внаслідок несприятливої кон'юнктури аграрного ринку, зростання логістичних витрат та обмеженого доступу до фінансових ресурсів. За таких умов прибуток підприємства може знизитися до 4,8 млн грн, а запас фінансової стійкості скоротиться до 22 %, що негативно впливатиме на можливості самофінансування розвитку.

Базовий сценарій ґрунтується на збереженні поточних тенденцій господарювання та поступовому відновленні ринкової активності. У цьому випадку очікується збільшення доходу від реалізації до 23,5 млн грн та зростання чистого прибутку до 6,9 млн грн. Запас фінансової стійкості може зрости до 30 %, що забезпечить підтримання стабільного фінансового стану підприємства.

Оптимістичний сценарій передбачає активізацію міжнародної інвестиційної діяльності шляхом залучення грантових коштів, міжнародних програм підтримки агробізнесу, пільгового кредитування та інвестицій у модернізацію виробництва. Підвищення продуктивності, зниження питомих витрат і збільшення експортних можливостей підприємства можна очікувати завдяки впровадженню цих заходів. У цьому випадку чистий дохід може зрости до 27 млн грн, а чистий прибуток може зрости до 8,5 млн грн. Водночас запас фінансової стійкості збільшиться до 35 %, що створить додаткові можливості для розширеного відтворення та інвестиційного розвитку.

Результати сценарного аналізу свідчать, що найбільший вплив на фінансову стійкість ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» мають обсяги реалізації продукції, рівень операційних витрат та можливість залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів. Компанія має достатній потенціал для участі у міжнародних інвестиційних програмах завдяки високій частці власного капіталу у структурі джерел фінансування та позитивним результатам господарської діяльності.

Отже, активізація міжнародної інвестиційної діяльності може стати важливим чинником зміцнення фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019», забезпечуючи модернізацію виробництва, зростання конкурентоспроможності

продукції, підвищення прибутковості та формування додаткового запасу фінансової міцності у нестабільному зовнішньому середовищі.

Для прогнозування запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» доцільно використати тренд власних оборотних коштів (ВОК), що сформувався за період 2022–2025 рр.

Для прогнозу приймемо три сценарії:

- Песимістичний – приріст ВОК прогнозується на 5%, запасів - на 10% щорічно.
- Базовий – приріст ВОК на 10%, запасів - на 5%.
- Оптимістичний – приріст ВОК на рівні 15%, запаси залишаються майже незмінними (+2 %).

Тоді Запас фінансової стійкості (ЗФС) = (ВОК – Запаси) / Запаси

Таблиця 3.12

**Сценарний аналіз прогнозу запасу фінансової стійкості ТОВ
«ТРОФІМОВА-2019» на 2026–2027 рр.**

Сценарій	ВОК, 2026 р., тис. грн	Запаси, 2026 р., тис. грн	ЗФС, 2026 р., %	ВОК, 2027 р., тис. грн	Запаси, 2027 р., тис. грн	ЗФС, 2027 р., %
Песимістичний	32988	12129	172,0	34637	13342	159,6
Базовий	34559	11577	198,5	38015	12156	212,7
Оптимістичний	36130	11247	221,2	41550	11472	262,2

За результатами прогнозування встановлено, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» зберігатиме високий рівень фінансової стійкості в усіх розглянутих сценаріях. Навіть у песимістичному варіанті запас фінансової стійкості у 2027 році становитиме 159,6%, що означає, що запаси повністю покриваються власними оборотними коштами та що ви не залежите від позикових джерел фінансування. Базовий сценарій передбачає зростання показника до 212,7%, а оптимістичний – до 262,2%. Отже, підприємство має значний потенціал для підтримання платоспроможності, фінансування операційної діяльності та реалізації інвестиційних проєктів без залучення довгострокових кредитних ресурсів. Такі результати підтверджують високу фінансову незалежність та

стійкість господарської діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» у прогностному періоді.

Розрахунок прогнозу запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» на 2026–2027 рр. виконано на основі фактичного значення власних оборотних коштів (ВОК), яке на кінець 2025 р. становило:

$$\text{ВОК} = \text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи} = 39666 - 8249 = 31417 \text{ тис. грн.}$$

Оскільки підприємство не використовує довгострокові та короткострокові кредити, показники $\Phi 1 = \Phi 2 = \Phi 3$, що відповідає абсолютній фінансовій стійкості.

Таблиця 3.13

Прогноз запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» за методом сценаріїв

Тип сценарію	Передумови	Прогнозні значення ЗФС, тис. грн	Наслідки
Оптимістичний	- зростання чистого доходу на 10–15% щорічно; - збільшення чистого прибутку на 12–15%; - реінвестування більшої частини прибутку у власний капітал; - прискорення оборотності запасів і дебіторської заборгованості; - відсутність потреби у зовнішньому фінансуванні	2026 р.: $\Phi 1 = \Phi 2 = \Phi 3$ $= 34000\text{--}36000$ 2027 р.: $\Phi 1 = \Phi 2 = \Phi 3$ $= 37000\text{--}40000$	Формується значний запас фінансової стійкості. Підприємство повністю забезпечує запаси власними джерелами, має високий рівень платоспроможності та інвестиційної привабливості.
Реалістичний (базовий)	- стабілізація обсягів реалізації на рівні 2025 р. з помірним приростом 5–7%; - збереження поточної структури активів і капіталу; - часткове реінвестування прибутку; - підтримання запасів на нормативному рівні	2026 р.: $\Phi 1 = \Phi 2 = \Phi 3$ $= 32000\text{--}3400$ 2027 р.: $\Phi 1 = \Phi 2 = \Phi 3$ $= 34000\text{--}36000$	Зберігається абсолютна фінансова стійкість та незалежність від кредиторів. Підприємство має достатній запас ліквідності для стабільного функціонування та розвитку.

Песимістичний	- скорочення виручки на 5- 10%; - зростання виробничих витрат; - уповільнення оборотності запасів; - збільшення дебіторської заборгованості; - часткове зменшення нерозподіленого прибутку	2026 р.: $\Phi 1 = \Phi 2 = \Phi 3$ $= 28000-30000$ 2027 р.: $\Phi 1 = \Phi 2 = \Phi 3$ $= 25000-28000$	Незважаючи на погіршення фінансових результатів, підприємство зберігає позитивний запас фінансової стійкості завдяки значній частці власного капіталу. Ризик втрати платоспроможності залишається низьким.
----------------------	--	---	--

За результатами аналізу фінансової звітності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» має абсолютний тип фінансової стійкості, оскільки власні оборотні кошти суттєво перевищують потребу у фінансуванні запасів. Навіть за песимістичного сценарію у 2027 році прогнозний запас фінансової стійкості залишатиметься позитивним на рівні 25–28 млн грн, що вказує на те, що компанія має високий рівень фінансової автономії та низьку залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Оцінка запасу фінансової стійкості була проведена за традиційним методом Шеремета–Сайфуліна на основі показників $\Phi 1$, $\Phi 2$ та $\Phi 3$, які характеризують забезпеченість запасів власними та залученими джерелами фінансування. Проте зазначена методика орієнтована насамперед на дослідження структури джерел покриття запасів і не враховує вплив поточних зобов'язань на формування оборотного капіталу підприємства.

З огляду на специфіку діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019», для якого характерна відсутність довгострокових і короткострокових банківських кредитів та переважання власних джерел фінансування, більш доцільним є застосування підходу, заснованого на аналізі чистого оборотного капіталу (Net Working Capital Approach). Даний підхід широко використовується у сучасній практиці фінансового аналізу для оцінювання фінансової стійкості та ліквідності підприємств, оскільки дозволяє врахувати вплив поточних зобов'язань на формування джерел фінансування оборотних активів.

У межах цього підходу запас фінансової стійкості визначається як різниця між чистим оборотним капіталом та величиною запасів:

$$ЗФС = ЧОК - З,$$

де ЗФС – запас фінансової стійкості, тис. грн;

ЧОК – чистий оборотний капітал, тис. грн;

З – запаси підприємства, тис. грн.

Чистий оборотний капітал розраховується за формулою:

$$\text{ЧОК} = \text{ОА} - \text{ПЗ},$$

де ОА – оборотні активи, тис. грн;

ПЗ – поточні зобов'язання, тис. грн.

Економічний зміст показника полягає у визначенні тієї частини чистого оборотного капіталу, яка залишається у розпорядженні підприємства після фінансування запасів. Додатне значення показника свідчить про наявність резерву фінансової стійкості та достатній рівень ліквідності, тоді як його зменшення або від'ємне значення сигналізує про зростання фінансових ризиків і погіршення платоспроможності.

Використання даної методики дозволяє більш об'єктивно оцінити фінансовий потенціал ТОВ «ТРОФІМОВА-2019», оскільки вона враховує не лише обсяг власних джерел фінансування, а й реальне навантаження поточних зобов'язань на оборотний капітал підприємства. Саме тому подальший аналіз та прогнозування запасу фінансової стійкості підприємства здійснюватимуться на основі показника чистого оборотного капіталу.

Таблиця 3.14

Оцінка запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» в динаміці

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Темп росту 2025 р. до 2023 р., %
Оборотні активи, тис. грн	30 892	41387	45367	146,9
Поточні зобов'язання, тис. грн	19 245	16619	13950	72,5
Чистий оборотний капітал, тис. грн	11 647	24768	31417	269,7
Запаси, тис. грн	5361	11115	11026	205,7
Запас фінансової стійкості (ЧОК – Запаси), тис. грн	6286	13653	20391	324,4

Протягом 2023–2025 рр. запас фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» зріс з 6286 тис. грн до 20391 тис. грн, або у 3,24 раза. Збільшення власного капіталу та скорочення поточних зобов'язань призвело до зростання чистого

оборотного капіталу. Позитивне значення показника свідчить про повне покриття запасів стабільними джерелами фінансування та наявність резерву ліквідності.

Таблиця 3.15

**Прогноз запасу фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»
на 2026–2027 рр.**

Показники	2025 р. (факт)	2026 р. (прогноз)	2027 р. (прогноз)
Чистий оборотний капітал, тис. грн	31 417	33 600	35 950
Запаси, тис. грн	11 026	11 500	12 000
Запас фінансової стійкості, тис. грн	20 391	22 100	23 950

Прогноз побудовано за умови щорічного приросту чистого оборотного капіталу на 7–8 % та збереження контрольованого рівня запасів.

Таблиця 3.16

**Сценарний аналіз прогнозу запасу фінансової стійкості ТОВ
«ТРОФІМОВА-2019» на 2027 рік**

Тип сценарію	Передумови	Прогноз запасу фінансової стійкості на 2027 р., тис. грн	Наслідки
Оптимістичний	Зростання чистого доходу на 10-15% щорічно; підвищення прибутковості діяльності; активне реінвестування прибутку; прискорення оборотності запасів та дебіторської заборгованості	27000 - 30000	Формується значний резерв ліквідності та фінансової стійкості, що дозволяє фінансувати інвестиційні проекти переважно за рахунок власних ресурсів.
Реалістичний (базовий)	Помірне зростання доходів на 5-7%; збереження існуючої структури капіталу; стабільна оборотність активів; підтримання запасів на нормативному рівні	22000 - 25000	Підприємство зберігає високий рівень фінансової незалежності та платоспроможності, забезпечуючи стабільний розвиток діяльності.
Песимістичний	Скорочення виручки на 5-10%; зростання витрат; уповільнення оборотності запасів; збільшення дебіторської заборгованості	16000 - 20000	Відбувається скорочення запасу фінансової стійкості, однак підприємство залишається фінансово стійким і здатним покривати потребу в запасах власними джерелами фінансування.

За базовим сценарієм запас фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» у 2027 році може досягти 22–25 млн грн, що на 8–23% перевищує фактичне значення 2025 року. Навіть за песимістичного сценарію показник залишатиметься додатнім, що свідчить про збереження достатнього рівня фінансової незалежності та низький ризик втрати платоспроможності. Для магістерської роботи саме така методика є більш обґрунтованою, оскільки враховує не лише обсяг власних джерел фінансування, а й реальну потребу підприємства у фінансуванні запасів.

На основі звітності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» за 2023–2025 рр. обчислимо показники запасу фінансової міцності за класичною CVP-моделлю (Cost-Volume-Profit). Оскільки у звітності відсутній прямий поділ витрат на постійні та змінні, для аграрних підприємств доцільно прийняти:

- матеріальні витрати як умовно-змінні;
- оплата праці, соціальні відрахування, амортизація та інші операційні витрати як умовно-постійні.

Таблиця 3.17

Аналіз динаміки запасу фінансової міцності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Показники	Символи та методика розрахунку	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	ЧД	22405	32630	21296
Умовно-змінні витрати (матеріальні), тис. грн	ЗВ	7005	12896	2861
Маржинальний дохід, тис. грн	$МД = ЧД - ЗВ$	15400	19734	18435
Відносний маржинальний дохід	$ВМД = МД / ЧД$	0,687	0,605	0,866
Умовно-постійні витрати, тис. грн	ПВ	10573	13676	15288
Точка беззбитковості, тис. грн	$ТБ = ПВ / ВМД$	15389	22605	17653
Запас фінансової міцності, тис. грн	$ЗФМ = ЧД - ТБ$	7016	10025	3643
Рівень запасу фінансової міцності, %	$РЗФМ = ЗФМ / ЧД * 100$	31,31	30,72	17,11

Аналіз показників запасу фінансової міцності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» свідчить про неоднозначні тенденції фінансової стійкості підприємства. У 2023 р. обсяг реалізації становив 22,4 млн грн, що забезпечило запас фінансової міцності на рівні 7,0 млн грн або 31,3 % від виручки. Це означає, що підприємство могло допустити скорочення обсягів реалізації майже на третину без переходу до збиткової діяльності.

У 2024 р. завдяки збільшенню доходу до 32,6 млн грн запас фінансової міцності зріс до 10,0 млн грн. Незважаючи на підвищення постійних витрат, підприємство зберегло достатній рівень фінансової безпеки, а точка беззбитковості становила лише 69,3 % фактичного обсягу реалізації.

У 2025 р. ситуація дещо погіршилася. Скорочення доходу від реалізації на 34,7 % супроводжувалося зростанням умовно-постійних витрат до 15,3 млн грн. У результаті запас фінансової міцності знизився до 3,6 млн грн, а його рівень скоротився до 17,1 %. Це свідчить про підвищення ризику втрати прибутковості та зменшення резерву стійкості підприємства до несприятливих змін ринкової кон'юнктури.

Таблиця 3.18

**Ідентифікація «червоних прапорців» фінансової стійкості ТОВ
«ТРОФІМОВА-2019» та напрями їх усунення**

Проблемна зона	Виявлений ризик («червоний прапорець»)	Наслідки для фінансової стійкості	Рекомендовані заходи
Обсяг реалізації	Скорочення чистого доходу на 34,7% в 2025 році	Зниження грошових надходжень, звуження можливостей самофінансування	Розширення ринків збуту, укладання довгострокових контрактів, диверсифікація продукції
Операційні витрати	Інші операційні витрати зросли до 12,45 млн грн та становлять понад 58% виручки	Погіршення операційної рентабельності та зменшення маржинального доходу	Скорочення непродуктивних витрат на 10–15 %, впровадження бюджетування за центрами відповідальності
Дебіторська заборгованість	Зростання іншої поточної дебіторської заборгованості в 4	Відволікання оборотного капіталу та уповільнення грошового обігу	Запровадження системи знижок за швидку оплату та штрафних

	рази до 25,3 млн грн (2025 р.)		санкцій за прострочення платежів
Ліквідність	Критично низький залишок грошових коштів (2–39 тис. грн)	Високий ризик касових розривів та втрати платоспроможності	Формування мінімального резерву ліквідності та планування грошових потоків
Структура оборотного капіталу	Концентрація активів у дебіторській заборгованості та незавершеному виробництві	Зниження мобільності оборотного капіталу та уповільнення оборотності активів	Оптимізація виробничого циклу та прискорення завершення незавершеного виробництва
Фінансова безпека	Зниження рівня запасу фінансової міцності до 17% у 2025 р.	Зростання ризику втрати прибутковості при скороченні обсягів продажу	Підвищення маржинального доходу, контроль витрат та збільшення частки продажів із передплатою

Джерело: сформовано автором

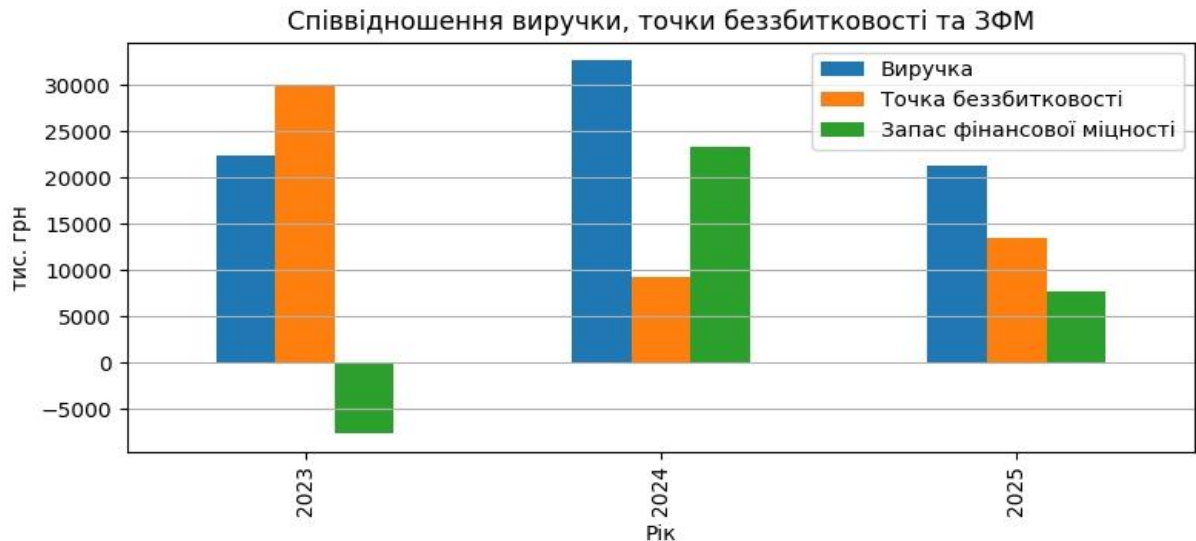


Рис. 3.3 Оцінка запасу фінансової міцності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» на основі співвідношення фактичної виручки та точки беззбитковості

За результатами розрахунків у 2023 р. точка беззбитковості перевищувала виручку, що свідчить про від'ємний запас фінансової міцності та підвищений фінансовий ризик. В 2024 р. відбулося різке покращення: запас фінансової міцності досяг понад 23 млн грн завдяки зростанню валової маржі. В 2025 р. фінансова безпека зберігається, хоча через скорочення виручки запас фінансової міцності зменшився порівняно з 2024 р.

За результатами аналізу встановлено, що фінансова стійкість ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» у 2025 р. характеризується наявністю низки ризикових тенденцій, пов'язаних зі скороченням обсягів реалізації, зростанням частки інших операційних витрат, накопиченням дебіторської заборгованості та низьким рівнем грошових коштів. Водночас підприємство зберігає прибутковість і високий рівень автономії, що створює передумови для зміцнення його фінансової безпеки. Пріоритетними напрямками підвищення фінансової стійкості є прискорення оборотності оборотного капіталу, оптимізація витрат, скорочення дебіторської заборгованості, збільшення частки контрактних продажів із передоплатою та впровадження системи контролю ресурсних витрат. Реалізація запропонованих заходів сприятиме зростанню запасу фінансової міцності, підвищенню ліквідності, а також покращенню конкурентних позицій підприємства.

Висновки до розділу 3

Важливим інструментом забезпечення довгострокової фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» є активізація міжнародної інвестиційної діяльності, яка в сучасних умовах є не лише джерелом додаткових фінансових ресурсів, а й чинником технологічної модернізації, інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Для аграрних підприємств Причорноморського регіону залучення міжнародних інвестицій набуває особливої актуальності через необхідність адаптації до змін клімату, трансформації логістичних маршрутів, впровадження європейських стандартів якості продукції та посилення вимог до екологічної відповідальності виробництва.

Проведений сценарний аналіз свідчить, що за умови збереження існуючих тенденцій розвитку підприємство залишатиметься фінансово стійким завдяки високому рівню автономії та незначній залежності від зовнішніх джерел фінансування. Водночас обмеженість власних інвестиційних ресурсів може стримувати оновлення матеріально-технічної бази, уповільнювати впровадження сучасних агротехнологій та знижувати темпи нарощування

конкурентних переваг. Підприємство отримує можливість модернізувати свої виробничі потужності, підвищити продуктивність праці, знизити ресурсомісткість виробництва та зміцнити свої позиції на внутрішньому та зовнішньому ринках за оптимістичного сценарію, який передбачає залучення міжнародних інвестицій, грантових коштів і участь у програмах підтримки аграрного сектору. Песимістичний сценарій пов'язаний із погіршенням ситуації на аграрному ринку, подальшим зростанням витрат на виробництво та скороченням інвестиційної активності. Це може вплинути на фінансові результати та запас фінансової стійкості компанії.

Міжнародна інвестиційна діяльність здатна забезпечити суттєвий мультиплікативний ефект для розвитку ТОВ «ТРОФІМОВА-2019». Насамперед це стосується модернізації технічного забезпечення виробництва, розвитку систем точного землеробства, цифровізації управлінських процесів, впровадження ресурсозберігаючих технологій та розширення виробництва продукції з високою доданою вартістю. Важливим напрямом є також розвиток експортного потенціалу через сертифікацію продукції відповідно до європейських вимог, участь у міжнародних ланцюгах створення вартості та формування довгострокових партнерських відносин із зарубіжними контрагентами.

Результати бенчмаркінгового аналізу підтвердили, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» має достатньо високий рівень фінансової незалежності та платоспроможності, однак поступається окремим конкурентам за показниками масштабності діяльності, оборотності капіталу та інвестиційної активності. Це свідчить про те, що існує значний потенціал для розширення інвестиційних можливостей і підвищення ефективності використання ресурсів. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства має бути пріоритетним напрямком. Це включає в себе впровадження ESG-принципів ведення бізнесу, впровадження сучасної інвестиційної стратегії, розробку інвестиційного паспорту підприємства, участь у міжнародних грантових і кредитних програмах, розробку інноваційних і енергоефективних технологій, а також підвищення прозорості фінансової звітності та корпоративного управління.

Таким чином, забезпечення фінансової стійкості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» у довгостроковій перспективі доцільно розглядати через поєднання внутрішніх резервів розвитку та можливостей міжнародної інвестиційної діяльності. Реалізація запропонованих заходів підвищить привабливість компанії для інвестицій, зміцнить її конкурентоспроможність на Причорноморському аграрному ринку та створить умови для стабільного економічного зростання в умовах післявоєнного відновлення економіки України.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження, відповідно до визначеної мети та поставлених завдань, сформульовано такі узагальнені висновки.

У роботі систематизовано теоретико-методичні підходи до міжнародної інвестиційної діяльності та аналізу фінансового стану аграрних підприємств. Обґрунтовано, що фінансова стійкість виступає однією з ключових передумов забезпечення конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та довгострокового розвитку суб'єктів аграрного бізнесу. Доведено, що в умовах воєнних ризиків, нестабільності ринкового середовища та трансформацій міжнародних економічних зв'язків особливої ваги набуває комплексна оцінка ліквідності, платоспроможності, ділової активності та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства.

Аналіз організаційно-економічних умов функціонування ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» засвідчив, що підприємство працює в складному середовищі воєнного часу, водночас зберігаючи виробничий потенціал, земельні ресурси та прибутковість діяльності. У 2025 році чистий дохід від реалізації продукції становив 21,3 млн грн, а чистий прибуток — 5,95 млн грн, що свідчить про здатність підприємства адаптуватися до зовнішніх викликів і забезпечувати позитивні фінансові результати.

Оцінка фінансового стану підприємства засвідчила високий рівень фінансової незалежності, ліквідності та платоспроможності. Коефіцієнт автономії перевищує нормативні значення, а залежність від позикового капіталу

залишається мінімальною. Разом з тим виявлено тенденції до зниження обсягів реалізації та уповільнення оборотності активів, що потребує активізації інвестиційної діяльності та пошуку додаткових джерел економічного зростання.

Результати бенчмаркінгового аналізу підтвердили, що ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» характеризується вищим рівнем фінансової стійкості порівняно з окремими аграрними підприємствами регіону, однак поступається їм за масштабами діяльності, рівнем інвестиційної активності та швидкістю обороту капіталу. Це показує, що є великий потенціал для підвищення ефективності використання ресурсів і підвищення конкурентних переваг.

Обґрунтовано, що важливим чинником зміцнення фінансової стійкості підприємства є активізація міжнародної інвестиційної діяльності. Залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів, участь у грантових програмах, впровадження сучасних агротехнологій, цифрових рішень та ресурсозберігаючих практик сприятимуть модернізації виробництва, підвищенню продуктивності праці, розвитку експортного потенціалу та формуванню доданої вартості.

Проведений сценарний аналіз запасу фінансової стійкості показав, що навіть за несприятливих умов підприємство зберігає достатній рівень платоспроможності та фінансової незалежності. Водночас реалізація інвестиційно орієнтованого сценарію розвитку забезпечує найбільший економічний ефект завдяки розширенню виробничих можливостей, зміцненню ринкових позицій та підвищенню інвестиційної привабливості підприємства.

З метою посилення фінансової стійкості та інвестиційної привабливості ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» запропоновано комплекс організаційно-економічних заходів, що передбачає формування інвестиційної стратегії підприємства, підготовку інвестиційного паспорта, участь у міжнародних програмах підтримки аграрного сектору, впровадження ESG-підходів, розвиток енергоефективних технологій та підвищення прозорості фінансового управління. Таким чином, досягнення стратегічних цілей розвитку ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» доцільно пов'язувати з поєднанням внутрішніх резервів підвищення ефективності господарювання та можливостей міжнародної інвестиційної діяльності. Зміцнення фінансової стійкості компанії, підвищення

її конкурентоспроможності та забезпечення стійкого розвитку в період післявоєнного відновлення економіки України є результатами реалізації запропонованих заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Підтримка агросектору в 2025 році: державні програми охопили десятки тисяч сільгоспвиробників / Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України: веб-сайт. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&title=PidtrimkaAgrosektoruU2025> (дата звернення: 11.06.2026).
2. Тітенко З., Ліснічук В. Теоретичні основи визначення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Економіка та суспільство. 2024. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/> (дата звернення: 11.06.2026).
3. Dunning J. H. The Eclectic (OLI) Paradigm of International Production: Past, Present and Future. *International Journal of the Economics of Business*. 2001. Vol. 8, no. 2. P. 173–190.
4. Brynjolfsson E., McAfee A. *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York : W.W. Norton & Company, 2014. 304 p.
5. Sachs J. D. *The Age of Sustainable Development*. New York : Columbia University Press, 2015. 544 p.
6. Todaro M. P., Smith S. C. *Economic Development*. 13th ed. Pearson Education, 2020. 884 p.
7. Barrett C. B., Reardon T., Swinnen J. Agrifood Value Chains in Developing Countries. *Journal of Economic Literature*. 2022. Vol. 60, no. 2. P. 412–481.
8. Kotler P., Keller K. L. *Marketing Management*. 16th ed. Pearson, 2022. 832 p.
9. Zhao Y., Chen Y. Global Patterns of Agricultural Investment and Food Security: Evidence from the fDi Markets Database. *Foods*. 2023. Vol. 12, no. 9. Art. 1827. DOI: [<https://doi.org/10.3390/foods12091827>](<https://www.google.com/search?q=https://doi.org/10.3390/foods12091827>).

10. Wang G., Li S., Yi Y., Shin C. Digital Technology Increases the Sustainability of Cross-Border Agro-Food Supply Chains: A Review. *Agriculture*. 2024. Vol. 14, no. 6. Art. 900. DOI: <https://doi.org/10.3390/agriculture14060900>
11. Ortiz-Bobea A., Chambers R. G., He Y., Lobell D. B. Large Increases in Public R&D Investment Are Needed to Avoid Declines of US Agricultural Productivity. *Choices*. 2024. Vol. 39, no. 1. P. 1–8.
12. Grynychuk V. Assessment of the Investment Attractiveness of Agricultural Enterprises. *Financial and Credit Systems: Prospects for Development*. 2025. № 4 (19). P. 57–67.
13. Гулей А. І. Сутність і економічна природа інвестицій та інвестиційного процесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 16. С. 15–17.
14. Lytvyn R. Digital Media in Foreign Direct Investment Policy of Agriculture. *Language Culture Politics International Journal*. 2025. Vol. 1. P. 173–192.
15. Zhang L. et al. Integrating the Cross-Border Industrial Chain: An Exploring of Key Configuration of Agricultural Investment. *Sustainability*. 2025. Vol. 17, no. 8. Art. 3431. DOI: <https://doi.org/10.3390/su17083431>
16. Кузьменко Г. О., Телендій А. А. Вплив війни на аграрний сектор України: виклики та роль державного управління у відновленні галузі. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Т. 35, № 5. С. 22–29. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/6.pdf (дата звернення: 11.06.2026).
17. Коханюк Я. Аграрний сектор України у період війни та відновлення: економічна стійкість і структурна модернізація. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 10. С. 182–190. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/10/10.25._topic_Yaroslav-Kokhaniuk-182-190.pdf (дата звернення: 11.06.2026).
18. Гутман Є. М. Теоретичні основи дослідження інвестиційного забезпечення підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 1. С. 138–144. URL:

<https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/5421/5475> (дата звернення: 11.06.2026).

19. Ляховська О. В. Капітальні інвестиції в Україні: сучасні тенденції. Економіка та суспільство. 2025. № 85. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7812/7786> (дата звернення: 11.06.2026).

20. Рибіна Л. О. Особливості інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки. Економіка і суспільство. 2017. № 11. С. 450–454. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/72.pdf (дата звернення: 11.06.2026).

21. Чкан І. О. Іноземні інвестиції в аграрний сектор України: стан і аспекти розвитку. Бізнесінформ. 2020. № 2. С. 95–100. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-2_0-pages-95_100.pdf (дата звернення: 11.06.2026).

22. Попова О. П., Коцюбинська Л. М., Скубій О. А. Інвестиційна діяльність в сільському господарстві в сучасних умовах. Економіка та суспільство. 2023. № 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2773/2695> (дата звернення: 11.06.2026).

23. Aravantinos E. Forecasting ICT-Driven Trade Competitiveness 2024–2028: A Cluster and Scenario Analysis. Journal of International Trade. 2026. Vol. 14, no. 1. P. 45–58.

24. Портер М. Конкурентна стратегія: методика аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. В. Осовської. Київ : Основи, 2005. 588 с.

25. Каплан Р. С., Нортон Д. П. Збалансована система показників: від стратегії до дії / пер. з англ. О. Циганкова. Київ: Альпіна Бізнес Букс, 2007. 320 с.

26. Stiglitz J. E. Information and the Change in the Paradigm in Economics. American Economic Review. 2002. Vol. 92, no. 3. P. 460–501.

27. Амоша О. І. Сталий розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2012. 534 с.

28. Геєць В. М. Трансформаційні процеси та економічне зростання в Україні / НАН України, Ін-т екон. прогнозування. Харків : Форт, 2003. 440 с.
29. Базилевич В. Д. Основи економічної теорії: політична економія: підручник. Київ : Знання, 2009. 647 с.
30. Саблук П. Т. Економіка аграрного сектору. Київ: ІАЕ, 2001. 512 с.
31. Чернишов Є. Є., Шейхов В. А. Трансформація підприємництва та інвестиційних моделей у харчовій і переробній промисловості як чинник економічної стійкості України в умовах війни. Матеріали Наукової конференції здобувачів вищої освіти Одеського національного технологічного університету (Одеса, 24–27 березня 2026 р.). Одеса: ОНТУ, 2026. С. 45–47.
32. Управління фінансами підприємств: підручник / І. О. Бланк, Г. В. Ситник, В. С. Андрієць. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 792 с.
33. Качула С. В., Кагожкіна К. К. Удосконалення інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств України. Ефективна економіка. 2025. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.1.10>
34. Stanislavyk O., Zamlynskyi V. Sustainability of business development in strategic management. Modeling the development of the economic systems. 2023. No. 1. P. 37–44. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-5>
35. Павлова Г., Волчанська Л., Ковальов Д. Фінансове забезпечення фермерського господарства в контексті його фінансово-економічної безпеки. Економіка та суспільство. 2024. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-54-44>
36. Шевченко А. А., Петренко О. П. Детермінанти економічного розвитку сільського господарства в Україні. Modern Economics. 2023. № 38. С. 186–193. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/determinants-of-economic-development-of/> (дата звернення: 11.06.2026).
37. Chikov I., Radko V., Marshalok M., Tepliuk M., Petrenko O., Sharko I., Sitkovska A. Economic development of agricultural food enterprises on an innovative basis. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики 2022. № 1 (42). С.

98–106. URL: <https://fkд.net.ua/index.php/fkd/article/view/3672> (дата звернення: 11.06.2026).

38. Замлинський В. А., Найда А. В., Замлинська О. В. Сучасні аналітичні інструменти відповідального ведення бізнесу та впровадження стандартів ЄС для сталого розвитку в агропродовольчому секторі. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Т. 9, № 3. С. 160–168.

39. Рзаєв Г., Слива А. Напрями аналізу фінансового стану підприємства у розрізі потреб економіки. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. Т. 282, № 3. С. 118–120. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-3-21>

40. Замлинський В. А., Герецький Р. В., Фірса Д. Р., Stepanenko S. V. Посилення економічної безпеки через концепцію zero waste у сталому бізнесі. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Т. 8, № 4. С. 139–149. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-4-22>

41. Пшенична М., Вінницький І. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на економічну стійкість підприємства. Збірник наукових праць «Логос». 2025. С. 24–28. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-24.01.2025.003>

42. Zamlinskyi V., Shabatura T., Zamlynska O. Perspective Chapter: Exploring the Possibilities and Technologies of the Digital Agricultural Platform // Sustainable Development / ed. by IntechOpen. London : IntechOpen, 2023. Ch. 3. DOI: <https://doi.org/10.5772/intechopen.112358>

43. Замлинський В. А., Щуровська А. Ю., Замлинська О. В. Особливості та характеристики business intelligence (BI)-систем як інструменту підвищення ефективності діяльності компанії. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Т. 8, № 1. С. 53–61.

44. Лобова О. М., Ломоносов Д. С. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 94–99. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.3.94>

45. Лесюк А. С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. Агросвіт. 2020. № 15. С. 67–73.

46. Замлинський В., Толкачова Г., Ігуменцева Н. Зміцнення економічної безпеки підприємств шляхом стратегічного управління ризиками в умовах

невизначеності. Modeling the development of the economic systems* 2023. № 3. С. 186–196.

47. Князєва О. А., Шевченко В. В., Петренко О. П., Осик С. В. Формування механізму цифровізації та екосистемного моделювання підприємств АПК в умовах циркулярної економіки майбутнього. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2025. Т. 344, № 4. С. 607–616.

48. Замлинський В. А., Жук Н. Л., Осик С. В., Мартіянова М. П. Сучасна бізнес-діагностика: цифрова зрілість та відновлення екосистем. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Т. 8, № 3. С. 18–25.

49. Варченко О. М., Крисанов Д. Ф., Герасименко І. О., Ткаченко К. В., Варченко О. О., Тур О. В. Діяльність підприємств харчової індустрії України у кризові, проміжні та воєнний періоди. Продовольчі ресурси. 2024. Т. 12, № 22. С. 219–233.

50. Данилишин Б. Що гальмує розвитку економіки України: підсумки розвитку за результатами 9 місяців 2025 року / Федерація роботодавців України: електронний ресурс. URL: <https://fru.ua/ua/media-center/analytics/shcho-galmue-rozvitok-ekonomiki-ukrajini-pidsumki-rozvitku-za-rezultatami-9-misyatsiv-2025-roku> (дата звернення: 11.06.2026).

51. Буряк Д. Зарубіжний досвід використання фінансових інструментів інвестиційного забезпечення економіки України. Підприємництво та інновації. 2026. Вип. 40. С. 108–112. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/40.15>

52. Бойко Л. Цінова волатильність агросектору та її економічні наслідки для сільськогосподарських виробників. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2025. Вип. 26. С. 11–19.

53. Минів Р. М., Христенко О. А., Залевський Ю. О. Концептуальні особливості інвестиційної стратегії аграрних підприємств. Актуальні питання економічних наук. 2026. № 20. С. 89–95. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18890025>

54. Ігнашкіна Т., Распопов О. Сучасний стан інвестування вітчизняних агропромислових підприємств у контексті прийняття управлінських рішень.

Економіка та суспільство. 2026. Вип. 86. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-230>

55. Котвицька Н. М., Дем'яник А. М., Нємчиков Ю. М. Інвестиційні стратегії аграрних підприємств як засіб зміцнення їх позицій на міжнародних ринках. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 6. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.6.3>

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет

ННІ економіки, управління і бізнесу ім. Г.Е. Вейнштейна
Кафедра національної та міжнародної економіки
Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка підприємства»



ДОДАТКИ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

на тему «Міжнародна інвестиційна діяльність: обґрунтування
шляхів покращення фінансового стану у ТОВ «Трофімова -2019»

Здобувача _____ Шейхова В.А.

Керівник _____ професор Замлинський В.А.

Одеса – 2026 рік

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» за 2023–2025 рр.

Показники	2023 р	2024 р	2025 р	Зміни 2025 р до 2023 р (+,-)	Темп росту 2025р/ 2023 р, %
Виробництво зерна, ц	23030	33520,6	26280	3250	114,1
Виробництво насіння соняшнику, ц	5540	8060	5910	370	106,7
Середньорічна виробнича потужність, тис. грн валової продукції	21000	30000	24000	3000	114,3
Фактично вироблено продукції, тис. грн валової продукції	22405	32630	21296	-1109	95,1
Коефіцієнт використання виробничої потужності	1,07	1,09	0,89	-0,18	83,2
Обсяг виробленої продукції у діючих цінах, тис. грн	22405	32630	21296	-1109	95,1
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	22405	32630	21296	-1109	95,1
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	8626	8612	8597	-29	99,7
Фондовіддача, грн/грн	2,60	3,79	2,48	-0,12	95,4
Середній залишок оборотних коштів, тис. грн	32871	36140	43377	10506	132,0
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, оборотів	0,68	0,90	0,49	-0,19	72,1
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	24	14	12	12	50,0
Продуктивність праці, тис. грн/особу	933,5	2330,7	1774,7	841,2	190,1
Операційні витрати, тис. грн	17578	26572	18149	571	103,2
у т.ч. матеріальні витрати	7005	12896	2861	-4144	40,8
витрати на оплату праці	1805	1814	1764	-41	97,7
відрахування на соціальні заходи	354	393	368	14	104,0
амортизація	702	703	703	1	100,1
інші операційні витрати	7712	10766	12453	4741	161,5
Витрати на 1 грн реалізованої продукції, грн	0,91	0,81	0,85	-0,06	93,4
Матеріалоємність, грн/грн	0,31	0,40	0,13	-0,18	41,9
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	20371	18041	13302	-7069	65,3
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	1536	13787	5946	4410	387,1
Чистий прибуток, тис. грн	1544	13789	5946	4402	385,1
Рентабельність продажів, %	6,89	42,26	27,92	21,03	x

Додаток Б

Вплив запропонованих заходів на основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019»

Найменування заходів	Інвестиції, тис. грн	у т.ч. основні засоби	оборотні кошти	Зміна обсягу виробленої продукції, тис. грн	Зміна собівартості, тис. грн	у т.ч. матеріальні витрати	витрати на оплату праці	Відрахування на соціальні заходи	Амортизація	інші операційні витрати	Зміна чистого прибутку, тис. грн	Зміна чисельності зайнятих, осіб	Строк окупності, років
Впровадження технологій точного землеробства	800	600	200	1800	-450	-320	0	0	60	-190	2250	-1	0,36
Модернізація зерноскладського господарства	1200	1000	200	1400	-300	-180	0	0	90	-210	1700	0	0,71
ВСЬОГО	2000	1600	400	3200	-750	-500	0	0	150	-400	3950	-1	0,51

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ТОВ «ТРОФІМОВА-2019» до та після впровадження проєкту заходів

Показники	2025 р.	Проект	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
1. Середньорічна виробнича потужність, тис. грн валової продукції	24000	27200	+3200	113,3
2. Фактично вироблено продукції, тис. грн валової продукції	21296	24496	+3200	115,0
3. Коефіцієнт використання виробничої потужності	0,89	0,90	+0,01	101,1
4. Обсяг виробленої продукції, тис. грн:				
– у діючих цінах	21296	24496	+3200	115,0
– у порівнянних цінах	21296	24496	+3200	115,0
5. Чистий дохід від реалізації, тис. грн	21296	24496	+3200	115,0
6. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	8597	10197	+1600	118,6
7. Фондовіддача, грн/грн	2,48	2,40	-0,08	96,8
8. Середній залишок оборотних коштів, тис. грн	43377	43777	+400	100,9
9. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, оборотів	0,49	0,56	+0,07	114,3
10. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	12	11	-1	91,7
11. Продуктивність праці, тис. грн/особу	1774,7	2226,9	+452,2	125,5
12. Операційні витрати, тис. грн	18149	17399	-750	95,9
у тому числі:				
– матеріальні витрати	2861	2361	-500	82,5
– витрати на оплату праці	1764	1764	0	100,0
– відрахування на соціальні заходи	368	368	0	100,0
– амортизація	703	853	+150	121,3
– інші операційні витрати	12453	12053	-400	96,8
13. Витрати на 1 грн реалізованої продукції, грн	0,85	0,71	-0,14	83,5
14. Матеріалоемність, грн/грн	0,13	0,10	-0,03	76,9
15. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	13302	12552	-750	94,4
16. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	5946	9896	+3950	166,4
17. Чистий прибуток, тис. грн	5946	9896	+3950	166,4
18. Рентабельність продажів, %	27,92	40,40	+12,48 п.п.	x
19. Рентабельність продукції, %	44,70	78,84	+34,14 п.п.	x



ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

86 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО СКЛАДУ УНІВЕРСИТЕТУ

Активаци:
Чтобы актив
раздел "Пара

Одеса 2026

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ У ХАРЧОВІЙ І ПЕРЕРОБНІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

**Замлинський В.А., д.е.н., проф., Чернишов Є.Є., Шейхов В.А., здобувачі СВО «Бакалавр»
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Відродження української промисловості розглядається науковцями як один із ключових напрямів державної економічної політики, оскільки функціонування потужного індустріального сектору є передумовою сталого економічного зростання, післявоєнної відбудови та інтеграції до європейського ринку. Повномасштабна війна спричинила скорочення внеску промисловості у ВВП, втрату активів і ринків збуту, що актуалізує потребу в оновленій індустріальній політиці та адаптації підприємницьких моделей. Харчова і переробна промисловість – критично важлива складова національної економіки та системи продовольчої безпеки, що забезпечує стабільність внутрішнього ринку й вагомий внесок України у глобальні продовольчі ланцюги.

Україна посідає провідні позиції у світовому аграрному експорті, зокрема є найбільшим експортером соняшникової олії та входить до числа провідних постачальників пшениці й кукурудзи. Значні обсяги зернових поставок спрямовуються до країн ЄС, Китаю, Африки та Близького Сходу, що підтверджує високий рівень інтеграції держави у міжнародні ринки. Навіть в умовах воєнних викликів Україна зберігає здатність забезпечувати стабільність світових продовольчих потоків, що має стратегічне значення для запобігання глобальним кризам і підтримання продовольчої рівноваги.

Сучасні моделі підприємництва знаходяться в полі уваги низки вчених[1-5], але залишаються недостатньо адаптованими до умов інноваційної економіки та економіки знань, що підвищує їхню вразливість до ризиків і невизначеності та зумовлює необхідність системної трансформації управління ресурсами й витратами. Особливої актуальності набуває проблема інвестиційного забезпечення підприємств, оскільки традиційні механізми фінансування не враховують високий рівень воєнних та інституційних ризиків. Дослідження трансформації моделей підприємництва в умовах інноваційної економіки має важливе теоретичне й практичне значення, оскільки сприяє формуванню ефективних управлінських рішень для бізнесу та вдосконаленню державної економічної політики.

Економічна стійкість у наукових дослідженнях розглядається як ключова

ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	
Магденко С.О.	348
REDUCING TRANSACTION COSTS OF ENERGY EFFICIENCY IN AGRICULTURE: MRV BASED ON SMART METERS AND DISTRIBUTED LEDGER TECHNOLOGIES	
Gorodnichenko S.A.	351
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК – СТРАТЕГІЧНИЙ ВЕКТОР	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	
Замлинський В.А., Кілафли А.О., Шаталіна В.С.	352
	507

ІНВЕСТИВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: РИЗИКИ, НАПРЯМИ ВКЛАДЕННЯ КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД		
Замлинська О.В., Висоцька Д.Е.	356	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ		
Замлинський В.А., Ревеко В.Є.	359	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ У ХАРЧОВІЙ І ПЕРЕРобНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ		АКТ
Замлинський В.А., Чернишов Є.Є., Шейхов В.А.	362	ЧТО?
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ		разд
Полудіх В.М.	365	

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2025 року ТОВ "ТРОФІМОВА-2019"			
Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5	2
Первісна вартість	1001	23	23
Накопичена амортизація	1002	18	21
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	8947	8247
Первісна вартість	1011	12106	12106
Знос	1012	3159	3859
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	8952	8249
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	11115	11026
Виробничі запаси	1101	259	406
Незавершене виробництво	1102	10811	4364
Готова продукція	1103	45	6256
Товари	1104	0	-
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9118	3294
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	1	4206
З бюджетом	1135	393	142
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18896	25291
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	39	2
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	39	2
Витрати майбутніх періодів	1170	13	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	1812	1406
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	41387	45367
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	50339	53616

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	12903	12903
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	20817	26763
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	33720	39666
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	-
Товари, роботи, послуги	1615	3860	1235
Розрахунками з бюджетом	1620	187	425
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	29	25
Розрахунками з оплати праці	1630	98	182
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	11767	9861
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	546	373
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	132	1849
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	16619	13950
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групам	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	50339	53616

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2025 рік ТОВ "ТРОФІМОВА-2019"			
Фінансові результати			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	21296	32630
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестрахування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	13302	18041
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	7994	14589
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	2320	2679
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	2078	2441
Витрати на збут	2150	-	0
Інші операційні витрати	2180	2290	1040
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	5946	13787
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	-	2
Інші доходи	2240	-	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	-	0
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	-	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	5946	13789
Збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	5946	13789
Збиток	2355	-	-
Сукупний дохід			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	5946	13789
Елементи операційних витрат			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	2861	12896
Витрати на оплату праці	2505	1764	1814
Відрахування на соціальні заходи	2510	368	393
Амортизація	2515	703	703
Інші операційні витрати	2520	12453	10766
Разом	2550	18149	26572
Розрахунок показників прибутковості акцій			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Баланс (Форма № 1) станом на 31.12.2024 року

Актив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	8	5
Первісна вартість	1001	23	23
Накопичена амортизація	1002	15	18
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	-
Основні засоби	1010	8276	8947
Первісна вартість	1011	10735	12106
Знос	1012	2459	3159
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
Інші фінансові інвестиції	1035	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	-
Відстрочені податкові активи	1045	0	-
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I "Необоротні активи"	1095	8284	8952
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	5361	11115
Виробничі запаси	1101	100	259
Незавершене виробництво	1102	4581	10811
Готова продукція	1103	680	45
Товари	1104	0	-
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	14575	9118
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	1486	1
З бюджетом	1135	343	393
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6421	18896
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	2	39
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	2	39
Витрати майбутніх періодів	1170	26	13
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі:			
Резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
Резервах незароблених премій	1183	0	-
Інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	2678	1812
Усього за розділом II "Оборотні активи"	1195	30892	41387
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс (Усього активів)	1300	39176	50339

Пасив	Код	На початок року, тис.грн	На кінець року, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	12903	12903
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дроцінках	1405	0	-
Додатковий капітал	1410	0	-
Емісійний дохід	1411	0	-
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7028	20817
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I "Власний капітал"	1495	19931	33720
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	0	-
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	-
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі:			
Резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
Резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
Резерв незароблених премій	1533	0	-
Інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II "Довгострокові зобов'язання і забезпечення"	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	-
Товари, роботи, послуги	1615	128	3860
Розрахунками з бюджетом	1620	217	187
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
Розрахунками зі страхування	1625	11	29
Розрахунками з оплати праці	1630	39	98
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	17993	11767
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	263	546
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	594	132
Усього за розділом III "Поточні зобов'язання і забезпечення"	1695	19245	16619
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групам	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс (Усього пасивів)	1900	39176	50339

Звіт про фінансові результати (Форма № 2) за 2024 рік			
Фінансові результати			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	32630	22405
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	18041	20371
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий:			
Прибуток	2090	14589	2034
Збиток	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	2679	1520
у тому числі:			
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	2441	830
Витрати на збут	2150	-	0
Інші операційні витрати	2180	1040	1188
у тому числі:			
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	13787	1536
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	2	8
Інші доходи	2240	-	0
у тому числі:			
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	-	0
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	-	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	13789	1544
Збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	13789	1544
Збиток	2355	-	-
Сукупний дохід			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід	2465	13789	1544
Елементи операційних витрат			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Матеріальні затрати	2500	12896	7005
Витрати на оплату праці	2505	1814	1805
Відрахування на соціальні заходи	2510	393	354
Амортизація	2515	703	702
Інші операційні витрати	2520	10766	7712
Разом	2550	26572	17578
Розрахунок показників прибутковості акцій			
Стаття	Код	За поточний рік, тис.грн	За попередній рік, тис.грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0